

ДЖО АЛЕКС И НАД МОРЕТО ГО ПРЕСЛЕДВАХ С ПОЛЕТ ТИХ...

Част 4 от „Приключенията на Джо Алекс“

Превод от полски: Лина Василева, 1985

chitanka.info

ХОР

*... и над морето го преследвах с полет тих,
убиеца подгоних, бърза като кораб.
Сега ще се е притаил тук някъде.
Усмихва ми се мириз на човешка кръв.*

Есхил, „Евменидите“

ЧАСТ ПЪРВА ИЛИ ЕПИЛОГ

... Поместен в началото на настоящата книга, а не в края й, за да поясни на читателите защо Джо Алекс, който никога не беше обичал да живее на село, най-неочеквано си купи малка къща с градинка и покани своите трима най-добри приятели — Каролайн Бейкън, Бенджамин Паркър и съпругата му — да прекарат в нея уикенда.

А направи това, защото:

Първо — знаеше, че неговият разказ трябва да бъде изслушан именно в такава обстановка: на терасата, след залез-слънце, сред гори и градини, в часа, когато заспиват дневните животинки, а се събуждат прилепите и нощните пеперуди — хилядите безшумни, мъхнати пеперуди, които живеят в мрака, а винаги нещо ги тегли към светлината. Едно от тези красиви, безобидни създания зоологите наричат *Atropos L.*, но всички останали хора го познават под името Мъртвешка глава. Тъкмо Мъртвешката глава, дължаща своето име на изображението на череп, което природата е поместила на мъхестия ѝ гръб, играеще важна роля в разказа на Алекс.

Второ — Алекс знаеше, че няма да му се размине разговорът около подробностите на тази история. Беше изтекъл един месец от деня на убийството. То беше започнало да се изтрева от паметта на хората, вестниците бяха престанали да разнищват трагичната случка, но както госпожица Каролайн Бейкън, така и госпожа Розмари Паркър упорито настояваха да бъдат посветени в това изумително събитие, и то — с информация от първа ръка. За това ако искаше да си купи къщичка с градинка, сега беше моментът да го стори.

Третата причина, поради която купи къщата, беше изложена пред госпожица Каролайн Бейкън една седмица преди Алекс да прочете на приятелите си своята нова книга. Да се върнем към този момент.

Каролайн Бейкън и Джо Алекс седяха един срещу друг в ресторанта, разположен в голямата изкуствена градина на покрива на огромна, най-малко двайсет етажна сграда. Острият правоъгълен

контур на блесналия с никела и широките стъклени прозорци небостъргач се извисяваше над полегатите покриви на къщите в Пал Мал като корпус на броненосец над къдричките ниски вълни, бягащи чак до границата на плоския хоризонт.

Вечерта беше топла и Каролайн сне леката наметка от красивите си рамене, покрити с равномерен златист загар, сега малко пригасен в падащия мрак. Тя остави чашката с кафе, придръпна триъгълното парче торта с аромат на пунш и леко се усмихна:

— Чу ли за какво говорих, Джо?

— Разбира се! — отвърна Алекс толкова убедително, колкото твърдението му не отговаряше на истината. — Всяка сричка!

Но не беше чул нищо. Слушаше думите, съзнанието му регистрираше изреченията и ги подреждаше в логична цялост, чийто смисъл той не схващаше, макар да знаеше, че момичето вече втори път му задава един и същи въпрос. Какъв обаче?

— Разбира се! — повтори той. — Защо питаш?

Каролайн смръщи вежди.

— Абсолютно съм сигурна, че мислеше за нещо друго, мошенико. Питах те кога най-сетне ще mi разкажеш за онази афера с нощната пеперуда. И използувам случая да те уведомя, че след три седмици заминавам за Египет... — Като видя изненаданото лице на Алекс, тя побърза да добави: — Ще копаем край Сиди-Хафра. Професор Никълс е убеден, че точно там някъде са погребани последните двама фараони от VII династия. Единият от тях... но стига за фараоните. Ако в най-близко време не mi разкажеш нещо за нощната пеперуда, никога вече няма да се върна към този въпрос. После, след експедицията, ще имаме поне сто нови теми за разговор.

— За съжаление, тайната не беше моя... — Джо разпери ръце толкова изразително, че едва не събори от масата плитката порцеланова вазичка с разноцветни цинии. — Паркър доста се притесни с този случай, високопоставени лица настояваха да се запази пълна дискретност и затова в печата беше отразена версията за самоубийство. Ако някой от репортажите беше подушил нещичко, щеше да се наложи полицията да обяснява надълго и нашироко. Затова ние с Паркър решихме да си мълчим, докато не мине малко време и хората не забравят сензацията. Естествено случаят „Мъртвешка глава“ все още е секретен и никога няма да се разгласи, но... — той едва-едва

се усмихна — съпругата на заместник-началника на Следствения отдел на Скотланд Ярд и ти, която... която си... е, знаеш! — Алекс не намери подходящото определение, — можете да се запознаете с него. Но още веднъж ти повтарям, че...

— Е, не можеш да отречеш, че досега не е имало случаи да седна да разправям за твоята работа, нали, Джо? — позасегна се госпожица Бейкън. — Не е нужно и да ти напомням, че поне стотина пъти всевъзможни вестници са излизали от кожата си, за да измъкнат от мен нещичко. Какво да се прави, като си толкова популярен, просто отвратително популярен... — устните ѝ се свиха. — Впрочем можеш да не ми казваш нищо. Известно ти е, че за мен тази сфера от живота не е най-интересната...

— Да, знам. — Джо поклати тъжно глава. — Великолепно разбирам, че да се изравят стари чирени и пройдени от термитите скелети е не по-малко очарователно занятие и при минимум добро желание може да мине за най-увлекателната работа на божия свят. Археологията е прелестна наука. Гордея се с теб! — той се разсмя и сложи длан върху нейната мъничка, но силна ръка. — Шегувам се, скъпа... Обещавам ти, че още тази седмица и ти, и Розмари Паркър ще узнаете всичко. Променил съм само имената и характерните черти на героите, както и мястото на действието. Всичко останало е представено така, както си беше.

— Ти си написал книга за случая? Кога успя?

— Последните две седмици.

— Какво е заглавието ѝ?

— „И над морето го преследвах с полет тих...“

— Господи... — въздъхна Каролайн. — А откъде си го взел?

— От „Евменидите“...

— Есхил! Всеки твой пореден бестселър профанира в заглавието си някоя близка за мен личност!

Джо скромно наведе глава.

— Може би... Но аз сам превеждам използвани фрагменти и използувам случая да се пообразовам... Освен това популяризiram древните автори, което също е важно във времето, когато преобладаващото мнозинство хора смятат Есхил за име на състезателен кон или за разновидност на ревматизма. Впрочем

цитатите от старата литература са толкова подходящи за заглавия на криминални романи... Аз просто свързвам приятното с полезното...

— Опасявам се, че в тази област приятното и полезното са резервириани преди всичко за самия теб. Но да не говорим повече за твоите заглавия. В дома на обесения...

— ... не бива да се говори за сериозна литература — довърши Алекс. — Може би някога ще напиша книга? — прошепна той замечтано. — Книга с мащабите на епохата, великолепна творба, която всяка вечер ще измъквам изпод възглавницата, ще прочитам съсредоточено няколко страници, а после благоговейно ще целувам собствената си ръка. Но ме е страх, че никой няма да поискда чете този шедъровър и всички ще ме упрекват, че си губя времето, вместо да пиша добри, прецизно изградени загадки за домораслите детективи, в каквито се превръщат моите читатели само като заплатят няколко пенса за което и да е мое трактатче за престъплението... — разсмя се сърдечно той.

*Лебедови пера на мечтите!
Дали ще лятнете свободно,
когато дойде старостта?*

— Извинявам се за поредния цитат. Но ако държиш да говорим за мен, признавам си, че преди миг не те слушах с вниманието, каквото заслужава всяка дума. Познай какви мисли се въртяха в главата ми.

— Най-вероятно тухен обект е бил някакъв покойник, когото друга неизвестна особа е изпратила при всемогъщия бог.

Момичето изпи кафето си и се огледа. В пропастта под тях пламна първият неон и започна да призовава с яркосини отблясъци бебетата да ядат колкото се може повече храни „Нестле“.

— Не позна! Мислите ми бяха къде-къде по-прозаични... — Той я погледна изпод вежди. — Винаги съм си знаел, че не съм от хората с неизменни възгледи и постоянни вкусове. Но затова пък ми се струваше, че прекрасно знам какво не обичам...

— Съгласна съм с първото ти твърдение — кимна Каролайн. Вторият неон, който оживя над покрива на отсрецната сграда, запали в

очите я виолетови пламъчета.

— Между другото — продължи, без да се засегне от забележката й Джо, — бях убеден, че не обичам да живея на село. Родил съм се в Лондон и въпреки че много съм пътувал, а от време на време дори гостувам на приятели на село, винаги ми се е струвало, че не бих могъл да живея извън града.

— Какъв интересен автобиографичен момент — въздъхна Каролайн, дълбоко трогната. За секунда ми се стори, че си умрял и чета за теб във вестниците. Представям си твоята погребална процесия: всички полицаи и всички по-изтъкнати лондончански престъпници крачат в такта на... ти обичаш траурната музика на Шопен, нали?

— О, да! Но се надявам, че в тази процесия ще крачи и една позната дама, ако естествено не се намира по същото време в някая забутана точка на планетата, заета със сериозното занимание да бърка в носа на мумията на Аменхотеп Средни. Ще плачеш ли за мен, ако умра?

Въпросът беше зададен с такъв тон, че момичето леко отвори уста, за да му обясни колко много би я развеселила подобна новина, но не каза нищо. Само наведе очи и тихичко рече:

— Ти знаеш, че много ще плача, Джо.

Алекс се изкашля:

— Не бива да се говори за смъртта след вкусна вечеря, защото тогава човек е сантиментален. Но да се върнем към темата. Виждам, че не можеш да отгатнеш за какво си мислех.

— Не... — поклати глава Каролайн. Прекалено често се тревожеше за него, когато изчезваше с ироничната си усмивка след някакво загадъчно телефонно обаждане с известието, че някъде е намерен човешки труп.

— Ами... решил съм да се пренеса на село.

Каролайн отвори широко очи:

— Ти на село? Как така на село? Да не искаш да кажеш, че...

— Не, не съвсем. Сиреч не искам да кажа, че се изнасям накрай света. Но вчера си купих къщичка с голяма мрачна градина от северната ѝ страна и морава, окосена като тенискорт, от юг. Там има рози, жасмин, магнолии и... още не съм научил всички имена. Честно казано, обичам само циниите. Никога не съм бил силен по ботаника,

поради което си имах известни неприятности в училище, а и покъсно...

— Ама че работа! — тя още не можеше да дойде на себе си. — Опитваш се да ме убедиш, че отсега нататък ще живееш извън Лондон?

— Не. Моята къщичка се намира в Лондон, по-точно — недалече от Ричмънд Парк.

— Е, това не е чак дотам страшно... — отдъхна си Каролайн, но тутакси хвърли към Алекс къс, любопитен поглед. — Слушай, а да не би именно там да се е разиграла онази трагедия?

— Да. Аз съм дори съсед, ако мога да употребя това определение, на къщата, която изигра ролята на сцена на тайнствената история с пеперудата Мъртвешка глава. И възнамерявам да ви поканя там, за да ви прочета след вечеря моя отчет за разследването — в идеално подхождащо за тази трагедия обкръжение и дори със светлините в прозорците на въпросната къща отсреща.

— Добре де, но ти едва ли си купил къщата само за да ни прочетеш в нея своята нова книга?

— Не, разбира се. Искам да остана там. Много е красиво, скъпа. И ако някога поискаш да ме посетиш, сама ще се убедиш, че...

— А какво ще стане със сегашното ти жилище? Цяла година мечта за него, половин година обмисля интериора му, а няколко месеца го мебелира. Ще го изоставиш ли?

— Не... Виждаш ли, имам известни намерения. Бих искал... Наистина бих искал да престана да пиша тези мои... е, тези... знаеш какво имам предвид. Самата ти не се отнасяш с кой знае какво уважение към моите криминални книжлета. Бих искал да напиша нещо, което да не е създадено преди всичко за пари. Мисля, че тази къща е направо идеално място за сериозна работа...

— Сигурно... — в гласа ѝ прозвуча скрито съмнение. Горе-долу веднъж в годината Джо се изпълваше с отвращение само при вида на плоската машина „Оливети“ и поставения на валяка ѝ лист хартия. Започваше да се щура из стаите и да мечтае как ще създаде потресаващо литературно произведение, което ще остане през бъдните векове. Извънредното положение траеше седмица или две и завършваше с внезапно резервиране на място в някой самолет или кораб с рейс към екзотичните страни. Алекс се завръщаше с тен, в

добро настроение и примирен със съдбата си. Отново телефонираше на своя издател и отново сядаше да описва приключенията на героя, носещ неговото име. После позвъняваше или идваше лично Бенджамин Паркър, тъй като в огромния град, наречен Лондон, хората току умираха по неизвестни причини или загиваха от ръцете на неизвестни убийци. И тогава Джо изчезваше от полезрението, за да се появи пак не след дълго като комета, помъкнала подире си вместо опашка сюрия репортери и фотографи. А понеже беше и много продуктивен, популярността му растеше с всяка изминалата година. Момичето не допускаше, че той би могъл да изостави установения начин на живот и да започне битка, несравнено по-трудна от сблъсъка с най-сръчния престъпник. Защото, макар да беше убедена, че Алекс би могъл да бъде писател от голяма класа, тя не вярваше, че той ще прояви някога достатъчно силна воля да създаде поне една книга, заслужаваща да я подпише с истинското си име. Джо Алекс беше, не е тайна, псевдоним — под него го знаеха читателите, полицията и престъпниците. Само Паркър, който беше преживял цялата война с Алекс на борда на бомбардировач, извършващ нощи полети над Германия, знаеше истинското му име. Знаеше го и Каролайн, въпреки че никога не беше стъпвала на борда на нито един бомбардировач. Но Каролайн все не можеше да се реши да се омъжи за този изумителен човек, когото от години обичаше с истинска, искрена любов. В него имаше нещо толкова неуловимо и нереално, та често ѝ се струваше, че той играе никаква неуточнена роля в пияса, чието начало, протичане и край самият той не знае — сякаш само изпълнява нареджданията на невидим режисьор да се държи по строго определен начин. Тя се страхуваше за него и не го разбираше. Може би затова прикриваше страха си с подчертано пренебрежение към неговата професия на автор на криминална литература. Самата тя беше един от водещите млади английски археолози. Предсказваше ѝ се блестящо бъдеще. Въпреки това понякога Каролайн изглеждаше в собствените си очи гротескно дребна личност, независимо от своите толкова сериозни интереси, а той, този мъж, който привидно не се отнасяше сериозно към нищо, който работеше само тогава, когато му се щеше, пък и тогава вършеше само абсолютно неинтересуващи го неща (тя му вярваше, че пише само за пари), именно той ѝ се струваше много по-сериозен и по-задълбочен човек от нея. И затова сякаш се боеше да не би един ден

Джо да ѝ подаде с небрежен жест ръкопис, който да се окаже литературно събитие на епохата. Притежаваше всички качества да го направи: познаваше великолепно живота, беше невероятно интелигентен, а бързината на мисълта му разкриваше с лекота мрачните тайни, спрямо които Скотланд Ярд с целия свой всесилен научен апарат и хиляди сътрудници оставаше безпомощен като дете. Подсъзнателно тя се страхуваше от този миг — знаеше си, че тогава ще се омъжи за него и... ще бъде нещастна.

— Възможно е една такава къща да е по-подходяща за сериозна литературна работа от жилището ти в центъра на града, но не съм убедена, че досега не си написал нищо сериозно само защото не си притежавал къщичка с градинка.

— О, не! До днес не съм написал нещо сериозно по простата причина, че... — той заекна, — че някак си не бях почувствуval... Не бях почувствуval, че му е дошло времето... Трудно ми е да ти обясня...

— Е сега това време е дошло?

— Да.

— Сигурен ли си?

— Да.

Каролайн помълча, а после го погледна в очите.

— Радвам се... Но ти само преди миг каза, че ще ни прочетеш последната си криминална книга. Наистина ли ще бъде последна?... Тоест никога ли повече няма да пишеш книги от този тип?

— От къде на къде! Ще пиша, и още как! — усмихна се Джо. — Не бих могъл да творя в мансарда. А и едва ли някой може да преживява само от правене на изкуство с голямо „И“ в нашия преливащ от уважение към изкуството свят. Първо, хората несравнено по-охотно отдават на творците на изкуството уважение, а не пари, и второ, без пари човек трудно запазва за продължително време уважението към самия себе си. Бедният човек е принуден да търпи толкова неприятни неща, неудобства и унижения, които са спестени на заможния, че Джо Алекс ще продължи да пише своите криминални загадки дотогава, докато хората искат да ги четат и плащат за тях. Но нали едното няма нищо общо с другото! Просто да пишеш такива книги само за пари в крайна сметка е неморално. Ако обаче тази

дейност служи на по-висша цел... — той отново се усмихна, — тогава имам оправдание...

— Джо, сериозно ли говориш?

— И аз не знам. Но знам, че сега те каня да прекараш уикенда в моята нова къща. Освен теб ще бъдат само Бен и Розмари. Ще ви прочета моята нова книжка и така същевременно ще отговоря на въпросите, които ти ми задаваш от цял месец. След това...

Алекс замълча.

— След това какво? — попита момичето. Беше вече съвсем тъмно. От всички посоки на хоризонта към тях плуваха милиони светлинки. Отблясъкът им пораждаше лека мъгла, която засланяше звездите.

— След това ли? Ще видим. Всички хора преживяват различни приключения. Може би и мен е дадено да преживея голямото си приключение... — той кимна на келнера, застанал под монументалната палма с напрашени листа, засадена в солидна саксия, която приличаше на бъчва. — Искаме да платим за всичко, което изядохме под този покрив — той посочи небето, — ако мога да употребя това определение...

— Това е най-красивият покрив, който можахме да намерим за нашите гости... — склони глава келнерът. Сетне вдигна очи към замъглените звезди.

— Говорите като римски поет — Джо остави банкнотата на масата и стана едновременно с Каролайн. Но келнерът го изпревари, подаде наметката на момичето и се поклони:

— Вие сте първият от нашите гости, който позна цитата от Теофраст. Надявам се вечерята да ви е харесала.

— Чудесна беше. Довиждане...

Алекс хвана приятелката си подръка. Насочиха се към асансьора.

— Що за страна е нашата Англия! — рече той полугласно на малкото розово ухо. — Келнерите цитират римските поети и се забавляват, че никой от посетителите не забелязва това!

Каролайн не отговори. Този път тя не чу думите на Джо. Размишляваше върху казаното от този невероятен човек, който сигурно беше преживял повече приключения от когото и да било в огромната, простирала се под краката им столица — че и той има право да

преживее своето приключение. А то е чисто и просто написването на новата му книга!

— Да... — отвърна му, като смяташе, че я пита дали ще му отиде на гости. — Ще дойда! Но ти забрави да ми дадеш адреса. И дали тази къща не съществува само във въображението ти?

— От реална по-реална е! Хигинс е вече там. В събота аз ще те закарам и ще те пренеса на ръце през прага. Ще бъдеш домакинята през уикенда.

— Щом Хигинс е там, няма нужда от домакиня — рече Каролайн и влезе през отворилата се безшумно врата на асансьора.

И беше права. Когато в събота следобед пристигна в симпатичната неголяма къща на една от тихите, потънали в зеленина улички в околностите на Ричмънд Парк, всичко беше безупречно подгответо. Хигинс, най-съвършеният от всички прислужници в света, не се виждаше никакъв. Каролайн го откри в мазето. Облечен в бяла престилка, Хигинс се беше напъхал в невъобразимо големия хладилник до вратата на кухнята. Като я видя, той се изправи с две бутилки рейнско вино в ръцете си и се поклони с достойнство. Нито един косъм от побелялата му коса не стърчеше дори на милиметър.

— Добър ден, госпожице Бейкън! Хубаво е времето днес, нали? Надявам се — той посочи с очи виното — да мога да го сервирам със съответната температура, въпреки че непрекъснатите промени в нашето домакинство и породената от тях смяна на съоръженията могат да доведат до известни опущения...

— Убедена съм, че всичко ще бъде както трябва! Ама че гигант! — тя надзърна в хладилника. — Любопитно ми е какво ще държите в него. Ще стигне за цял батальон войници...

— Споделям мнението ви, госпожице Бейкън... Но господин Алекс обича крайните решения... Нареди ми да купя най-големия и най-скъпия хладилник, който открия в магазините. Е, имаше и още по-големи хладилници, но ме беше страх, че те няма да минат през вратата на кухнята. В крайна сметка се задоволихме с този! Освен това тук околностите не са много оживени — Хигинс разпери ръце и се понаведе, сякаш за да се оправдае, — та затова се опасявам, че вечерята няма да бъде такава, каквато щеше да бъде в нашето жилище в града. Да, разбира се, тази къща също има своите предимства. Тук например е много тихо.

По тона на Хигинс Каролайн разбра, че той не причислява господствуващата наоколо тишина към най-важните и най-необходимите достойнства на кое и да е жилище.

Въпреки опасенията, вечерята премина много приятно и когато четиридесетната седнаха на потъналата в бръшлян тераса и Алекс отиде в кабинета си, госпожа Розмари Паркър въздъхна:

— Трябва да се пренесем в такъв квартал, Бен. Момчетата растат и просто не знам какво ще правя сама вкъщи, когато те излетят по белия свят. Тук поне ще имам градинка и съседи. В центъра човек живее по четвърт век в една кооперация, под един покрив с хиляди хора, без да научи имената им. В предградията всички се познават, всички са толкова симпатични... Аз съм израсла в точно такъв квартал...

— Така си мислиш... — Паркър се изтегна удобно в креслото. — Първо, пресметни колко дълго би трябало да пътувам оттук до Скотланд Ярд и колко време ще ми трябва да се прибера. И второ, не всички хора от крайните квартали са толкова симпатични, колкото изглеждат на пръв поглед. Тези притихнали къщички и очарователни вили крият тайни, от които може да ти побелее главата...

Алекс се върна на терасата и седна до запалената лампа на масата.

Бенджамин Паркър се понадигна и докосна хартиената папка на Алекс.

— Описаните тук събития се разиграха в оная там къща... — Пръстът му посочи двата осветени прозореца на партера на невидимата в падналия мрак вила отсреща.

— Преди месец стояхме в столовата, чиито осветени прозорци виждате, и не разбирахме абсолютно нищо. А в съседната стая... Но да не изреварваме събитията...

— Правилно! — обърна се към Алекс госпожа Паркър. — Започвай да четеш, Джо. Умирам от любопитство, а този мой съвестен полицай цял месец не щял да обели.

— Започвам! — Джо отвори папката. В същия миг голяма нощна пеперуда се удари в лампата, направи кръг около нея и изчезна в здрача. Алекс се усмихна: — Ефектно, дори театрално начало! Наистина тази не беше Мъртвешка глава, а само Сфинкс, също много

красива нощна пеперуда с възрозов цвят и почти толкова голяма... Те обичат тукашните околности...

— Чети най-сетне — тихо се намеси Каролайн. — И аз съм само жена и ми е простено да бъда любопитна.

Джо се наведе над папката.

— Значи така. Аз и Бен се озовахме на местопрестъплението след извършване на престъплението. Но аз си позволих да разделя произведението си на две части въз основа на доста точна реконструкция на предшествуващите го събития. Действието в първата част се развива, преди да бъде извършено престъплението, а във втората му част вземаме участие и ние. Струваше ми се необходим такъв подход, тъй като именно разкриването на случилите се преди престъплението събития и известните ни данни за тях затрудниха разкриването на престъпника...

— Ами, затрудниха! — вдигна рамене Паркър. — Убиецът беше разкрит за два часа!

— Но малко оставаше никога да не бъде разкрит и което е още по-лошо — малко оставаше да бъде арестуван и осъден невинен човек... Но да започнем.

Той отвори папката и поднесе към светлината първата, изписана с плътен машинописен текст, страница.

ЧАСТ ВТОРА

ПЪРВА ГЛАВА

В КОЯТО МЪЖЕТЕ СМЯТАТ, ЧЕ ЖЕНИТЕ СПЯТ

Тази вечер Джо Алекс пишеше, както обикновено, без особено удоволствие и без отвращение. Страниците със сините копия през равни интервали от време се трупаха върху масичката до бюрото. Джо винаги пристъпваше към писане на романите си с напълно готов план и подробно разработено „пътно разписание“ на всяка глава. Затова сега пишеше бързо, без много-много да се замисля над текста. Сякаш едната половина на мозъка му подреждаше гладки, логични изречения, водейки героите през диалозите и описанията към неизбежното залавяне на убиеца, докато другата половина от същия мозък беше заета е нещо съвсем друго. В този миг тя беше изпълнена с образа на госпожица Каролайн Бейкън — заспала или заспиваща над книгата някъде в другия край на Лондон. Той погледна номерацията на страницата, която тъкмо беше снел от валяка на машината си. Сто деветдесет и осма...

Разтри уморените си очи, стана и без да погледне към прекъснатата по средата глава, тръгна към банята. След десет минути вече беше угасил лампата и беше си легнал. Още веднъж си помисли за Каролайн. Дори посегна към телефона на нощното шкафче. Поиска му се да й каже нещо мило за лека нощ.

Но не ѝ каза. Беше много уморен. Работил беше целия ден, още от разсъмване. Под черепа му мърдаха редици черни дребни букви, една след друга — като легиони нахални насекоми. Те шумоляха почти неуловимо и образуваха банални, безсмислени и смислени изречения, свързани с мостчетата на тиретата и обградени с удивителните знаци. Лека-полека буквите изчезнаха и останаха само насекомите: мравки, щурци и бълхи, които прескачаха от редче на редче. Най-сетне дойде краткият хаос на съня, контурите се замазаха, мравките полетяха, превърнаха се в пърхаци птички и нощни пеперуди... Те махаха с крилца все по-бавно и описваха все по-големи кръгове. Заспа. Последната картина, която остана в съзнанието му, беше една голяма,

мъхната нощна пеперуда, кръжаща бавно из оранжевия мрак. Може би затова телефонът, който го събуди призори, не го изненада особено.

Но това щеше да стане едва след няколко часа. Сега, в мига, когато Алекс заспиваше, голяма, мъхната нощна пеперуда се появи не само пред неговите очи. В далечния краен квартал на Лондон, сред градините в околностите на Ричмънд Парк, летяха много пеперуди, а няколко души специално се интересуваха от тях.

— Мъртвешка глава! — викна от тъмнината сър Гордън Бедфорд.
— Сирил, цианкалий, по-бързо!

Неговата голяма тежка длан с деликатно, но сръчно движение помести върху повърхността на екрана стъклено съдче с разширяващо се улейче. Уловената голяма пеперуда отчаяно затрепка с криле и започна да се мята в съда с надеждата да открие пътя към свободата.

От тъмното се подаде светкавично ръката на Сирил Бедфорд, също толкова голяма и тежка, колкото и ръката на брат му. Той умело пъхна в улейчето на съда памучето с цианкалий. Пеперудата потрепери рязко още веднъж, после бавно прибра криле и падна на дъното. Пак потрепери, а след това сгънатите й крачета се отпуснаха и замряха неподвижно.

Гордън Бедфорд предпазливо махна памучето. Пеперудата падна във вдълбнатинката на разтворената му длан. В матовия блясък на силното електрическо фенерче, разположено от другата страна на екрана, за да примамва пеперудите и останалите нощи насекоми, бродиращи платното с безразборни траектории, тя изглеждаше като малка убита птичка, легнала на гърба си.

Двамата братя се наведоха над нея. Дори в полумрака се виждаше колко много си приличат: високи, массивни, с малки глави, поставени на къси, широки шии. Но Сирил беше само по бяла риза с къси ръкави, и шорти, докато Гордън Бедфорд носеше дебел пуловер с висока, обърната яка, плътно прилепната по врата му. На главата си имаше вълнена шотландска шапка.

— Имаме изключителен късмет, Сирил. Третата за днес!
Изключителен късмет. Досега никога не ми се е случвало в Англия...
— с бързи, сръчни пръсти той пъхна пеперудата в един от стъклените съдове на малката сгъваема масичка до екрана. — Atropos... — той се изправи и изтри потта от челото си. Очевидно дебелият пуловер си казваше думата. Нощта беше душна, със задуха преди буря, въпреки че

небето над главите им беше покрито със звезди. Повдигна съда, погледна пеперудата под светлината и повтори: — Atropos... антипатичната митологична госпожица, която събуждала страх дори у Платон. Прерязвала нишката на човешкия живот. Имаме изключителен късмет, Сирил. Помисли си само, че всичките три са долетели до тази градина чак от Средиземно море.

Сирил Бедфорд не отговори. Приближи се до екрана и започна мълчаливо да наблюдава едно насекомо с дълго тясно тяло и огромни пипала, което се движеше бързо в кръг, като че искаше да достигне до източника на светлина, скрит зад бялата завеса на платното. Той изтръска насекомите с ръка и еcranът светна по-силно.

Гордън също се приближи и погледна часовника си.

— Един и половина... Трябва да привършваме. Искам да отидеш сега при Ройт и да му кажеш, че го моля да ми донесе коригирания текст не в седем, а в шест часа. Кажи му също, разбира се, че и ти ще бъдеш при мен с всички илюстрации.

Сирил кимна.

— Естествено... — той погледна към къщата. — Нашите жени вече спят. Юдит загаси светлината преди няколко минути. Затова пък Робърт работи.

Гордън пробяга с поглед по тъмните прозорци на първия етаж. Само в един от тях просветваше зад неплътно дръпнатата завеса.

— Мисля, че ще успее да свърши навреме. Силвия сигурно също спи. Не забелязах лампата ѝ да е светвала след единадесет часа... — и прибави, почти сякаш на себе си: — Странно, колко лесно заспиват жените. Според мен това е една от причините, поради която те са изиграли толкова незначителна роля в развитието на нашия вид.

— Моля? — Сирил разтърси глава като човек, който е мислел интензивно за нещо, а го занимават с друго, което ни най-малко не го интересува. — Защо?

— Най-вероятно целият напредък на света се дължи на хората, които не са можели да спят нощем, а са мислели, загледани в тавана, и ако щеш — в свода на пещерата, когато още не е имало къщи. Мъжете умеят да размишляват за несъществуващи неща, за нещата, които биха искали да сътворят. Жените — не. Те са изцяло обзети от своята функция на продължителки на рода, на грижещи се за рожбите си майки. И до днес тази функция ги прави близки роднини на

останалите животни. Те се ръководят от инстинкта. Затова в областта на мисловната дейност винаги предпочитам да си имам работа с най-глупавия мъж, отколкото с най-умната жена. А що се отнася до съня, известни са случаи, когато жената след извършване на ужасно престъпление е заспивала незабавно и спокойно, докато в подобна ситуация мъжете обикновено лежат, без да мигнат, обхванати от угризения на съвестта или — ако нямат такива, — започват трескаво да гадаят най-близкото бъдеще. Тази особеност на жените е ужасна. Сирил, такова нещо няма да срещнеш при самките на рибите, птиците, насекомите и дори — при висшите бозайници. Цивилизацията ги е отдалечила от нас, а най-големите постижения на човешката мисъл, реализирани главно от мъже, са ги отдалечили още повече... — Той отново погледна към тъмните прозорци. — Добри и лоши, красиви и грозни, всички те са в състояние да спят независимо от ситуацията, които често сами са създали, защото добро, зло, благородство и престъпление за тях са само реквизити, нещо като умело или несръчно под branите багри на роклята или шала им... Обаче той грешеше. Нито Юdit Бедфорд, съпругата на неговия брат, нито Силвия Бедфорд, неговата собствена съпруга, спяха в този миг, въпреки че светлината в техните стаи отдавна беше угасена.

Юdit Бедфорд лежеше по гръб в леглото си. Очите ѝ бяха широко отворени. Гледаше в тавана. Слабите ѝ ръце бяха свити неподвижно под главата ѝ, затова пък нейните тънки, остро изрязани устни се движеха едва забележимо, сякаш разговаряха с някой невидим, а изразът на очите ѝ свидетелствуваше, че тя ненавижда този отсъстващ събеседник. В бледата светлина на звездите Юdit приличаше на умряла монахиня — с аскетични черти, голям, тесен орлов нос и гладко вчесани побелели коси. Високото ѝ чело беше разсечено от напречни бръчки, които животът преждевременно беше начертал върху него. Лицето на Юdit Бедфорд беше опънато от отчаяние. Но внимателният наблюдател веднага би разбраł, че на дъното на това отчаяние се крие омраза към нещо или към някого, с когото сега тя водеше своя безмълвен диалог.

Силвия Бедфорд също не спеше. Лежеше по гръб в леглото си и гледаше в тавана с широко отворени очи. Ръцете ѝ бяха свити под главата. И макар да се намираше в стая с коренно различен интериор от тази на Юdit Бедфорд, и макар Силвия да беше хубава, висока и

млада, а Юдит — грозна, дребна и преждевременно състарена, без да си дават сметка и дори без да го подозират, в този миг те много си приличаха. Устните на Силвия се мъдреха беззвучно, а в очите ѝ имаше толкова отчаяние и ненавист, колкото в очите на нейната етърва.

— Да... — рече Силвия шепнешком. — Само така...

Изведнъж тя седна на леглото и без да пали лампата, посегна към пеньоара си. Напъха крака в меките пантофи и стана. Облече пеньоара и се запъти към вратата. Тръсна глава. Дългите тъмни коси се разпиляха меко по раменете ѝ. Силвия постави ръка върху дръжката. Постоя така, а после с внезапна решителност отвори тихо вратата и се измъкна от стаята.

В къщата имаше още една жена. Сега тя стоеше до леглото си в своята стаичка до кухнята, полускрита в земята, и гледаше към тъмната градина. И тя беше угасила светлината. Не искаше да знаят, че още не спи. Скритото зад екрана електрическо фенерче се намираше на двадесет-тридесет крачки от нея, от другата страна на голямата леха, и затова жената едва-едва съзираще силуетите на двамата мъже и движенията им на границата между светлината и тъмнината. Тя гледа дълго, след това въздъхна и се пъхна в леглото си. Легна с широко отворени очи. Налагаше си да мисли за работата в кухнята, която я чакаше сутринта. Готовачката беше заминала при болния си син и Агнес Уайт, камериерката в дома на семейство Бедфорд, трябваше да върши и нейната работа по време на този уикенд. Но тя не можеше да прогони от главата си мислите за своя годеник, който беше далече и за един друг мъж, който беше наблизо. Най-сетне нещо трябваше да се случи, и то бързо. Не е лесно да бъдеш млада, хубава жена и да живееш толкова време самотна в откъсната от света къща като тази... Агнес стисна устни. Близкото бъдеще щеше да разреши всичко. Тя отвори очи и с поглед, забит в тъмния таван, започна да размишлява. Трябваше най-сетне да се реши. Иначе... Не, друг изход нямаше. Тя знаеше, че онова, за което мислеше непрекъснато последните дни, трябваше да стане, колкото и трудно да ѝ беше да вземе решение.

Агнес изтри сълзите, които изплуваха изпод клепачите ѝ. Беше нещастна, но непоколебима. Ненапразно в жилите ѝ течеше от десетки поколения кръвта на шотландските планинци. Изведнъж я обхвана остьр копнеш по малкото селце, в което се беше родила и където прекара първите седемнадесет години от живота си. Напусна го преди

три години. Отново притвори очи и се опита да заспи. Започна да брои овце. Но тези овце пасяха по скалистия покрит със снопчета трева склон, толкова добре познат. И сънят не идваше. Тя прошепна:

— Господи... Ти си добър, великодушен и снизходителен, господи... Може би аз съм най-лошата жена на света. Но ти, само ти ме разбираш. Защото хората сигурно няма да ме разберат...

ВТОРА ГЛАВА

„... ТАМ ЩЕ ИМА САМО ПУСТОТА И ТИШИНА...“

Робърт Ройт седеше до масата в средата на стаята си и с автоматична писалка поправяше машинописния текст, като от време на време поглеждаше в купчината листчета откъм дясната му ръка. Седеше с гръб към вратата и не забеляза, че тя се отваря. Не чу също нищо, понеже вратата беше добре смазана и се отвори безшумно. От пролуката се показва гола женска ръка. Тя започна бавно да се приближава към контакта, най-накрая пръстите го докоснаха и внезапно стаята изчезна.

Ройт скочи.

— Кой е? — попита с неволно снишен глас.

— Тииихо... Аз съм...

Жената затвори вратата също така безшумно, както я беше отворила.

— Силвия! — гласът му беше толкова слисан, че тя замря. — Какво правиш?... А ако някой те е видял?... Той... той може да дойде...

— Той е в градината — прошепна Силвия Бедфорд.

Ройт чу тихите ѝ стъпки. Приближаваха се към него. Очите му попривикнаха с тъмнината. Съзря ясните очертания на облечената в светъл пеньоар женска фигура на тъмния фон на стената.

— Върви си, моля те...

— Престани! — отсече тя остро и леко повиши глас: — Никой не ме видя да излизам и никой няма да ме види, като се прибирам. Ей сега ще си отида... Но най-напред трябва да поговоря с теб...

— За бога... — Робърт се приближи до нея и постави ръката си на рамото ѝ. Докосването не беше грубо, но в него нямаше и ласка. — Не можем ли да намерим друго време и друго място за разговор? Умолявам те...

Силвия избута ръката му и се обърна към него. В сумрака лицето ѝ не се виждаше, но той ясно си представяше израза му. Отстъпи една крачка назад.

— Ако искаш да знаеш, аз дори бих се радвала някой да влезе тук сега и цялата комедия да приключи най-сетне! Та нали нещо трябва да стане, ако той ме намери тук!

— За бога... — повтори Ройт. — Госпожа Юдит спи отвъд стената...

— Нека си спи! Тя угаси лампата още преди час. И хич не ме е грижа за Юдит. — Въпреки изявленето си, тя се обърна към стената, зад която беше стаята на Юдит Бедфорд, и снижи глас. — Няма страшно — прибави спокойно, — тя вероятно спи като убита... Цял ден е бълскала в кухнята...

Ройт хвърли поглед към отворения прозорец. Завесата не беше дръпната докрай и далече долу припламваше светлинката зад екрана. Видя двете фигури, наведени над малката масичка до него. Отдъхна си. Без да отклонява поглед от тях и светлата точка на фенерчето, рече:

— Днес през нощта трябва да прочета и да коригирам ръкописа ми. Имам още осемдесет страници. Но щом си сигурна, че тя спи, казвай по-бързо какво има. Да не би да е разбрали?

— Не, той нищо не е разбрали... — вдигна презрително рамене Силвия. — За него аз стоя толкова далече от всякакво подозрение, че няма да повярва в нищо, дори да ме види сега със собствените си очи. Познаваш го не по-зле от мен... А Юдит спи...

И тя грешеше, защото в този момент Юдит Бедфорд не само че не спеше, но дори не беше в леглото си. Като чу шепота в съседната стая, тя скочи и с боси крака изтича до камината. Наведе се и пъхна глава в отвора ѝ. Приличаше на вещица от кошмарна приказка — в развята роба, с блестящи в мрака очи. Вслушваше се със затаен дъх.

— Не ми се сърди. Трябваше да дойда — умолително обясни Силвия. Приближи се тихо и го прегърна, обръщайки почти насила лицето му от прозореца. Той я прегърна плахо, но продължи да наблюдава градината. Силвия отпусна глава на рамото му: — Повече не мога... Това трябва да приключи! Трябва, разбиращ ли?... Не мога нито ден повече да му се усмихвам, не мога повече да понасям целувките му за лека нощ или за добро утро. Не мога и да помисля да замина за Америка с него. Ох, съвсем хладнокръвно мога да го убия!

Погледна го в очите.

— Мога да го убия и ще го убия, ако ти не измислиш нещо!

При последните думи тя пак повиши глас.

— Шшшт... — Ройт я притисна до себе си, но Силвия почувствува, че го направи само за да я накара да мълкне и рязко се отдръпна.

— С очите си виждаш, че ловят своите проклети пеперуди — заяви тя троснато.

— Но твоята етърва... Само да чуе една дума, веднага ще му каже. Тя те мрази... — Той бързо постави пръста си на устните ѝ, предугаждайки отговора. После продължи несигурно: — Разбери, аз му дължа всичко. Не бих могъл да понеса мисълта, че той знае за нас. Че ние именно тук, под неговия покрив...

— Под неговия покрив! Силвия мълкна и се взря в лицето му в тъмното. У Робърт пламна внезапна надежда, която породи парлива болка на унижение. Може би тя все пак ще си даде сметка, че обича незначителен човек, че той е само асистент на прочутия професор и бил доволен цял живот да си остане такъв, а любовната история с неговата съпруга оценява като своя най-голяма, макар и приятна, грешка в живота си? Обаче Силвия явно предпочиташе да бъде сляпа. Като повечето жени със силен характер, и тя не забелязваше очевидните истини, когато не ѝ се искаше да ги види. — Какво ме интересува неговият покрив?... Впрочем, ако и ти не можеш повече да понасяш това положение, да избягаме — тя пак се притисна до него. — Чуваш ли? Да избягаме още днес или утре! Аз повече не мога да издържам!... Ох, да можеше той да умре! Бих била най-щастливата жена на земята!

— Шшшт!... — пак я предупреди Робърт, но като светкавица през ума му пробягна мисълта, че ако Гордън Бедфорд умре тази нощ, той самият би бил най-щастливият човек на земята. Напразни надежди... А като си представи какво ще стане, ако това шантаво момиче разкрие връзката им, го обля студена пот.

Силвия прекъсна мислите му. Продължи меко:

— Моля те, чуй ме... Омъжих се за него, защото беше добър с мен и беше много богат. Бях много уморена и ми се струваше, че освен спокойствие, нищо не искам от живота и затова няма да ми е трудно да живея с него. Но сега вече не искам нито добрината, нито парите на този проклет стар ревматик. Искам тебе, законно, пред очите на целия свят жената трябва да има мъжа.

Робърт си помисли, че по-скоро мъжът трябва да говори така на жената, която обича, но само прошепна:

— По-тихо, за бога...

— Именно! — тръсна глава Силвия. — Дотегна ми шепотът, дотегнаха ми тайните среци и лъжите. Ако ме обичаш така, както казваш, ако ме обичаш дори наполовина на това, което казваш, нека избягаме, или... или... Слушай *трябва* да направим нещо! Не мога повече така... — Тя обхвана лицето му с ръце и го принуди да я погледне в очите. — Чуваш ли ме? Кажи нещо...

— Чувам те... — прошепна Робърт. — Но какво мога да направя? Разбери, ако сега замина с теб, ще загубя работата си. Аз съм негов секретар и живея със заплатата, която той ми дава. С тази заплата издържам майка си и сестра си. Не съм ти казвал за тях... — прибави той бързо, — защото никога не сме разговаряли за моите проблеми. Но е така. Аз съм отговорен за тяхната съдба. Пък и ти... Ти също ще загубиш всичко, ако не си негова жена. Сега това ти се струва лесно, но после? Аз не бих могъл да ти осигурия дори една стотна от онова, което той ти предлага. Обичам те, но не съм чак дотам изкуфял, че да натикам и теб, и себе си в безизходна ситуация... Нашата любов ще се изпари сред мизерията и угризенията на съвестта. Трябва да обмислим всичко спокойно. Когато се върнеш от Щатите, ще измислим нещо...

Той пак погледна към градината. Светлинката все още проблясваше. Сенките на две великански фигури мърдаха пред екрана. Робърт бързо се обърна и погледна Силвия. Аргументът за майка му и сестра му му хрумна в последния момент. Отдъхна си. Да, тази линия ще трябва да държи.

— Добре... — замислено рече тя. — Може би си прав? Трябва да помислим спокойно, по...

Робърт отново извърна поглед към прозореца:

— Виж какво, те сигурно са забелязали, че съм угасил светлината. Нали професорът... исках да кажа, мъжът ти, знае, че работя върху текста и ме чака да му го занеса веднага щом приключва. Наближава два и те ей сега ще свършат с лова на пеперуди. Професорът никога не остава дълго време на открито... Впрочем знаеш и ти... Сега ще отида при тях и ще ги попитам нещо, каквото и да било... Това ще оправдае тъмнината в стаята ми. А разговора ще

отложим за утре или, още по-добре, като се върнеш. Трябва да разполагам с малко време... Позволи и на мен да помисля... Хайде, да вървим...

Той понечи да излезе, но се спря. Силвия стоеше неподвижно и се взираше в него. После направи крачка напред, отпусна глава на гърдите му и почти отчаяно изохка:

— О, боже, боже, боже... Колко много те обичам аз, глупачката... Би трябвало да те презират, страхливецо... Но не мога, не мога, не мога...

Някой идва откъм къщата — каза сър Гордън Бедфорд и като заслони очите си с длан, се обърна с гръб към екрана, опитвайки се да види кой приближава към тях покрай лехата.

Ройт се спря на няколко крачки от братята.

— Няма ли да ви преча?

— Вие никога не ми прочете, Робърт — усмихна му се Гордън.

— Какво има? Нещо относно ръкописа ли?

— О, не, господин професоре. Има само няколко пунктуационни поправки, и то поради грешките, които аз съм допуснал при преписването. Дойдох да ви попитам дали трябва да ви донеса текста веднага щом свърша, за да можете да го прегледате преди заминаването си.

— Да, естествено. Току-що помолих брат си да ви каже да дойдете при мен не в седем часа, както се бяхме уговорили, а в шест часа сутринта. Ще прегледаме илюстрациите и ще определим мястото им в текста. Ще трябва всяка илюстрация да се залепи на картонче, а на него с цветен молив да се отбележи къде ще бъде поставена. Това няма да ви отнеме повече от два часа. След това вие ще отидете в издателството. Уговорих се да им предам пълния текст с илюстрациите до утре следобед. И така, и тази грижа ще ни се махне от главата... — Той се приближи до секретаря си и скептично го огледа в оскъдната светлина на фенерчето. — Страхувам се само да не рухнете от умора. За съжаление не мога да работя денем.

— Чувствувам се чудесно, господин професоре... — горещо го убеди Робърт. — Веднага щом се върна от издателя, ще прегледам, ако позволите, и текста на доклада.

— Аз смятах да направя това в самолета — замисли се сър Гордън. — Най-добре ще е сега вие да се върнете в стаята си, да

довършите коригирането на текста и да поспите няколко часа. Имате ли будилник?

— Разбира се, господин професоре.

— Тогава всичко е наред... — Сър Гордън се приближи до екрана и се загледа в двете малки пеперудки, кацали на ръба на осветената повърхност. След това се обърна към застаналите мълчаливо мъже: — Да се прибираме. Сигурно имаш още доста работа по ретуша, Сирил. Освен това не бива да се злоупотребява с късмета... Знаете ли, Робърт, днес имахме направо сензационен улов! Преди миг уловихме четвъртата Мъртвешка глава за тази нощ. Просто невероятно, нали?

— Четири? — искрено се учуди и зарадва Робърт. — Този факт потвърждава вашата хипотеза за стадния им инстинкт и груповите прелитания.

Ами да, разбира се! Ако не греша, сега ние ги ловим именно по трасето на прелитанията им. Интересно какви резултати ще дадат наблюденията на германците и французите. От средата на май те също изследват предполагаемите трасета. Да, но остава отворен въпросът за основа странно поколение, което те дават на бял свят у нас и в Скандинавския полуостров. Имам една хипотеза и относно този факт, но... — той прекъсна и несъзнателно разтри рамото си. — Да си вървим вече. Страхувам се, че е много късно. А нощта е убийствена за мен, Робърт... Още повече че утре вечерта отлитаме за Ню Йорк, Робърт, свийте екрана... — пак разтри рамото си — Дали така ми се струва, или наистина захладня?

— Във въздуха просто е надвисната буря — обясни Сирил Бедфорд. Той събра внимателно стъклените съдчета от масичката и ги напъха в преградките на кожената чанта. — А всички болни от ревматизъм лесно усещат наближаващата буря, нали?

Ройт очисти екрана от натрупалите се насекоми, извади от земята двете заострени прътчета и педантично сгъна платното. Приближи се до масичката и също я сгъна.

— Искате ли да ви дам лекарство?

— Не. Още не ме боли... Впрочем вътре вкъщи е топло. Надявам се, че никой не е направил течение в кабинета ми. Тръгваме ли? Взехте ли всичко?

— Да. — Сирил наведе глава и тръгна пръв с фенерчето във високо вдигнатата ръка, за да осветява пътя. Заобиколиха лехата.

Когато стигнаха до входната врата, сър Гордън погледна часовника си.

— След малко ще стане два. Робърт, довършете коригирането на текста и поспете малко... Да си призная, нямам угрizения на съвестта, защото вие ще си наваксате съня по време на моето отсъствие. Връщаме се чак след десет дни... Само ви моля да не забравите: точно в шест ви искам в кабинета си. Тебе, Сирил, с целия илюстративен материал, а вас, Робърт — с прегледания текст.

Влязоха. Сирил угаси фенерчето и потърси пипнешком контакта. Робърт затвори входната врата; Лампата светна. Ройт постави сгънатия екран до масичката за чадъри, обърна се и сложи старото тежко резе, което се плъзна лесно и безшумно, очевидно бе добре смазано.

Сирил Бедфорд широко се прозя.

— Е... Отивам във фотолабораторията, за да проверя дали репродукциите нямат нужда от ретуш. След това и аз ще се опитам да дремна мъничко...

— Лека нощ, господин професоре... — Робърт се насочи към стълбището за горния етаж. Сирил тръгна подир него.

— Лека нощ... — Сър Гордън се спря с ръка на дръжката. — Не забравяйте: в шест часа... До обяд ще имам много работа, а след обяд бих искал да подремна малко преди пътя. За щастие спя добре в самолет, така че там ще си доспя и вероятно ще се събудя чак в Ню Йорк...

Отвори вратата и чувайки приглушените гласове на двамата отгоре, влезе в кабинета си.

Затвори грижливо вратата, спря се на прага и огледа стаята със смиръщени вежди. Приближи се бавно до лабораторната маса, простряла се по цялата дължина на едната стена. Оставил на нея чантата с уловените пеперуди. Всички стени, от вратата до прозореца, бяха покрити с остьклени табла-витринки с нощи пеперуди: големи и малки, с разперени и с прибрани криле, в различни стадии от развитието им — яйца, гъсеници, ларва и възрастни екземпляри. Някои бяха големи като уловените току-що, други съвсем мънички. Гордън пак огледа стаята, плъзна невиждащ поглед по своя музей и го задържа върху масата. В средата ѝ, опряно до стената, стоеше малко шкафче с

червен надпис: „Внимателно — отрова.“ Той извади от чантата бурканчето с цианкалий, прибра го в шкафчето и се приближи до полиците с книги до бюрото. Отмести един от рафтовете, зад който се показва остроумно скрита машинка за кафе. Сър Гордън сипа в нея малко кафе от едно бурканче и я включи. Застана неподвижно, с поглед, забит в пищещата машина.

Щом чу засилващото се свистене на машинката, той пристъпи към лабораторната маса, изтегли едно от чекмеджетата и извади от него кутийка с прозрачни капсулки. Взе една, затвори кутийката и бутна чекмеджето. С капсулката в ръка той извади от него бурканчето, което преди малко беше прибрал там. От страничното чекмедже измъкна гумени ръкавици, постави ги на ръцете си, отви запушалката и сръчно изсипа с малка дървена лъжичка праха в капсулката.

Затвори капсулката, изправи се и я оставил на масата. След това затвори и шкафчето с отровата, огледа капсулката, пъхна я в една от подредените до ръба на масата малки кутийки, а нея — в страничния джоб на панталона си.

Машинката за кафе иззвири тихо и melodично. Сър Гордън сне ръкавиците, бързо стигна до нея и си наля чаша кафе. Постави я до пищещата машина.

Дълго гледа облачето пара над чашата. Изрече полугласно:

— Така... така... Май това беше всичко...

Приближи се бавно към бюрото. Макар и отрупано с книги и листове хартия, то създаваше впечатлението за хармоничност и за почти автоматично поддържан ред. Такъв ред не е резултат от ошетване, той се среща там, където работещият на бюрото човек изпитва вътрешна необходимост да бъде обграден с предмети, разполагани на строго определено място, та като поиска, да посегне към тях с ръка и да ги открие там, където трябва да се намират.

Сър Гордън протегна ръка и приближи към очите си малка снимка в приста рамка. Беше снимка на жена му — хубава, усмихната, облечена в бяла рокля, Силвия беше застанала на алеята сред цветята. Той дълго я гледа, после бавно отпусна ръка и я поставил на същото място, откъдето я беше взел.

Обърна се и отиде до прозореца. Отмести завесата. Зад стъклото беше все още тъмно, но нощта не беше вече така непроницаемо тъмна и гъста, както преди петнадесетина минути.

— Двадесет и първи юни... — прошепна сър Гордън. — Найдългият ден в годината... — Той погледна часовника си. Два и петнадесет. Отпусна завесата и пристъпи към масичката, на която беше поставена пищещата машина. Изпли машинално кафето, оставил чашата и нави лист на валяка. Застана за миг с опрени на клавиатурата пръсти, загледан в чистия лист. После докосна джоба си, извади капсулката, повъртя я между пръстите си и отново я прибра в джоба си.

— Човек не бива да се страхува от онова, което трябва да извърши... — изрече тъпо, сякаш тези изречени полугласно думи бяха отражение на друга мисъл, несравнено по-важна. С внезапна решителност той изравни листа и започна да пише:

Не мога повече така. Превърнах се в пречка за любовта на двама души, които обичам и уважавам. Ако не се оттегля, ще предизвикам продължаваща цял живот трагедия. А понеже за мен тяхното щастие е по-важно от моя живот, след дълги размишления аз намерих единственото разрешение, което ми се струва възможно. За съжаление не бих могъл да живея без тази една-единствена жена, която обикнах. Скъпа, не ми се сърди. Не ме упреквай за тази моя стъпка. Разбери, че тук бих страдал непрекъснато, като ви гледам. А там... там ще има само пустота и тишина...

ЧАСТ ТРЕТА

ТРЕТА ГЛАВА

„... УМРЯЛ Е, ВСЕКИМУ МОЖЕ ДА СЕ СЛУЧИ...“

Немският изтребител направи широк кръг и се появи отгоре вдясно, а зад него беше слънцето, което заслепяваше Алекс... „Изтребител вдясно горе...“ — каза той в микрофона. „Изтребител вдясно горе, разбрах...“ — отвърнаха два спокойни гласа, единият от които принадлежеше на бордовия стрелец Бенджамин Паркър. В същия миг тъмната малка сянка заслони за секунда слънцето и през шума на двигателите Джо чу дългата, безкрайна серия от картечниците на неприятеля. Натисна кормилото и носът на тежката машина се наведе към невидимата от облаци земя. Серията продължаваше. „Още половин секунда — мислеше си Алекс, — още четвърт секунда... Ей сегичка всичко ще свърши, той ще ни отмине и ще ни атакува от другата страна...“ И веднага — тревожен, внезапен сигнал в мозъка: „Защо мълчат нашите картечници?“ Но откосите продължаваха и не свършваха. Той завъртя кормилото още повече. Бомбардировачът се обърна на крилото си и навлезе в белия лепкав памук на облаци... „Загубих го...“ Обаче не беше го загубил. Острото, пронизително тракане продължаваше... „По какво чудо се задържа над мен?“ — успя да се попита Алекс и се събуди.

Рязко седна в леглото. Телефонът звънеше без прекъсване. Джо тихо изруга и посегна към слушалката.

— На телефона Алекс, кой е?

— ...

— О, господи... Веднага разбрах, че си ти... Нима другиму ще дойде наум да събужда человека посред нощ, и то по този начин?

— ...

— Какво? Вече не е нощ ли? Е, тогава добър ден.

— ...

— Надявам се, че са убили някого... Иначе ти щеше да ми позволиш да се ползвувам от своите граждански права!

— ...

— Възможността спокойно да се консумира сънят след работа в Англия май принадлежи към гражданските права?

— ...

— Да, разбирам. Но може би ще кажеш в края на краищата какво е станало?

— ...

Алекс подсвирна и изтри очите си със свободната ръка.

— Да, естествено, дори го познавам. Тоест познавах го. Онзи професор икономист, който изследваше нощните пеперуди.

— Разбира се, че ще дойда. Ще бъда при теб след петнадесет минути. Не, исках да кажа, че ще изляза след петнадесет минути.

— Няма начин, трябва да се избръсна. Не съм в състояние да мисля, ако не съм се изкъпал и избръснал.

— ...

— Да, но вие не трябва да мислите. Полицията не мисли — полицията действува и охранява спокойствието на гражданите.

— ...

— Е, добре де, добре. Само още една подробност — дай ми адреса. Лондон е доста голям град и ако ще трябва да питам във всички къщи по пътя дали случайно някой не е умрял там тази нощ, вероятно ще загубя немалко време...

— ...

— Не. Няма нужда да го записвам. Запомних го.

— ...

— Ясно. След петнадесет минути стартирам.

Остави слушалката и скочи от леглото.

След половин час Алекс сви наляво и подкара колата бавно по широката крайградска алея. От двете ѝ страни зад високите огради бяха разположени вили със стари градини. Почти всички без изключение носеха отпечатъка на втората половина от господството на кралица Виктория. Макар да беше смятал винаги архитектурата от този период за най-големия спад на човешкия дух в тази област на изкуството, той ги разглеждаше внимателно и прилежно регистрираше в ума си поредните сгради с четни номера.

Започващ облачен, но топъл летен ден. Внушителният шпалир от стари липи, изправили се покрай тротоарите в редица като grenadiers, хвърляше дълбока сянка върху градините и къщите.

— Петдесет... петдесет и две... петдесет и четири...

До бордюра пред къщата с номер петдесет и четири видя два големи черни автомобила. Добре ги познаваше. За по-сигурно още веднъж хвърли поглед върху регистрационните номера. Единият беше собственост на заместник-началника на Криминалния следствен отдел на Скотланд Ярд. Джо натисна леко спирачката и спря колата си зад другите.

Къщата с номер петдесет и четири беше разположена доста подалече от улицата в сравнение със съседните къщи. От мястото, където Джо остави колата си, можеше да се види само покривът ѝ, защото гъсто израслата дива лоза, оплела от горе до долу железните, с позлатени върхове, пръчки на оградата, я закриваше цялата. Тежките вейки падаха до плочките на тротоара и обрамчваха вратичката, превръщайки входа за градината в тунел.

Алекс тръгна, без да бърза, към вратичката, като се оглеждаше любопитно наоколо. Значи тук е живял и умрял Гордън Бедфорд.

Замислено поклати глава. Би могло да се предположи, че един толкова богат човек като него е имал възможност да си избере по-оптимистично обкръжение от тази мрачна къща с тежка архитектура, при това в краен квартал. Обаче твърде вероятно беше тя да е била къщата на неговото детство. Изградена е поне преди осемдесет години. Може би тук са живеели родителите на Бедфорд? Може би тук се е родил? По онова време децата са се раждали не в болниците, а у дома. Това дори е било причислявано към „добрия тон“ в кралството на старата кралица, в онова кралство, в което за най-висока, ако не и за единствена добродетел са били смятани доброто възпитание и сдържаното поведение.

Алекс оставил мислите си да блуждаят необезпокоявани из неопределените пространства на хипотетичното минало. Докато почти подсъзнателно преценяваше дали Гордън Бедфорд се бе родил на първия етаж, или на партера, той се приближи до вратичката и посегна към кръглия емайлиран бял диск, в чийто център беше монтирано черното копче на звънеца... Сигурно спалните са на първия етаж, следователно ако Бедфорд се е родил в тази къща, най-вероятно това е станало в една от тях...

Разтърси глава. Все още не беше разсънен напълно. Още преди да докосне звънеца, вратичката се отвори и в нея се изправи

униформен полицай, който му препречи пътя.

— Кого търсите, господине?

— Казвам се Алекс — обясни Джо. — Преди половин час господин Паркър ме покани по телефона да дойда на този адрес.

— Да, господине. Имам нареддане да ви пусна. Заповядайте. Тази пътешка ще ви заведе до входната врата на къщата.

Той козириува, усмихна се любезно и отстъпи крачка назад, за да освободи пътя.

— Благодаря. — Джо му смигна съзаклятнически и влезе, без да ускорява крачка.

Чу зад гърба си глух звук. Вратичката се затвори с тръсък. Погледът на полицая го съпроводи, докато вървеше по тясната пътешка, покрита с каменни плочки, успоредна на широката алея към входа.

Сигурно е чеел някоя моя книга, а може би — дори всички? Следобед ще се върне у дома и ще рече на жена си, още докато сваля каската си и я окачва на закачалката в антрето: „Представи си, днес видях онзи Джо Алекс...“ Жена му ще пlesне с ръце и ще ги изтрие в престилката, която си е сложила, за да му приготви обяд. „Кой Алекс?“ „Ами онзи, дето пише книги...“ „Амиии! Къде го видя?“ На което полицаят ще сложи пръст на устните си: „Шшишт... Никому нито дума... Бях на служба, когато умря известният сър Гордън Бедфорд...“ Сега пък жена му ще тръсне глава: „Гордън Бедфорд ли? За първи път чувам. Кой е пък този?“ „Не знаеш ли? Известният икономист, който пишел книги за нощните пеперуди...“

Не. Полицаят няма да каже такова нещо. Полицайтe не разбират нито от нощни пеперуди, нито от икономика. Ако полицаят служи в този квартал отдавна, можел е да знае, разбира се, туй-онуй за носещата това име личност, но едва ли е бил запознат е подробностите. Подробностите ще прочете в следобедните вестници.

Джо се огледа. Чак сега си даде сметка, че пред вратата на улицата нямаше никакви сеирджии. И никаква друга кола освен полицейските. Значи ли това, че пресата не е била уведомена? Сигурно, а прислугата още не е успяла да разнесе клюката из близките магазинчета, които вече се събуждаха за живот.

Входната врата беше в страничната стена на къщата. Алекс се насочи към нея и в задната част на двора видя голяма и много добре поддържана градина. Учуди се, като съзря в голямата централна леха

да цъфтят великолепни червени гергини, въпреки че още им беше рано.

Вратата отвори висок младеж с кръгло лице, облечен с почти прекалено елегантен костюм с идеално завързана, мъничко по-ярка от необходимото вратовръзка. Той блесна с красивите си бели зъби и се наведе леко, за да стисне с уважение подадената му ръка:

— Добър ден, господин Алекс! Ама че работа — прибави весело, — откакто сме дошли тук, телефонът звъни и не спира! *Все министри!!!* Шефът няма секунда време да се поогледа спокойно. Само стои до телефона и вика: „Слушам!“

Джо се усмихна.

— В такъв случай вероятно ще видя вашия шеф във великолепно настроение — той влезе в къщата и огледа тесния хол с тъмна ламперия. — Знам, че нищо друго не му доставя по-голямо удоволствие... Разговорите с официални лица са най-високата награда, просто мечта за мъките и зора на полицейското житие...

— Точно така, господине. — Джоунс кимна с безупречно сресаната си тъмнокоса глава. — Толкова е бесен, че ме е страх да се приближа до него. Добре че дойдохте вие.

В хола имаше две врати. Тясна, извита стълба с дебела килимана пътека водеше нагоре. В ъгъла се спускаха надолу каменни стъпала, очевидно — към сутерена.

— А какви са първите впечатления на моя приятел Паркър, сержант Джоунс? — попита Алекс, като продължаваше да разглежда хола. Май че вече беше успял да види всичко, защото веднага след като зададе въпроса, погледна със симпатия сержант Джоунс. Той обичаше този младеж, който приличаше на конте от краен квартал. Но, както е речено в поговорката, видът лъжеше, защото Джоунс беше един от най-добрите сътрудници на Паркър. Той беше в състояние самоотвержено, неведнъж без храна и сън, да помага на началника си — винаги усмихнат, винаги с безупречен вид и винаги изпълнен с неизменен ентузиазъм по отношение на професията си. Към Алекс той се отнасяше с чувство, близко до суеверната почит, която диваците хранят към магьосниците, притежаващи власт над загадките на живота и смъртта, на земята и небето. Впрочем начините, по които Алекс разрешаваше възникващите пред следствията проблеми, можеха да

изглеждат свръхестествени в очите и на всеки друг абсолвент на полицейската школа.

Джоунс разпери ръце:

— Нямам представа, господине. Засега сме завъртели машинката: фотографи, дактилоскопи, лекар... Седят там и си гледат работата. На пръв поглед случаят прилича на самоубийство. Но шефът не е доволен. Мисля, че затова веднага ви се обади...

Едната врата се отвори. Пред Алекс се изправи Бенджамин Паркър, заместник-началникът на Криминалния следствен отдел на Скотланд Ярд. Течението веднага затръщна входната врата.

— Охо — рече Паркър, — вече си тук...

По усмивката му Джо разбра, че на заместник-началника на Криминалния отдел никак не му е до смях.

Паркър се обърна към сержанта:

— Джоунс, там вече свършват. Когато изпратят експертизата за отпечатъците от пръсти, лекарското заключение и снимките, веднага ми ги давай, независимо от това дали ще разпитваме някого в дадения момент, или не. Извикай ме.

— Слушам, шефе.

— Да вървим — обърна се Паркър към Алекс и го хвана подръка.

— Само след минутка моите хора ще привършат работата си в стаята, където е настъпила смъртта, и ние ще можем да влезем в нея. Засега да отидем в столовата...

Без да пуска ръката на приятеля си, той се обърна към вратата, от която се появи преди малко, и леко го побутна към нея.

Влязоха в голяма мрачна столова. В средата ѝ стоеше, а по-точно — се простираше грамадна маса, около която бяха наредени солидни столове. На две от стените висяха портрети, вероятно на съпружески двойки от края на осемнадесети и началото на деветнадесети век. Третата стена беше закрита от внушителен неокласически бюфет, който толкова много приличаше на последните работи на сър Томас Чипъндейл, че Алекс се спря още на прага, а после се приближи и огледа бюфета отблизо, детайлно и с одобрително кимане.

— Какво интересно видя? — попита Паркър с подозрителен глас.

— Ох, нищо... тоест нищо, свързано с твоята кошмарна професия. Но ако не греша, този бюфет е една от най-красивите работи на Чипъндейл.

— Не може да бъде! Мебелите на Чепъндейл изглеждат другояче.

— Да, прав си... — Алекс обиколи бюфета от всички страни, като хвърли враждебен поглед към подредените зад остьклените вратички сребърни съдове. Не обичаше прекалено добре излъсканото сребро. — Прав си и сигурно ти си единственият полицай в Лондон, който разбира що-годе от мебели... е, без да знаеш всичко. Защото на стари години Томас Чипъндейл се е занимавал с дърводелство в именно такъв стил. Ако изобщо можем да наричаме неговата работа дърводелство. Но вероятно той самият точно така я е наричал. Бил е много скромен човек, макар да е увековечил името си. А аз съм почти убеден, че този бюфет е излязъл от неговите ръце.

Паркър разтри челото си.

— Нека да е така... Но те умолявам да не ме вмъкваш в идиотски дискусии на тема мебели!

Алекс въздъхна:

— Добре... Единствените мебели, които наистина те интересуват, са ковчезите, нали?

Той се приближи до масата, седна, извади жълтата кутия на „Голд флейк“ и си взе цигара. Не я запали, докато Паркър не се отпусна на един от столовете срещу него. Едва сега, като го погледна проницателно, Джо видя колко опънати са нервите на приятеля му.

Помълчаха няколко секунди. Иззад вратата, разположена срещу бюфета, долита шумът на стъпки и изречени полугласно думи.

— Той е там... — поясни Паркър. — Можем да отидем веднага, но мисля, че по-добре ще е да изчакаме техническия екип да си свърши работата. Наредих им да вземат отпечатъци от всички пръсти и всевъзможни следи в стаята, да направят снимки на всички вещи, дори на нещата, които на мен самия се струват безобидни. Изобщо старая се да действувам съгласно правилника, така че после никой да не може да ме упрекне и в най-малкото недоглеждане... той се разсмя с висок, невесел смях.

— Но какво всъщност е станало? — запита Алекс спокойно. — Събуждаш ме в нечовешко време по съвсем нечовешки начин. Идвам на местопрестъплението и все още не съм видял покойника, все още не съм съзрял в този дом жива душа освен твоите отрудени мирмидонци^[1]. Този тип сам ли е живял?

— Ами! Къщата е пълна с хора: съпруга, брат, снаха, секретар, камериерка... Всички те са били тук, в къщата, когато той е умрял. Всички са спали и никой нищо не е чул.

— Застрелял ли се е?

— Не... KCN в кафето му.

Джо вдигна вежди:

— Моля? Не съм много силен в областта на токсикологията. Можеш ли да ми обясниш какво е това KCN?

— Цианкалий.

— Благодаря. Сам ли е бил в стаята, когато е изпил това кафе?

— На пръв поглед така изглежда.

— Кога?

— Горе-долу между три и половина и четири сутринта, както твърди доктор Бъркли. Но според мен чак като постави покойника на дисекционната маса, ще ни даде точното време.

— В такъв случай защо пък останалите е трябвало да чуят нещо?

— Джо запали цигарата си и силно дръпна. Стана и започна да се озърта за пепелник.

— Знам ли защо... Нищо не знам. Преди малко говорих с всички домашни. Никой не изпадна в истерия. Държат се резервирано, както приляга на наши английски братя и сестри. Но нито един от тях не ми харесва, нито един. Наредих им да се приберат в стаите си и сега се намират, как да се изразя, под надзора на Стивънс, който се разхожда в коридора... — той посочи с пръст към тавана. — Джоунс е долу в хола. Само през него може да се излезе от къщата.

— Не вземаш ли предвид самоубийството?

— Да, и още как. Пред мъртвия имаше прощално писмо.

— Ами тогава... — Джо седна и се прозя. — Не можем ли да приемем като единствена прилична хипотеза, тоест да вземем да си речем, че сър Гордън Бедфорд, въпреки че е бил собственик на един свръхсимпатичен бюофет, е решил да си отиде от този свят? И тогава веднага ще се върна у дома и ще легна да се наспя. Можеш да ми повярваш, ще заспя незабавно — и погледна часовника си. — Господи! Седем часът! А ти, понеже никога не ти се случва да спиш, сигурен съм, ще се върнеш в Скотланд Ярд и ще се обадиш по телефона на всички заинтересувани важни личности. Ще им предадеш милата новина. След което ще се заемеш с канцеларската си работа. Не

подозираш никого — иначе веднага щеше да ми кажеш... И няма за какво да се хванеш... Обаче не разбирам защо в момента изглеждаш така, сякаш ти самият си го убил!

— Ако аз го бях убил, поне щях да знам какво се е случило. Сега не разбирам нищо. Абсолютно нищо. Като че ли преди моето идване тук през къщата е минал бесен тайфун. Впрочем ти знаеш кой беше Гордън Бедфорд, нали?

— Знам. Много богат господин на средна... е, да речем, на възраст, клоняща към горната граница на онази, която обикновено се нарича средна. Човек с разнообразни занимания и с подчертан интерес към нощните пеперуди. Беше дори професор хонорис кауза в Оксфорд. Умрял е. Всекиму може да се случи. Сигурно му е дотегнал животът и е оставил писмо, в което обяснява мотивите за своята постъпка. И това се случва на много хора.

Паркър се усмихна накриво.

— Де да беше така... Наистина оставил е, но не едно, а две писма. И като капак всяко едно от тях съдържа съвършено различен мотив за тази, както ти я нарече, постъпка. А подобно нещо, доколкото ми е известно, не се случва кой знае колко често, а?

— Е, най-сетне! — Джо скочи на крака. Сънливостта му моментално се изпари. — Сигурен бях, че криеш нещо в ръкава си, стари мошенико! Така! Вече си представям ясно картинката: пристигате, намираш писмото, отдъхваш си с облекчение, после бъркаш някъде другаде и... намираш второ писмо! Както се казва в училище — със същата сила, но насочено в обратна посока. А след това започват да звънят разни VIP-ове^[2], за които е достатъчно да си заместник-началник на Следствения отдел, за да могат да изискват от теб само след изтичането на две минути пълния отчет за разследването, името на убиеца, мотивите за престъплението и собственоръчно написана изповед на гнусния убиец с подписа на двама свидетели! О, горкият ми чиновник! Но ти не се тревожи, аз съм при тебе!

Разсмя се и угаси фаса. Обаче веднага стана сериозен.

— Ситуацията е горе-долу такава, нали, Бен?

Паркър забарарабани с пръсти по масата.

— Наблюденията и изводите ти са достойни за похвала — измърмори, — но са твърде далече от истината.

— Тогава казвай какво знаеш и да пристъпваме към работа...
Джо пак погледна часовника си. — Наистина пристъпваме към работа много рано, но ранно пиле рано пее...

— Откога се опитвам да го направя — рече заместник-началникът на Криминалния отдел. — Но ти оставяш ли човек да вземе думата! Е, слушай...

[1] (от гр. тұртхең — мравка) — тук: отруден човек. — Б. р. ↑

[2] от VIP (англ.) — много важни личности — служба за посрещане и изпращане на важни личности по летищата в света. — Б. р. ↑

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

„.... В СРЕДАТА НА ТАБЛОТО, МЕЖДУ ДВЕ ГРАМАДНИ НОЩНИ ПЕПЕРУДИ...“

Паркър си пое дълбоко дъх и започна:

— Най-напред трябва да ти кажа, че през последните двадесет минути се обадиха по телефона: моят шеф, после шефът на моя шеф, подкокоросан от някаква едра риба от Министерството на финансите, после още един министър. Всички те накратко и делово поискаха възможно най-бързо да им представя резултатите от предварителното разследване. Най-накрая аз се обадих на шефа си и го помолих да ме изолира от тях и да блокира пътя на вестникарите. Честно казано, разполагах с не повече от десет минути, за да разменя по две-три думи с обитателите на къщата и да поогледам стаята, в която е бил намерен трупът. Това, което чух и видях, беше достатъчно, за да решава веднага да ти се обадя. Но преди всичко ето ти малко повече данни за Бедфорд.

Той замълча, но веднага продължи, сякаш си даде сметка, че времето неумолимо тече, а някъде там, на другия край на телефонните жици, чакат в солидните си кабинети много важните личности, които нищо, ама нищичко не разбират от полицейското разследване, но това не им пречи моментално и остро да критикуват, ако нещо не им е по гайдата.

— Бедфорд не е бил мултимилионер или борсов магнат, чиято смърт да разтърси курса на акциите в цял свят. Но е притежавал немалко богатство и до неотдавна се е занимавал с оживена финансова дейност, от която в последно време се е пооттеглил. Доколкото ми е известно, посветил е времето си на своята съпруга, с която се е запознал преди няколко години и за която се е оженил след неколкоседмично познанство, и на пеперудите, към който е имал слабост още от детските си години. Май че те са били и най-голямото увлечение през живота му... Вече знаеш, че е станал доктор хонорис кауза за изследванията си върху нощните пеперуди. Естествено бил е известен като изследовател на тези насекоми само в тесния кръг на специалистите и не ми е ясно откъде ти например знаеш тези неща...

Паркър замълча, но само се поусмихна и не каза нищо.

— В правителствените кръгове — продължи Паркър — и в Сити Гордън Бедфорд е бил известен най-вече като финансов експерт. Смята се, че е притежавал направо гениални способности да предвижда резултатите от договорите и споразуменията в областта на международната търговия. Бил е дори постоянен съветник на нашето правителство при подписване на външнотърговски споразумения. Знаел е много тайни и през ръцете му са минавали строго секретни документи, свързани с цените, тарифите, международните обороти и поне сто други области, от които нито ти, нито аз някога ще разбираме нещо. Неговата честност била пословична. Не забравяй, че съветниците по въпросите на външната търговия често са изложени на всевъзможни съблазни, най-често — на подкупи. В много страни приемането на подобни „подаръци“ не се разглежда като престъпление, а просто като печалба, автоматически следваща от заеманата длъжност. И у нас понякога се среща такова становище. Бедфорд е бил така високо ценен именно поради безкомпромисното си отношение към подкупите и различните полулегални комбинации. А понеже е бил човек с твърд характер, преследвал ги е жестоко, когато е попадал по следите им. Говорел е за тях открыто, без да се съобразява с име и положение. Благодарение на него не една репутация и била очернена завинаги. Имел е много врагове, от него са се страхували, дори е получил прякора Катон на финансите. Затова от самоубийството на този човек (а всъщност от бързото установяване дали е самоубийство, или не) се интересуват личности от лъв нагоре. Затова те настояват да получат колкото е възможно по-бързо данните от предварителното разследване. Естествено аз веднага уведомих когото трябва, че възнамерявам да се възползвам от твоята помощ. За щастие веднага се съгласиха. Изглежда, вярват, че си не само способен, но и дискретен. А и едната, и другата твоя добродетел може да бъде много полезна сега, защото, да ти призная, ако не постигнем нещо страшно бързо, ще се изправим пред онова, което вестниците наричат „неразрешима загадка“. Дано отпечатъците от пръсти ни подскажат нещо или някой от домашните се изпусне. Впрочем тези две писма...

Някой почука. През открепнатата врата се подаде главата на Джоунс.

— Нашите хора свършиха, шефе. След десет минути ще пристигне линейка за покойника. Да го оставим ли в кабинета в същото положение, в което го намерихме?

Паркър стана:

— Да! Искаме да огледаме още веднъж кабинета. По-добре е трупът да остане. Нека колегите от патоанатомията не бързат. Аз ще им кажа кога да го приберат.

— Слушам, шефе.

Джоунс изчезна. Паркър тръгна към вратата, но се спря, явно си припомни, че не е свършил.

— В шест часа, а може би няколко минути по-късно, секретарят на Бедфорд Робърт Ройт се обадил по телефона на живеещия наблизо лекар, доктор Гарднър, и му съобщил, че е намерил сър Гордън до бюрото му без признания на живот. Лекарят дошъл след около двадесет минути и веднага установил смърт. Писмото на бюрото пред мъртвия, характерният аромат на останалото в чашата кафе и същата миризма, отделяща се от устата на покойника, довели лекаря до извода, че сър Гордън се е самоубил с основа KCN или просто казано — с цианкалий. Впрочем известно количество от същата субстанция сър Гордън е имал подръка в кабинета си, понеже с нея са убивали пеперудите.

— Който меч вади... — прошепна Алекс. — Хайде да идем да видим как изглежда полесражението...

— Още една секунда. За щастие лекарят имал достатъчно ум в главата си. Не позволил на никого да мести каквото и да било, останал при трупа и веднага се обадил на най-близкия полицейски участък, а те веднага уведомиха нас. Бедфорд е бил известен в квартала. Родил се е в тази къща, тук е прекарал детските си години...

Алекс прогони усмивката, която пропълзя по лицето му.

— Какво смешно име? — подозрително го погледна Паркър.

— Нищо, нищо. Не ми обръщай внимание. Хайде...

Той тръгна пръв. Паркър го догони до вратата към кабинета и я отвори.

Понеже единственият прозорец в кабинета на сър Гордън беше закрит със завеса, а стаята беше осветена само от малката настолна лампа на бюрото, Джо се спря и се опита да различи нещо в полумрака.

Паркър пресече стаята с бърза стъпка и запали силния абажур във форма на шестораменен свещник под тавана.

Сър Гордън Бедфорд седеше до бюрото. По-точно — беше легнал върху него с горната половина на тялото си. От мястото, където бяха застанали, чертите на лицето му не се виждаха.

Джо се огледа.

Рафтове с книги, бюро, дълга маса, блестящи със стъкло и никел уреди... Малка масичка, на нея — пишеща машина, до нея — столче. А по стените, от прозореца до разположената срещу него врата към хола, бяха закачени по два реда големи остьклени табла. Всички те бяха изпълнени с набодени на карфички пеперуди, подредени върху тъмния фон на кадифето като самолетни ескадри в небето.

Без да мръдне от мястото си, Джо запита:

— Къщата била ли е заключена отвътре?

— Да.

— На всички прозорци ли има решетки? Забелязах на някои...

— Да, на всички. Познаваш този стил: кованi, декоративни, на вид филигранни решетки, които в действителност са здрави и солидни. Те са вземали мерки за своята безопасност... хората от онова време... Искали са да спят спокойно.

— Наистина — измърмори Алекс — всички са заспали за веки веков. Амин.

Той се приближи до прозореца и отмести завесата. Под прозореца беше лехата с червените гергини. Загледа се в тях. Зад гърба си усещаше неподвижното присъствие на Паркър.

— А вратичката към улицата?

— Тя е с автоматична брава и резе. Впрочем тази вратичка винаги е била заключена. Сър Гордън категорично е настоявал всички домашни да носят със себе си ключа от автоматичната брава по време на неговите посещения тук и да я заключват всеки път при влизане и излизане. Често е съхранявал в кабинета секретни документи, които е донасял за работа през уикендите. Затова е искал да бъде абсолютно сигурен, че чужд човек не би могъл да се промъкне в къщата. Нашият специалист веднага провери всички ключалки и решетки. В ред са. Никакви следи от взлом. Входната врата е била заключена отвътре, пуснато е било и резето. Поради тези обстоятелства можем да заключим, че ако нямаме работа със самоубийство, то...

— То убиецът е някой от домашните, нали? — Алекс се обърна с гръб към прозореца. — А кои лица са били в затворената отвътре къща през изминалата нощ?

— Следните:

1. съпругата на покойника Силвия Бедфорд;
2. неговият брат Сирил Бедфорд;
3. неговият секретар Робърт Ройт;
4. неговата, снаха Юдит Бедфорд;
5. камериеерката Агнес Уайт.

— Нямат ли готвачка?

— Имат, но тя е заминала при болния си син.

— Ясно. Още нещо само. Ти май каза: „По време на посещенията му тук...“ Следователно Бедфорд не е живял в тази къща?

— Не. Имел е жилище в Сити, а в родната си къща е прекарвал само някои уикенди или е идвал да поработи тук спокойно върху своите любими пеперуди. В нея живеят постоянно само брат му, снаха му и прислугата.

— Такааа...

— А сега да преминем към писмата. — Паркър се приближи до бюрото. Джо го последва и застана срещу мъртвия.

Гордън Бедфорд е бил сигурно почти великан. Мощните му рамене закриваха, какви-речи, цялата повърхност на бюрото, а увисналата към пода ръка, под която се виждаха разпръснати парченца от счупена чашка за кафе с позлатен ръб, по приличаше на ръка на боксьор тежка категория, отколкото на ръка на учен. Паркър с известно усилие повдигна главата и ръцете на покойника. Джо потрепери. По лицето на сър Гордън блуждаеше онази тайнствена, ужасна гримаса, която още Хипократ преди хиляди години беше нарекъл „иронична усмивка на смъртта“. Вероятно отровата е подействувала светковично.

Заместник-шефът на Следствения отдел предпазливо опря тялото на облегалката на креслото. Алекс имаше усещането, че още миг и мъртвият собственик на този дом ще избухне в смях. Но скованите, изкривени устни не помръднаха.

Паркър посочи един лист върху бюрото.

— Това писмо намерих веднага. Всичко наоколо е фотографирано и от всичко са снети отпечатъци, така че можем да

пипаме всяка вещ. Вземай и чети.

Джо взе листа и зачете:

В моя живот има неща, които се натрупваха продължително време, докато не ме доведоха до настоящата моя крачка. Може би те никога нямаше да излязат на бял свят. В нашите среди информацията рядко стига до ушите на непосветените. Впрочем няма кой знае какъв смисъл да задълбавам в подробностите. Лицата, които бих могъл да посоча и които лесно биха потвърдили разкритата в това писмо истина, никога няма да го направят и нищо няма да ги накара да си признаят. Никой никога няма да докаже тяхната вина. Обаче истината е една: аз се родих и израснах в почтен дом, моите родители и деди бяха хора с неопетнена репутация. Аз самият започнах живота си като честен човек. Исках да остана такъв до края на живота си. Но за нещастие се поддадох на изкушението. Още тогава имах намерение да се самоубия. Бях сигурен, че не ще мога да лъжа с лекота като другите. Но не ми достигна смелостта. А след това, когато разбрах, че нищо няма да измие извършените от мен престъпления, започнах да затъвам още по-дълбоко. Доброто мнение за мен само ми помагаше. Всички вярваха, че аз съм последният човек на земята, когото могат да заподозрат в нечестност и вземане на подкупи. Обаче... По-късно продължих да го върша с неразбирама за мен самия страсть, като че ли бях убеден, че едното петно ще измие другото. Може би съм се надявал по този начин да стана циничен? Че в края на краишата ще забравя как се класифицират моите постъпки? Не, не можах да забравя. Решението, което ще реализирам днес, назряваше в ума ми отдавна. То не е нещо ново за мен, макар че у повечето мои колеги и познати ще предизвика искрено изумление. Не, аз не съм Катон на финансите. Аз дори не съм обикновен честен човек. Измених на своята родина и на доброто си име многократно за материална изгода. Нищо вече не може

да се промени. Но като признавам ужасната истина минута преди смъртта си, аз се надявам, че милосърдният бог ще ми прости поне частица от моята вина, а хората, които толкова много ми вярваха и които аз така подло излъгах, нека разберат, че не съм бил чак дотам лош. Сам произнесох присъдата си. Нека моята съдба бъде предупреждение за всички онези, които смятат, че парите са цел и двигател в нашия свят. Най-труден от всички светове. Чистата съвест не може да се купи за никаква цена. Довиждане, моя най-скъпа Силвия. Ти беше светлият лъч на моя живот. Ти беше чиста, честна и вярна, стократно по-ценен човек от мен. Написах „довиждане“, защото вярвам, че ще се срещнем отново там, където не достига ехото на човешките пороци, а продължителното покаяние изкупва всяка вина. Дано да е така! Само това ме радва: въжделението да те видя пак в другия, по-добър свят. Нека в твоята безмерна душа и в безграничната ти вярност да се намери поне малко състрадание и прошка към една друга душа, не така чиста и не толкова неотстъпчива спрямо изкушенията на земния свят. Умолявам те!

Твой навеки Гордън.

Алекс сгъна писмото и го оставил на бюрото.

— Какво мислиш? — попита го Паркър, взе писмото и го напъха в голям бял плик, който извади от джоба на сакото си.

— Толкова сълзливо и банално, че би могло да бъде автентично... — измърмори Джо. — „Чистата съвест не се купува за никаква цена...“ Много вярно, но написано в ужасен стил...

Той се огледа. Навсякъде погледът мупадаше върху пеперуди — големи и малки, с разперени и прибрани криле, с тъмна окраска и изненадващо яркоцветни, уж летящи, забодени на карфички, мъртви и неподвижни като...

Бавно премести погледа си към бюрото.

— Тялото в точно такова положение ли е намерено?

— Да. Ако има някакви незначителни промени, можем да го коригираме съгласно направените снимки.

Джо заобиколи бюрото и се загледа надолу, към отпуснатата ръка на мъртвия. Под нея беше счупената чашка с остатъци от кафе. От другата страна на тялото се бяха разпръснали парченца от счупената чинийка.

— Какво мислиш за тези веща? — Алекс клекна, помириса чашката и посочи чинийката. Изправи се.

Паркър вдигна рамене.

— Какво мога да мисля? Най-вероятно е държал чашката върху чинийката, така правят много, хора. Смъртта е настъпила веднага щом е погълнал отровното кафе. Държал е тогава чашката с дясната си ръка, а чинийката — в лявата.

Алекс кимна:

— Да, прав си... Чашката е паднала, когато той я е изпуснал от изстиващата си ръка, а чинийката се е изхлузила от коленете му... О, ето, виждаш ли, тук има следа от капчица кафе... — той посочи панталона на покойника. — Да... — обиколи още веднъж около креслото и пак погледна петънцето. — Сигурно така е станало. Любопитно...

— А на мен ми е любопитно защо ни най-малко не те интересува второто писмо на самоубиеца?

— Как така не ме интересува? Интересува ме, и още как! Но повече ме интересува как са се развили събитията... Първото писмо е написано на машина, дори подписьт не е на ръка. На тази машина ли?

— Да. — Паркър отиде до малката масичка и леко удари един от клавишите на портативната машина. — Портативна машина „Бъндъруд“, купена преди половин година. С нея си служат всички домашни. И двете писма са написани на нея. А второто писмо намерих ето тук. — Той се върна до бюрото и повдигна една разтворена книга. Под нея лежеше сгънат на две лист хартия. Без да каже нищо повече, Паркър го подаде на Алекс.

Не мога повече така. Превърнах се в пречка за любовта на двама души, които обичам и уважавам. Ако не се оттегля, ще предизвикам продължаваща цял живот трагедия. А понеже за мен тяхното щастие е по-важно от моя живот, след дълги размишления намерих единственото

разрешение, което ми се струва възможно. За съжаление не бих могъл да живея без тази една-единствена жена, която обикнах. Скъпа, не ми се сърди. Не ме упреквай за тази моя стъпка. Разбери, че тук бих страдал непрекъснато, като ви гледам. А там... там ще има само пустота и тишина... Страшно ми става, като си помисля, че никога повече няма да мога да те прегърна, моя единствена Силвия. Но в играта със съдбата хората винаги губят. Вероятно така и трябва да бъде. Лека нощ. Нека бог се погрижи за теб. Мисли за мен понякога. Само за това те моля. Обичам те така, както никого никога не съм обичал. Лека нощ — завинаги.

Джо върна писмото на Паркър, който го пъхна в същия плик, в който преди малко беше приbral другото писмо.

— Да... Много забавно...

— На мен хич не ми е до смях — отсече Паркър. — Разбираш ли нещо?

— В най-добрия случай имаме доказателство, че сър Гордън Бедфорд е горял от желание да се самоубие и е търсел най-эффектния мотив. Засега ни разкри два мотива: угризения на съвестта и нещастна любов. Жалко само, че не ни ги предложи и двата наведнъж. Освен това ме интересува как някой може да пише толкова екзалтиранi писма на пишеща машина?... Надявам се, че е умеел да си служи с писалка...

Той взе от бюрото книгата, изпод която Паркър измъкна второто писмо. В образуваното между страниците улейче беше поставена автоматична писалка без капачка.

— Отпечатъците по книгата са снети, нали?

— Естествено.

Джо оставил писалката на бюрото и огледа книгата.

— А, ръкопис на негова книга — отбеляза. — Май че тъкмо е нанасял поправки по него, страниците са покрити с отпечатъци.

Той плъзна очи по текста и прочете тихичко:

„В околностите на западен Лондон прелитанията на Atropos L. винаги настъпват в периода...“

Вдигна глава и погледна Паркър, който не сваляше очи от него, застанал неподвижно срещу бюрото и скръстил ръцете си на гърдите.

— Интересно, а? Сигурно специалист от класата на сър Гордън е знал кога настъпват прелитанията на Atropos в околностите на западен Лондон?

Паркър се приближи и надзърна през рамото му:

— Какво имаш предвид, за бога?

— Как какво... Учудвам се защо сър Гордън е прекъснал именно на това място. Както виждаш, това изречение е част от поправката, нанесена на страницата най-долу. Изглежда, тъкмо е бил стигнал дотам и е искал да допише изречението, но нещо му е попречило и не го е довършил.

— Да... — Паркър посегна към писалката. — Може би просто не е успял да го напише преди смъртта си?

— Именно. А освен това ми се струва малко вероятно да прекъсне по средата на изречението, да остави писалката и да вземе да се самоубие. Ти как мислиш?

Заместник-началникът на Криминалния отдел не отговори. Извади от джоба си бележник и написа в него само една дума:

УБИЙСТВО!!!

След последния възклицателен знак той вдигна писалката, огледа стоманеното перо и сравни двата надписа.

— Мастилото е същото, бледозелено...

Алекс сякаш не го слушаше. Затвори ръкописа и прочете надписа на етикета, залепен в средата на твърдата подвързия:

Гордън Бедфорд

TRACETA NA PRELITANIYATA NA ATROPOS L.

(ОПИТ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ХАРАКТЕРНИТЕ ЧЕРТИ НА ЯВЛЕНИЕТО ВЪЗ ОСНОВА НА ПРОВЕДЕНИТЕ ПРЕЗ ПЕРИОДА 1957–1961 ГОДИНА ИЗСЛЕДВАНИЯ)

Остави книга на същото място, откъдето я беше взел, и погледна мъртвия, който сега седеше с леко наклонена глава и гледаше пред себе си: с неподвижни, присвити в кошмарна усмивка очи.

— Нощни пеперуди и кредити... — Алекс направи няколко крачки към него и го загледа изпитателно. — Има вид на такъв, какъвто е бил: спокoen, сдържан, културен англичанин, почтен, честен, решителен човек. Силно развятата брада свидетелствува за убеждението му, че животът не е криволичещ, изровен и разбит, а равен път, по който можеш да се движиш без проблеми, стига да спазваш точно правилата за движение... Четял е Шекспир, отвращавал се е от лъжата, използвал е доброкачествен одеколон, обичал е монархията и е вярвал, че човек трябва да работи солидно — всеки на поста, на който съдбата и рождението са го поставили... Вътре в себе си е презирал слабите и колебливи характери, не е знаел що е страх, изповядвал е открытата, пристрастна игра, родил се е няколко десетки години по-късно, отколкото е трябало. Сигурно е бил свръхпедантичен...

Още веднъж пробяга с поглед по високото чело с няколко напречни бръчки, под което завинаги бяха заспали познанията за шестокраките нощни крилати създания и за платежния потенциал на екзотичните държави.

— Странно, защо носи такъв дебел пулover? През нощта беше топло и дори намериш сън на буря...

— Май че е страдал от ревматизъм... — промърмори Паркър. — На рафта до барчето намерихме аналгетици.

— Ясно... — Джо се обрна към бюрото. — А в тази рамка е поставена сигурно неговата любима Силвия, заради която, както се опитва да ни убеди едното от неговите писма, е напуснал нашата грешна земя... Интересно как изглежда тя.

Протегна ръка и взе рамката с малка снимка, едва формат шест на девет. Разгледа я внимателно, а после поклати глава.

— Ако това е госпожа Силвия Бедфорд, изглежда ми доста стройна, обаче за съжаление трудно мога да определя чертите на лицето й въз основа на фигурата. Я погледни!

Паркър погледна снимката без интерес, погледна я втори път, а след това я грабна и я приближи към очите си.

— А това пък какво е?

— Кажи де... — Джо хвърли кос поглед към покойника. — Да се надяваме, че сър Гордън не е фетишист. В Меланезия живеят примитивни племена, които имат обичая да рисуват по телата си изображенията на умрелите си съплеменници с надеждата, че така удължават живота им. Но досега никога не съм чувал някой да прибира главата на любимата си при последното свое пътуване... Къде е липсващият фрагмент? Вие сигурно сте претърсили стаята прецисно?

Паркър машинално се почеса по главата:

— Би трябало... Обаче такова дребно нещо, каквото е главата на човек, изрязана от малка снимка, е можело да се изплъзне от вниманието на моите момчета, особено ако е скрита сред хартиите...

Джо се наведе и надзърна в кошчето за боклук:

— Проверихте ли в него?

— Да — потвърди Паркър. — Там намерихме само една пеперуда, очевидно вече не му е трябала... Обаче ние я заснехме и ако по нея е имало отпечатъци от пръсти, ще разберем. Наредих да оставят всичко така, както го заварихме...

Алекс пъхна ръка в коша. Изправи се с голяма нощна пеперуда в ръка. Тя беше мъртва и набодена на карфичка.

— Много е лека. Сигурно е хваната отдавна и вече е успяла съвсем да изсъхне...

Паркър застана до него и се загледа в мъртвото насекомо.

— Гнусна работа. Не разбирам как разумен човек може...

Не се доизказа, защото забеляза, че Алекс не гледа пеперудата. Погледът му бързо се плъзгаше от табло на табло. Най-накрая се задържа на едно място.

— А това пък какво е? — все още с пеперудата в ръка, Джо се приближи до таблото зад гърба на покойника.

Таблото беше почти празно. Върху тъмния фон от кадифе бяха забодени с карфички две грамадни нощни пеперуди — жълтеникови, с дебели мъхнати коремчета, разсечени напречно с кафяви линии и по дължина с една дълга синя линия. В централната част на телата си имаха характерния череп. Двете бяха абсолютно копие на пеперудата, която Джо държеше в ръката си. Над пеперудите имаше надпис:

Acherontiae — нощна пеперуда

ATROPOS L. мъртвешка глава
(уловени в Лондон 1–7 юни 1959)

Но застаналите пред таблото мъже не гледаха пеперудите. С втренчени, озадачени погледи те се взираха в третия обект, който беше разположен точно между тях.

Женска глава, изрязана от малка снимка и забодена с карфичка.

* * *

ПЕТА ГЛАВА

„ВЕЧЕ ПОЛУЧИХ ВСИЧКИ РАПОРТИ...“

Паркър пръв дойде на себе си. Приближи се до таблото толкова близко, че почти докосна с чело стъклото му. После продума със задавен глас:

— Дано гръм да ме убие... Дано ме превърнат в нощна пеперуда и ме забодат на карфичка, ако тази глава не е липсващата от нашата снимка!

— Може би... — Алекс продължаваше да гледа главата. Само си мърмореше: — Атронос... Как се казваха другите?... Атропос, Клото, Лахесис... Трите сестри...

— Какви сестри?

— Парките.^[1] Атропос е прерязвала с ножица нишката на човешкия живот...

— Така ли? Сигурен ли си?

— И още как! — едва забележимо се усмихна Алекс. — За разлика от следствието, митологията има един плюс — в нея всичко е неизменно и от нея не можеш да очакваш никакви изненади.

Той отиде до бюрото и изтегли едно след друго двете странични чекмеджета. Бяха плитки и празни, ако не се броят няколкото молива и гумата.

— Както се вижда, нашият покойник не е използувал чекмеджетата на бюрото...

— Нали си е донасял работа за уикенда от града — вдигна рамене Паркър.

Джо се приближи до лабораторната маса, огледа предметите върху нея и отвори шкафчето с надпис „Внимателно — отрова“. Надзърна в него, отмести херметично затвореното бурканче с бял прах, пак огледа масата, издърпа едно от нейните чекмеджета, издърпа другото, отново се огледа и пристъпи към скритата зад книгите машинка за кафе. След беглия полицейски оглед рафтчето беше малко изместено. Джо погледна и там, поотмести чистите, равно подредени

чашки, пъхна ръка зад машинката... Паркър през цялото време стоеше в средата на стаята и го гледаше.

— Други скривалища няма — промълви Джо. Още веднъж отиде до масата и внимателно разгледа чантата със стъклени съдове. Вдигна всеки един от тях срещу светлината и ги върна на мястото им. Погледна и в преградките на чантата.

— Какво търсиш? — смръщи вежди Паркър.

— Момент... — Джо разгледа всички уреди по масата, вдигна нагоре голямата права ножица огледа и нея и я оставил.

— Какво търсиш?

— Ох... — Джо направи неопределено движение с ръка. — Като казах, че Атропос е прерязвала с ножица нишката на човешкия живот, ми хрумна, че лицето, което е изрязало главата от снимката, също си е послужило с ножица. Само че къде е тази ножица? Според мен онази, голямата ножица на масата не влиза в сметката. Струва ми се, че главата е изрязана от снимката със закривени ножички — такива, с каквито жените си правят маникюр или използват при по-фино ръкodelие. Виж, тук ръбът сякаш е закривен с едно рязване...

Паркър също се вгледа в снимката.

— Ама че работа... Представи си, преди малко и аз си мислех за ножица, но после, когато ти откри главата в таблото, всичко ми се изпари от главата. Може да е скрита между книгите...

— Не, онзи, който е изрязал главата, или е оставил ножицата на видно място, или я е скрил, но едва ли тук...

Той взе лупата от масата и се приближи до таблото.

— Има малко прах и отчетливи отпечатъци. Който и да се е интересувал от таблото, не си е направил особен труд да прикрие този факт... Но може би е бил с гумени ръкавици... Щом стана дума, имай предвид, че в чекмеджето на голямата маса има чифт гумени ръкавици... Кога ще получиш резултатите от дактилоскопичния и медицинския анализ?

— Не по-късно от половин час, надявам се. Наредих на хората си много да бързат, а те знаят, че щом ги моля да бързат, има сериозна причина.

Джо въздъхна:

— Даааа... Случаят е интересен, Бен. И — може би за първи път — трябва да ти призная, че много ме интересуват всички възможни

отпечатъци от пръсти в тази стая.

— Защо? Та ти още не си разпитал никого от обитателите на дома?

— Именно затова.

— Не те разбирам — искрено си призна Паркър. — Да не би да искаш да кажеш, че вече знаеш нещо?

— Ами! Сега-засега в главата ми цари абсолютен хаос. Но фактите не са малко. А когато разполагаме с толкова много факти, пред нашите сиви клетки се разкриват блестящи перспективи за изява. Най-лоши са сухите престъпления, когато престъпникът не се старае особено да заличи следите си...

— Следователно имаме работа с убийство?

— Знам ли... — разпери ръце Джо. — Все още не сме получили сведенията от Скотланд Ярд, нямаме пълните данни... Но смяtam, че е убийство. Тоест повече от деветдесет процента съм сигурен, че е убийство.

— Поради двете прощални писма, нали?

— От къде на къде!? В края на краишата самоубиецът е можел да напише и две различни писма. В едното от тях например може да е искал да скрие истинската и да изложи фалшивата причина. А след това, под влияние на емоциите (защото да отнемеш сам живота си вероятно е дълбоко вълнуващо, как мислиш?), е можел да забрави за предварително подгответо писмо и да изплюе истината... Не, писмата не ме убеждават ни най-малко. Затова пък, ако сър Гордън е убит, те ще бъдат изключително важни за следствието.

— С какво?

— Де да знаех! Все още нищо не знам. Слушай, но дали това е всичко? Искам да кажа — нищо повече ли не сте намерили?

— Намерихме, разбира се. В десния джоб на панталона на мъртвия има малка кутийка, като онези, които се търкалят в чекмеджетата на масата, а в кутийката — капсулка с цианкалий.

Паркър предпазливо извади от джоба на покойника някаква кутийка. Алекс я погледна небрежно и се обърна към бюрото.

— Е, значи вече готови... — измърмори той. Наведе се над бюрото и отмести настрана подвързания ръкопис. Под него се показа малък черен бележник. Отвори го.

— Бен преглеждал ли си го?

— Не, нямах време. — Паркър също се наведе над бележничето със златни букви **Ин мемориам**:

... 19. VI. ... да проверя самолетната резервация... Р.
да се обади на С., че ще отидем на уикенда...

... 20. VI. Естествено бурканчето, да го помоля да
сипе обратно. Същото с кафето. После да бъда мил с нея.

... 21. VI. Да се изгори! Да помня за подредената
работка... Да го накарам да напише няколко думи. Да се
изгори!!!

— Хм... — поклати глава Паркър. — Интересни са тези
бележници. Не изглежда да са нито икономически, нито
природонаучни...

— Май че да... — Джо отново взе лупата и се приближи до
таблото. — Хубаво момиче... Тъмни коси, големи, малко косо
поставени очи със сериозен поглед. Красиво лице, но без усмивка.
Любопитно ми е дали тези устни говорят истината. Физиономията
често лъже... А тези устни са страстни и доста големички... В тях има
повече живот, отколкото съдбата е отредила на тази дама... — Той
погледна мъртвия. — Ако снимката е правена наскоро, госпожа
Бедфорд трябва да е доста по-млада от съпруга си.

— По-млада е от него с тридесет години. — Паркър извади от
джоба си бележник и провери. — Да, с тридесет и дори с тридесет и
една. Тя е на двадесет и седем, а той — на петдесет и осем...

— От тази проста аритметична задачка Шекспир щеше да оплете
драма с пет пъти повече трупове, отколкото са в тази стая. Но трябва
да вземем предвид и евентуалността да грешим, макар и едно от
писмата еднозначно да ни внушава, че точно на тази основа е
настъпила смъртта на сър Гордън. Женската глава между двата
пеперудени черепа също ни говори красноречиво, ако това е била
целта на автора на оригиналната шега.

— Признавам със срам, че тази шега никак не ме развесели. —
Паркър отвори вратата и мушна глава в хола. В пролуката Джо видя
Джоунс да разговаря с младо момиче, облечено с черна рокля, с бяла

престиличица и бяла дантелена кордела в косите си. Най-вероятно беше камериерката.

— Джоунс!

— Да, шефе?

Кръголикият сержант се изпъна.

— Ако няма да ви отнеме много време и не ви попречи за приятното прекарване на времето тази сутрин... — каза заместник-шефът на Криминалния отдел, — бъдете така добър да изпратите незабавно с кола това табло за проверка на отпечатъците от пръсти по повърхността му и върху тази главичка, която е забодена вътре с карфичка...

Джоунс погледна и тихо подсвирна:

— Слушам, шефе!

— Щом пристигнат отпечатъците, веднага ме извикай!

— Слушам, шефе!

Алекс още веднъж погледна към масата, застана в средата на кабинета и занарежда полугласно:

— Микроскоп... чисти лещи в кутийка... карфички в отворена ламаринена кутия... памук в прозрачен стъклен съд... различни по големина пинцети на малък статив... тази чанта... в едното чекмедже онези кутийки, в другото гумени ръкавици, сигурно много необходими за безопасната работа при отравянето на нещастните пеперуди чрез памук с цианкалий...

В открайната врата отново се показва Джоунс:

— Можем ли вече да го приберем, шефе?

— Да — разреши Паркър.

Тръгнаха с Алекс към столовата.

— Какво мислиш за цялата история?

Джо вдигна рамене:

— Мисля... Мисля, че... Не знам... Няма защо сега да мислим много. Ще почакаме...

— Докога? — усмихна се мрачно Паркър, придърпа с крак един стол и седна. — Мисленето по време на разследване на смъртен случай принадлежи към моите служебни задължения!

— Убиецът също си има своеобразни професионални задължения. Най-важното от тях е да не позволи да го заловят. А що се отнася до онова, което знаем, засега знаем едно — доколкото, разбира

се, твоите хора са проверили добросъвестно решетките и вратите — знаем, че сър Гордън Бедфорд с голяма вероятност е бил убит от едно от петте лица, намиращи се в момента тук под охраната на твоите великолепни цербери. Няма значение, че още не съм видял нито едно от тях.

— Споделям мнението ти донякъде. Но петима души не са един човек и да се определи кой е виновният...

Паркър мълкна. От кабинета долетя шумът на провлачени, тежки стъпки и гласът на Джоунс:

— Отсам, момчета...

Алекс стана и се приближи до вратата. Открехна я и надзърна в хола. Входната врата беше широко отворена. Четирима мъже, превити под тежестта на голямата носилка, се насочваха бавно към изхода.

— Мили боже — рече единият от тях, — ама и тоя тежи като олово!

Изпратен от тези думи, сър Гордън Бедфорд мина за последен път през прага на дома, в който беше дошъл на бял свят.

Изведнъж се чу виенето на полицейска сирена, най-напред слабо, а после все по-силно. Звукът достигна до най-високия тон и рязко секна пред къщата.

Алекс се обърна към Паркър, който и без това веднага се бе насочил към вратата:

— Май че някой идва при теб, Бен...

Джо седна до масата, притвори очи и пипнешком посегна към джоба си. Извади кутията „Голд флейк“. Без да отваря очи, сложи цигара в устата си и запали киритена клечка. Като че беше забравил за смъртта на Бедфорд, мислеше си само дали ще успее да улучи с клечката върха на цигарата.

Вратата изскърца. Джо бързо отвори очи, доближи пламъчето до цигарата и в същия миг Паркър се появи с голям плик в ръка.

— Получих дактилоскопичните рапорти...

Той също седна и набързо разкъса плика. В него имаше само един лист.

— Слушай, Джо: опис на следите, намерени по предметите и мебелите в кабинета на починалия сър Гордън Бедфорд:

1. Върху вътрешната и външната дръжка на вратата към хола — отпечатъци от пръсти, идентифицирани като отпечатъци на Юдит Бедфорд и Робърт Ройт, от които бяха взети дактилоскопични проби. Отпечатъкът от пръста на Ройт покрива на едно място отпечатъка от показалеца на лявата ръка на Юдит Бедфорд, което свидетелствува, че вероятно той е пипал вратата след нея. Освен тях по вратата няма никакви други отпечатъци, сигурно те са били изтрити старателно.

2. По дръжката на прозореца в стаята също няма никакви отпечатъци. Вероятно и тя е била обстойно изтрита.

3. По дръжката на вратата към столовата — много безразборни следи, най-вероятно оставени часове или ден по-рано от следите по вратата към хола. Върху тях има забележим пласт прах, който не би се отложил по-рано (както следва от огледа на кабинета).

4. По машинката за кафе — никакви следи. Тя също е била грижливо изтрита.

5. По чашките и чинийките за кафе до машинката — отпечатъци от пръстите на Агнес Уайт, камериерка.

6. По лъжичките — също отпечатъци на А. Уайт.

7. По вратичката на шкафчето с отрова и по бурканчето с отрова — никакви отпечатъци.

8. По захарницата до машинката за кафе — отпечатъци на Гордън Бедфорд и по-ранни отпечатъци на камериерката Агнес Уайт.

9. По пищещата машина — много ясни отпечатъци на Гордън Бедфорд, оставени неотдавна.

10. По счупената чашка в краката на мъртвия — отпечатъци на Агнес Уайт и по-късни — на Гордън Бедфорд.

11. По счупената чинийка — също.

12. По рамката на снимката, стояща на бюрото — ясни отпечатъци на Гордън Бедфорд, на Юдит Бедфорд и на Агнес Уайт.

13. По автоматичната писалка, повърхността на бюрото, разтворения подвързан ръкопис, лампата на бюрото — само отпечатъци на Гордън Бедфорд.

14. ПИСМАТА:

а) писмо номер 1, в което се говори за финансови мошеничества, съдържа отпечатъци от пръстите на Гордън Бедфорд. **ВНИМАНИЕ:** тези отпечатъци може би са направени с без силна ръка — прекалено слаби на някои места и прекалено силни другаде (възможно е да са направени след смъртта на Гордън Бедфорд).

б) писмо номер 2, намерено под ръкописа, не притежава никакви отпечатъци от пръсти. Внимание: по буквите се вижда, че листът е бил изтрит с кърпа, тоест от писмото са изтрити всички възможни отпечатъци. Може би тази забележка се отнася и към писмо номер 1, но то е написано с много светла машинописна лента и минималното количество боя не позволява да се потвърди това предположение категорично.

ОБЩА ЗАБЕЛЕЖКА: Макар че и двете писма са написани на една и съща машина, написани са с две различни ленти. Писмо номер 2 — с нова лента, а писмо номер 1 — със стара и изтрита лента. Възможно е да е била използвана една и съща лента, изтрита в различна степен по дължината ѝ, но това е малко вероятно, защото степента на изтриване е коренно различна при двете писма, а машината „Бндъруд“ сменя посоката на движение на лентата автоматично, така че веднъж се пише до левия ѝ край, а след това — до десния. Тази забележка представяме за всеки случай, дано помогне в разследването, макар че не е свързана с дактилоскопичните изследвания.

Поздрави. Успех, Бен... (подпись)

Паркър вдигна глава:

— Това е всичко... — Той извади от джоба си плика, а от него — двете писма. Сложи ги пред себе си на масата. — Да, той е прав. Едното писмо е написано на бледа лента, а другото — на съвсем нова...

Алекс стана.

— Трябва да проверим на машината. Вашата лаборатория наистина работи без грешка... Как не забелязах разликата? — Понечи да тръгне към вратата, но се спря. — Бен, а в тази къща дали не може да се получи чаша силно кафе?

— Кафе ли? Ами сигурно... Наистина в служебните разпоредби не е казано нищо относно храненето и поенето на полицейските служители в домовете, където е извършено престъпление, но...

— Все пак ние действуваме в името на интересите на домакина, а всъщност — в името на неговата памет... — той разтри челото си. — Както виждаш, започвам да дрънкам безсмислици. Ако обичаш, помоли за кафе, като подчертаяш, че искаме да го донесе онази хубава госпожичка, с която преди малко разговаряше в хола твоят незаменим сержант Джоунс. Вероятно тя е госпожица Агнес Уайт, чиито отпечатъци от пръсти е открил върху съдовете и уредите за домашна употреба вашият специалист по дактилоскопия.

Паркър потвърди:

— Да, тя е.

Приближи се до вратата към хола и я отвори:

— О, добре, че сте тук, госпожице... Дали в този дом човек може да получи две чаши силно кафе?

Алекс се усмихна, като чу стреснатото:

— Слушам, господине!

Чуха се бързи стъпки, нещо бяло се мянна в пролуката на вратата и изчезна. Все още с ръка върху дръжката на вратата, Паркър се обърна към другото, невидимо за Алекс лице в хола:

— Когато ви наредих да охранявате входа на къщата, Джоунс, нямах предвид толкова буквально изпълнение. Не е необходимо да държите за ръка никого от домашните, та дори ако този някой е хубавичка, симпатична госпожица с бяло боне... Има и други начини да се попречи на хората да излязат!

— Слушам, шефе... — в гласа на Джоунс нямаше и капка притеснение. — Обаче, от друга страна, шефе, Агнес ми разказа куп неща за тези... — той понижи глас и Алекс го видя да се приближава към вратата, където се понаведе и продължи тихично: — ... за тези Бедфорд. Много и интересни събития са се случили тук, шефе, преди нашето идване.

— Хм — изкашля се Паркър. — В такъв случай продължавайте да я държите за ръка, а сега ще си поговорим. Само я наблюдавайте зорко, докато приготвя кафето ни. Неотдавна един от обитателите на този дом е изпил чашка кафе, в която е имало малко повече цианкалий, отколкото е необходимо...

— Няма страшно, шефе! Джоунс скромно наведе очи. — Агнес няма да направи подобно нещо за нас. Ние с нея, ако мога така да се изразя, вече установихме приятелски отношения... И дори решихме да отидем заедно на кино, когато и двамата не сме на работа.

— Желая ви успех. Както ѝ да ви пуснат на филм, забранен за ученици... — Паркър му смигна съзаклятнически. — Какво казва малката?

— Че сър Гордън сигурно е бил убит. Според нея той не е бил човек, който ще вземе да се самоубива. Казва още, че тук всички биха го удавили в капка вода, ако не ги е било страх от него. И също, че очевидно някой в края на краищата не е издържал...

— Значи така... — поклати глава Паркър. — Но този въпрос пак ще си поговорим. Засега внимавайте с онези горе — той посочи с пръст към тавана. — Никой няма право да излиза от къщата без мое лично разрешение, ясно ли е?

— Тъй вярно, шефе!

Зъбите на Джоунс блеснаха още веднъж и той изчезна, като затвори тихо вратата зад себе си.

Алекс и Паркър постояха няколко секунди мълчаливо, а после едновременно тръгнаха към кабинета. Алекс влезе пръв и се доближи до пишещата машина. Бързо премести лентата с пръст и отново я нави, както си беше.

— Твоята лаборатория е абсолютно права.

Той постави на валяка чист лист и написа!

ТАЗИ ЛЕНТА Е СЪВСЕМ НОВА, А НА НЕЯ
ПРЕДИ ТОВА СА БИЛИ НАПИСАНИ НЕ ПОВЕЧЕ ОТ
СТОТИНА ДУМИ...

Пак премести лентата. Върху гладката тъмна повърхност се редяха буква след буква:

„... Не мога повече. Превърнах се в пречка за любовта на двама души...“

Алекс превъртя лентата, докато стигна до края на писмото. Веднага след това започваха буквите, които той самият написа преди малко.

— Понеже и двете писма са написани на тази машина, а с тази лента — само едното, трябва да направим простия извод, че онова писмо е било написано по-рано. А понеже по клавишите има безброй отпечатъци от пръстите на сър Гордън, и то — сравнително неотдавнашни, трябва да приемем, че той е написал второто писмо... с две думи казано, че се оттегля от пътя на жена си и някакъв друг човек, когото е уважавал...

Бен Паркър се съгласи с него:

— Да... По чашката, която е държал в ръката си, и по счупената чинийка има само негови следи, ако не броим оставените по-рано от камериерката. Сигурно тя е измила съдовете и ги е поставила при машинката за кафе... Същото е положението и с писалката, ръкописа и прочее. Жалко само, че неговите отпечатъци липсват от дръжката на вратата към хола, през която е влязъл... А най-лошото е, че и по машинката за кафе няма негови отпечатъци, независимо от това, че сам си е направил кафето, с което се е отровил. Е, остава още второто писмо...

— И фактът, че на тази рамка — промърморя Алекс — има отпечатък от пръста на госпожа Юдит Бедфорд. Аз мисля, че е крайно време да изпием кафето си и да поговорим с тези хора. Нещо ми хрумна...

— Какво?

Обаче Алекс само тръсна своята светлокоса, късо подстригана глава.

— Да не си играем на пророци — отвърна тихо. — Във всеки случай тук има неща, с които ще си побълъскаме здравата главите... Впрочем може би някой сам ще признае вината си? Да се надяваме... — усмихна се и погледна часовника си. — Тук съм вече от половин час и не правя нищо друго, освен да откривам с теб все нови и нови, непасващи един на друг фрагменти. Засега всичко е така объркано, че е трудно дори да се запомни кое към какво се отнася... Господи, половин час... Ей сега ще се обади някой от началниците ти. Вероятно на тях

им се струва, че половин час е сума излишно време, което ти си пропилиял, вместо да заловиш престъпника.

На вратата се почука.

— Кафето е готово, шефе... — показа с пръст зад себе си сержант Джоунс. — Тук ли да го сервираят?

— В столовата.

Паркър закрачи бързо към вратата, свързваща кабинета и столовата, но Алекс го изпревари.

— Добър ден... — отговори той на реверанса, с който го посрещна камериерката. — Бъдете така любезна, госпожице, да оставите тези неща ей там, на масата... — той посочи подноса в ръцете ѝ. — Ох, има и сандвичи! Изобщо бях забравил, че днес не съм ял нищо...

Паркър го последва и започна да следи внимателно всяко движение на камериерката. Тя остави подноса на масата и подреди чинията със сандвичи, двете чаши и каничката, от която излизаше силен, приятен аромат на кафе. След това прибра подноса, пак направи реверанс и с леко поруменели бузи тръгна към вратата.

— Една минутка... — Джо се приближи до масата и повдигна капака, с който бяха покрити сандвичите. — Какви фантастични лакомства...

— Искате ли да направя още, господине? — прошепна изчервилото се момиче.

— Не, не. Тези ще ни стигнат... Но бих ви помолил да останете за малко при нас. Искаме да уточним с вас няколко дреболии...

— Добре, господине.

Джо седна и си наля кафе.

— Вземай си, не чакай да те каня! — рече той на Паркър, който бавно дойде до масата и седна. — А вие защо не сядате, госпожице? Ние не сме гости на семейство Бедфорд, нали така?... Заповядайте, седнете... — той стана и отмести стол пред нея. Агнес се поколеба, но веднага приседна на самия ръб на стола, все още с наведени очи и без да изпуска от ръцете си подноса, после го остави предпазливо на масата пред себе си.

— Вие сте Агнес Уайлт, нали? — попита Джо и си взе сандвич.

— Да, господине.

— И така, госпожице Уайт, както знаете, тази нощ тук се е случило нещастие. Искаме да ни отговорите на няколко въпроса. Спомняте ли си какво сте правили вчера?

— Май че си спомням, господине — потвърди Агнес Уайт и Джо, който тъкмо поднасяше сандвича към устните си, отбеляза, че руменината бавно изчезна от лицето ѝ. Момичето побледня.

[1] у древните римляни — богини на съдбата: Клото държи къделята с разноцветна вълна за щастливи и нещастни дни, Лахесис преде нишката на живота, а Атропос я отрязва. — Б. р. ↑

ШЕСТА ГЛАВА

НАБЛЮДЕНИЯТА НА ГОСПОЖИЦА АГНЕС УАЙТ

Джо изпи гълтка кафе.

— Чудесно е... — похвали го. — Вие сама ли го запарвахте?

— Ами да, господине... Разбира се, господине... — Момичето се осмели и повдигна очи. В тях той прочете учудване и любопитство. Но имаше и още нещо — може би страх, може би — друго чувство, което засега Алекс не беше в състояние да определи.

— Питам ви, понеже не разбирам защо сър Гордън Бедфорд, като разполага в къщата си с човек, който прави такова великолепно кафе, си е правил сам кафе с машинката в кабинета си.

— Много просто, господине. Сър Гордън винаги работеше нощем и тогава обикновено оставаше сам. Не искаше да събужда мен или готвачката след полунощ, защото ние сме на крака още призори, и затова си постави машинка за кафе в кабинета. Той пиеше много кафе, господине. Беше с ниско кръвно налягане и лекарите дори му препоръчвали... Така каза веднъж, когато по време на обядта госпожа Юдит го попита не прекалява ли с кафето. Чух, понеже тъкмо сервирах...

Личеше, че се старае да си припомни всичко възможно най-точно. Косите ѝ бяха много красиви — с цвят на злато, прибрани отзад в продълговат кок и образуваха гладка, блестяща рамка на хубавичкото лице с големи, честни сини очи.

„Именно — помисли си Алекс. — Дали наистина са честни?“

— Значи сър Гордън е бил, както се казва, човек с пороци, а?

— О, не, господине! — Момичето поклати енергично глава. Този жест много ѝ отиваше. Джо я погледна със симпатия. Агнес беше посвоему очарователна. Висока, силна, хубава и толкова здрава в психическо отношение, колкото психически стабилни са само момичетата от планинските селца.

— Вие сте от Шотландия, нали? Някъде от околностите на Лох Шендърн?

Усмихна се, като видя учудването ѝ.

— Да, господине. Откъде знаете?

— Познах по акцента — обясни Джо все така усмихнато. Тя му отвърна с лека усмивка и пак почервена. Обаче веднага по лицето ѝ пробяга сянка и тя възвърна сериозния си израз. Джо усети недоволството в погледа на Паркър и побърза да добави: — Но ние говорехме за сър Гордън. Значи вие твърдите, че той не е имал особени пороци?

— Освен кафето — май че не, господине. Не пиеше, не пушеше, дори не търпеше някой да пие и пуши в негово присъствие. Господин Сирил винаги излизаше с лулата си в градината, когато сър Гордън беше тук, или отиваше в стаята си, за да не пречи на брат си с дима. Сър Гордън не търпеше дори бира вкъщи... Казваше, че алкохолът е най-голямото бедствие на човечеството, както и тютюнът, господине...

Джо неволно задържа ръката си, с която посягаше към неизменната кутия „Голд флейк“.

— А как мислите вие? Прав ли беше?

— Де да знам, господине. Макар че аз обичам мъжът от време на време да си пийне и да си запали лулата. Баша ми не махаше лулата от устата си, а когато умря, мама му я пъхна в ковчега... Каза, че не може да си представи как той ще отиде на онзи свят без нея... А и да си пийне обичаше... В същото време беше много порядъчен човек. Никой никога не беше имал нищо против него, нито пък той — против друг човек... Но сър Гордън беше на друго мнение... Горкичият, вече не е сред живите, да не му търсим кусури сега...

Агнес се прекръсти.

— Католичка ли сте?

— Да, господине, в нашия край всички са католици.

— Готовчаката не е тук, нали? — Джо смени темата.

— Не, господине. Синът ѝ е войник. Разболял се. Той служи в авиацията и се натровил с нещо, с бензинови пари ли, знам ли... Та тя замина при него онзи ден, но вчера се обади по телефона, че вече е по-добре и че утре тя ще се върне.

— Значи през изминалите два дни вие сама се занимавахте с готовното и с домакинството?

Момичето се позамисли.

— Кажи-речи... В събота цял следобед имах почивка. Само вечерта трябваше да измия съдовете, да пошетам и да подгответя

спалните за сън. Вчера целия ден работих, но пак не сама.

— А кой е приготвил и сервирали вечерята в събота, щом готвачката я е нямало, а вие сте имали почивка?

— Ами, виждате ли, господине, сър Гордън беше изобщо малко старомоден... исках да кажа... извинявам се...

— Няма нищо — подкани я Алекс. — Говорете, както ви се струва най-вярно, а не — най-ласкаво за работодателите ви.

Този път момичето се усмихна с благодарност и пак наведе глава.

— Та, господине, исках да кажа, че сър Гордън смяташе, че не са пълноценни жени онези, които не уметят да готвят и да обслужват сами мъжете си. Приятно му беше, когато госпожа Силвия идваше в кухнята и приготвяше обяд заедно с готвачката. А когато ние и двете имахме свободен ден, госпожа Силвия и госпожа Юдит сами готвеха и подреждаха масата. Тогава сър Гордън беше най-доволен, казваше, че нищо не му се услажда толкова, колкото приготвените от жена му гозби... — Агнес замълча, а после прибави с не съвсем уверен глас: — Аз мисля, господине, че той беше донякъде прав, защото дори когато има толкова богат мъж като сър Гордън, жената трябва сама да се грижи за него.

— А госпожа Силвия обичаше ли да се занимава с домакинство?

— Не знам, господине. Аз съм само камериерка и госпожа Бедфорд не споделяше с мен каквото и да било... Но не мога да кажа, че готвеше с голяма любов... Общо взето, не обичаше да готви, въпреки че се справяше съвсем добре... Госпожа Юдит само си говори, че госпожа Силвия не умее да намаже филия хляб с масло...

— Значи господарите ви обичаха да прекарват почивните дни в семеен кръг като задружно, обичащо се семейство?

— Не знам дали са обичали, господине. Във всеки случай сър Гордън обичаше да прекарва така времето си, а тук никой не можеше да му противоречи. А то си е все същото: и да са обичали, и да не са обичали, правеха това, което сър Гордън искаше. Нищо чудно, той беше домакинът, а другите зависят от него.

— Да... — Джо кимна с разбиране, сякаш през живота си не беше правил нищо друго, освен да прекарва уикендите със семейство Бедфорд. — Двете госпожи хич не се обичат, нали? Как мислите?

Камериерката бързо отвори уста, но още по-бързо я затвори. Погледна седналите срещу нея мъже с ням упрек. Помълча, поколеба

се и поклати глава:

— Господа, много се извинявам, но аз работя тук и ако ми позволите да кажа, аз не бива да говоря нищо за работодателите си — нито за това какво става вкъщи, нито пък кой какво мисли или казва за другите.

— Права сте — съгласи се с нея Джо. — Абсолютно сте права. Обаче не трябва да забравяме, че вашият работодател вероятно е бил убит преди няколко часа. И в настоящия момент само това е важно. Ние не сме дошли да се наслаждаваме на клюки. Тук сме, за да открием убиеца и да го предадем в ръцете на правосъдието. С тази цел събираме всяка полезна информация. Разбирате ме добре, нали?

Но Агнес Уайт сякаш не беше чула последните му думи. Прошепна:

— Убит... — погледна към вратата на кабинета и изведнъж в очите ѝ проблесна уплаха. — И аз веднага се помислих същото, но когато онези, униформените полицаи, дето най-напред дойдоха, казаха, че са намерили прощално писмо, си рекох, че... А сега вие повтаряте моите първи мисли...

— Интересно защо веднага ви хрумна, че сър Гордън е бил убит?

Възцари се тишина. Паркър я прекъсна, като драсна с кибритена клечка по кутийката. Момичето не помръдваше. Изглежда, опитваше се да събере мислите си. Най-накрая проговори:

— Не знам... Сега, когато ме питате, не мога да кажа защо... Просто той не беше... не беше от хората, които се самоубиват. А другите всички го мразеха и сигурно затова съм свързала двете неща... Господи, какво говоря аз, глупачката? — Тя погледна Алекс уплашено, но той побърза да смени темата, все едно че не беше чул последните ѝ думи.

— Преди малко ви попитах кой е приготвил вечерята в събота. Освен това искам да знам кой е разтребвал в неделя следобед.

— Аз, господине.

— Влизахте ли в кабинета на сър Гордън?

— Да, господине.

— Какво правихте там?

— Занесох измитите чашки и чинийки, господине. И ги подредих на скришното място при машинката за кафе.

— Колко часът е могло да бъде?

— Може би пет-пет и половина, господине.

— След това влизали ли сте в кабинета?

— След вечеря.

— Защо? В колко часа?

— Ами... около единадесет или малко по-късно...

— Защо сте отишли в кабинета толкова късно?

— След вечеря сър Гордън и господин Сирил, брат му, отидоха да ловят пеперуди в градината. Аз току-що бях измила съдовете и смятах да си легна. Оставаше да занеса само още две чашки и да проверя дали има захар в захарницата, защото сър Гордън щеше да работи цяла нощ.

— Откъде знаехте? Сър Гордън ли ви каза?

— Да... тоест не... По време на вечерята, когато и аз бях в столовата, той каза на господин Ройт, секретаря си, че ще го чака в кабинета си в седем часа сутринта и че и господин Сирил трябва да бъде там със снимките... И че сега отива да лови пеперуди, а след това ще поработи...

— Момент... — вдигна ръка Алекс и спря потока от думи, за да не загуби мисълта си. — Какви снимки?

— Не знам точно, господине... Но горе, до спалнята на господин Сирил, има фотолаборатория и той винаги прави всички снимки, необходими на сър Гордън... Все на пеперуди... Ужасни снимки, господине, пеперудите са заснети отблизо и главите им са големи като на коне... Да те е страх да ги гледаш... Предполагам, че господин Сирил и господин Ройт е трябало да пригответ всички материали за сър Гордън, понеже днес вечерта той и госпожа Силвия трябваше да отлетят за Съединените щати. Там сър Гордън трябваше да изнася някакъв доклад...

— Ясно... Но да се върнем към предишната вечер. Значи вие разбрахте, че сър Гордън ще работи през нощта и занесохте чашките. Оставихте ги в барчето до машинката за кафе и погледнахте в захарницата дали има достатъчно захар. И какво? Имаше ли?

Момичето се усмихна, но веднага се овладя. Сигурно му се видя смешно полицията да се интересува от захарта в захарницата. Джо лесно прочете мислите по лицето ѝ, още преди тя да заговори. Но онова, което последва, го изненада:

— Да, захар имаше достатъчно и затова се огледах дали всичко останало е както трябва. От моя прозорец в сутерена добре се вижда мястото, където господата ловяха пеперудите на онзи еcran, та затова знаех, че сър Гордън няма да се върне скоро. Въпреки че той обичаше стаята му да е проветрена, не позволяваше да се отваря прозореца, когато той е там. Имаше ужасен ишиас. Веднъж видях как го сви. Ходеше с патерици. Не можеше да легне в леглото си, болеше го при всяко движение... Често повтаряше, че от най-малкото течение може да го скове... Беше ни наредил да проветряваме само когато не е в стаята.

Алекс смръщи вежди.

— Чакайте... — рече бързо и хвърли към Паркър къс поглед, който Агнес Уайт вероятно не забеляза. — Влязохте в кабинета, поставихте чашките на мястото им и... Какво направихте после?

— Отидох до прозореца, дръпнах завесата и го отворих широко. Проветрявах около пет минути, затворих прозореца и... май че излязох... Да, веднага след това излязох...

— А винаги ли носите със себе си кърпа за прах?

— Понякога, господине. Зависи от работата и часа.

— А тогава, когато бяхте в кабинета, носехте ли кърпа за прах?

— Не, господине. Бях само по рокля, дори престишка нямах. Нямаше кой да ме види. Двете госпожи и господин Ройт се бяха прибрали в стаите си горе, а сър Гордън и господин Сирил бяха в градината. Сигурна съм, че нямах кърпа, нали носех в ръцете си чашите. А и защо трябваше да вземам кърпа за прах?

— Добре. А с какво в такъв случай изтрихте дръжката на прозореца, след като проветрихте?

Камериерката тръсна недоумяваща глава:

— Не ви разбирам, господине.

— Питам... — изрече Алекс дума по дума, без да сваля очи от нея, — изтривахте ли дръжката, с която се затваря прозореца в кабинета на сър Гордън? Защото аз мисля, че сте я изтривали, прав ли съм?

Агнес Уайт го погледна недоверчиво и пак тръсна глава.

— Не, господине. Сигурна съм, че не съм я изтривала... Защо ми е трявало да я изтривам? Дръжките не се изтриват, а се лъскат с прах.

— Е, изтрили сте я несъзнателно...

— Но нали не носех нищо, с което да я избръша... Не, сигурна съм, не съм я изтривала...

Алекс предположи:

— А може би вие работите с гумени ръкавици, за да не си разваляте ръцете?

— Само при работа с киселини и основи, господине... Има някои домашни работи, при които слагам ръкавици наистина. По не съм ги използвала поне от две седмици. Те са практични, но с тях не чувствуваш добре предметите и по-трудно се работи.

— Значи вие бихте могли да потвърдите под клетва, че не сте изтривали прозореца вчера вечерта, след като сте го затворили?

Гласът му беше толкова напрегнат, че Агнес Уайт го погледна стреснато. Но веднага се изправи на стола си.

— Да, господине. Може би ще мога да потвърдя това под клетва. Сигурно ще мога.

Джо стана, разходи се до прозореца, върна се обратно до масата и се усмихна.

— Сър Гордън споменавал ли е някога във ваше присъствие, че държи в шкафчето на масата цианкалий?

— О, да, господине. Той предупреди всички ни и най-вече мен и готвачката. Преди две години, когато започваше да работи с отровата, дойде при нас и ни обясни, че бурканчето ще стои винаги заключено в шкафчето, но за всеки случай, ако някога го видим отвън, да знаем... Че дори ако леко пипнем бурканчето, по пръстите ни може да остане прах, който да предизвика смърт, ако после пипнем нещо за ядене или докоснем устните си с пръст. Той винаги заключаваше кабинета, преди да си замине. А когато беше тук, държеше бурканчето заключено в шкафчето.

— Някой друг имаше ли ключ от кабинета и шкафчето?

— Не. Всички резервни ключове са у госпожа Юдит.

— Ясно. Но да се върнем на въпроса ми за двете госпожи. Според вас госпожа Юдит Бедфорд не обича много-много етърва си, а?

— Не съм казвала такова нещо, господине. Но ако трябва да говоря искрено, ще кажа на господата под секрет, че госпожа Юдит едва ли обича друг човек освен господин Сирил. Защото тя е много нещастна жена, господа. Или може би й се струва, че е нещастна. Но какво ли може да иска от живота една жена, която не е вече млада и не

е хубава, а пък има много по-млад от нея и толкова хубав мъж като господин Сирил?

Алекс си даваше вид, че разглежда бюфета, но това не му пречеше да наблюдава камериерката внимателно. Забеляза, че при тези думи тя отново почервя. Сега седеше съвсем изправена, а със златните коси, правия нос и високите, силно развити гърди приличаше на статуя на млада богиня от най-сурория, архаичен период на гръцкото изкуство.

— Сирил Бедфорд колкото брат си ли е заможен?

— Май не, господине. Наистина, уж няма откъде да го разбера, но когато хората живеят така усамотени, както ние тук... Сигурно господни Сирил ще ви отговори по-точно, но аз мисля, че той имаше само парите, които брат му даваше...

— Може би госпожа Юдит не обича госпожа Силвия, понеже тя самата е съпруга на бедния брат, а онази — на богатия? Случва се и така...

— Не знам, господине.

— А как протичаше животът тук между две поредни посещения на сър Гордън и госпожа Силвия?

— Много скучно — искрено призна Агнес. — И не само за мен. Те двамата, значи господин Сирил и госпожа Юдит, почти не излизат, а аз и готвачката — още по-малко. Господин Сирил все е около гергините в градината... той обича градинарството... Отгледа едни много ранен сорт... о, ето, вижте през прозореца... Аз понякога му помагам — отново лека руменина пропълзя по бузите й, — от село съм и обичам да работя със земята... Или пък стои във фотолабораторията си и се занимава със снимките си. А госпожа Юдит се занимава с дома, с домакинството, често ходи с готвачката на пазар... Но нито веднъж, откакто аз съм тук, вече стават три години, не са излизали някъде заедно. Господин Сирил май нито веднъж не отиде в центъра. Дори шивачът идва тук, когато се наложи. Понякога господин Сирил ще излезе само до бръснарницата или ще се разходи наблизо... И това са всичките развлечения...

— Гости не идваха ли?

— Не, господине.

— Хм... Значи онзи ден следобед вие имахте почивка?

— Да, господине.

— На кино ли бяхте?

— Да, господине...

Джо бързо вдигна очи. Забеляза, че и Паркър гледа момичето с интерес. Очевидно и неговото опитно ухо, провело хиляди разпити, улови фалшивата нотка в тона, с който бяха произнесени последните две тривиални думи.

— Какъв фильм гледахте?

— Аз... аз... — Агнес Уайг стисна устни. Изглежда, не умееше да лъже или въпросът я свари неподгответена. Наведе глава.

— Какво ви стана? — изправи се Алекс.

— Нищо... няма нищо...

Той се приближи до нея и повдигна лицето ѝ към светлината. По бузите на Агнес се стичаха сълзи.

— Не сте били на кино, нали?

— Не — прошепна тя така тихо, че той по-скоро прочете отговора по устните ѝ, отколкото го чу.

— А къде бяхте?

Тя мълчаливо поклати глава и скри лице в дланиете си. Захълца тихичко.

Джо погледна Паркър заинтересувано и донякъде безпомощно.

— Моля ви, успокойте се — намеси се Паркър. — Ние неискаме да ви сторим зло. Просто трябва да разберем какво са правили всички домашни през последните часове. А вие също сте от домашните...

Агнес престана да плаче, но устните ѝ все още трепереха, когато отговори:

— Ама аз... като не мога да ви кажа къде съм била...

Замълчаха и тримата: светлокосото момиче, облечено в задължителното облекло на камериерка, разплакано и разтреперано, и двамата мъже, застанали от двете страни на стола му, напълно безпомощни спрямо непредвидения развой на разпита.

Изведнъж Джо се наведе към момичето и тихичко попита:

— Кажете ми честно... На лекар ли бяхте?

Ако ѝ беше казал, че мъртвият сър Гордън Бедфорд след секунда ще влезе жив и здрав в стаята, едва ли впечатлението щеше да бъде по-силно.

— Значи... вие знаете? Откъде знаете? — Агнес го гледаше с широко отворена уста, мигновено преобразила се в малко селско

момиченце, сблъскalo се със съвършено загадъчно за него явление.

— Откъде ли... — въздъхна Алекс и изведнъж неочеквано и за самия себе си я погали по главата. — Горкичката... Ами че присъствуващият тук господин Паркър може да ви бъде баща, а аз пък бях вече войник, когато вие сте били неколкогодишно дребосъче... Опасявали сте се, че сте бременна, нали?

Тя кимна мълчаливо.

— И опасенията ви се оказаха напразни?

Тя потвърди по същия начин.

— Тогава всичко е наред! Какво възнамерявате да правите сега?

Ще заминете ли?

— Да! — заяви изненадващо енергично. — Ще се върна у дома!

— Имате ли там близки?

— Да... — очите ѝ отново плувнаха в сълзи. — Годеникът ми...

Той е автомобилен монтьор и двамата събираме пари за малък автосервиз — той там, аз тук. Бяхме решили, че щом съберем достатъчно пари в книжката, ще се оженим... А сега сама не знам какво да мисля. Не съм го виждала цяла година... Тъкмо щях да замина в двуседмичен отпуск...

Джо ѝ се усмихна:

— Е, сега ще заминете малко по-рано... Всичко ще се нареди. Не е добре едно младо момиче да живее дълго време само в големия град!

— Ох, господине, прав сте, много лошо е... — съгласи се Агнес Уайт. Но почти веднага на лицето ѝ се изписа страх. — Обаче вие на никого няма да кажете, че аз...

— Ние сме служебно задължени да пазим личните тайни на всеки гражданин и доброто му име, госпожице — тържествено обяви Паркър.

Момичето си отдъхна. Изтри сълзите си и оправи бонето. Стана и погледна Алекс, който едваоловимо ѝ се усмихваше. Макар да си мислеше, че познава жените, те винаги го изумяваха. Това момиче съвсем не беше толкова отчаяно, колкото би искало да бъде. Беше младо, здраво и самотно. Какво ли не се е случвало в далечните планински селца на Шотландия... Нямаше сериозно основание за беспокойства. Ще замине при годеника си, ще се омъжи за него и ще живеят дълго и щастливо до последните си дни... Да, ако наистина

Агнес Уайт знае за убийството на Гордън Бедфорд само това, което им каза, че знае.

Алекс продължи да се усмихва:

— Само още един въпрос, госпожице... Сигурно напоследък не сте спали добре... И днес през нощта май сте заспали доста късно? Разни мисли не са ви позволили да склопите клепачи, нали?

— Да, така е, господине, все не мога да се наспя... А вчера заспах около три часа.

— Така ли? А спяхте ли, когато сър Гордън и брат му се прибраха след лова на пеперуди?

— Бях угасила лампата и си бях легнала, но ги чух да затварят входната врата и да говорят тихо в хола. После господин Сирил и господин Робърт тръгнаха по стълбите нагоре, а сър Гордън влезе в кабинета си. Кабинетът е точно над моята стая. Чух го как пристъпи няколко крачки, седна и започна да пише на машината. След това сигурно съм заспала...

— Да... — потри челото си Алекс. — След това сте заспали... Госпожице, благодарим ви. Ако е възможно, ще ви помоля за още две кафета. И ние сме спали малко тази нощ, а ни чака още много работа.

— Да, господине. Веднага ще донеса, господине — направи реверанс Агнес. Макар че очите ѝ бяха все още зачервени, никой не би допуснал, че само преди миг е преживяла драматични вълнения.

— И добре помнете — прибави Паркър, — че ние веднага забравихме всичко, което знаем за вас, а вие не бива да говорите с никого от домашните за нашия разговор. Разбрахме ли се?

— О, да, господине!

— В такъв случай... — Алекс дойде съвсем близко до нея и снижи глас, но продължи да говори така отсеченно, че момичето неволно наведе глава и започна да кима утвърдително на всяка негова дума: — Кажете ни какви бяха отношенията между вашите работодатели. Имаме основания да предполагаме, че е имало нещо между госпожа Силвия Бедфорд и друг мъж, във всеки случай — да допускаме, че тя е проявяvalа горещ интерес не към съпруга си, а към друг мъж. Знаете ли нещо?

— Дали... аз... знам? — Агнес се позамисли, но продължи охотно: — Честно казано, има нещо съмнително. С готвачката често си говорехме в кухнята, че лошо прави сър Гордън, като при такава млада

жена държи млад и хубав секретар. Още повече че той самият не е нито млад, нито хубав... Вярно, госпожа Силвия обичаше да бъде в компанията на господин Робърт, обаче, от друга страна, и слепият щеше да види колко предан е той на сър Гордън. Но готвачката ми викаше, че дори ако един мъж дължи бог знае колко много на друг мъж, при удобен случай пак ще му отнеме жената... Не искам да кажа, пази боже, че наистина сме допускали такова нещо, ние просто ей така, по селски си бъбрехме, нали разбирате?... А иначе хабер си нямам кой може да се е въртял около госпожа Силвия... Сър Гордън беше много, ама много сериозен човек. Не живееше като другите хора около него. Не ходеше с жена си никъде, нито на дансинги, нито на други места, където хората отиват да си пийнат и да се повеселят. Сър Гордън не пиеше и не танцуваше, а госпожа Силвия насила не можеше да го накара... Та ако не е господин Робърт, не знам кой може да е... — Тя пак се замисли. — Но господин Робърт може да е този мъж... Сега, като си мисля за него, ми се струва, че може той да е. Ама и какво чудно има... Млада и толкова хубава жена, а мъжът ѝ можеше да й бъде дядо...

Агнес Уайт неочеквано се усмихна:

— Ако е така, още по-добре. Бързо ще се утеши и по-малко ще плаче на погребението. Ние, хората от село, гледаме на тези неща другояче... Не като вас, градските... Може би ние там в планината, по правим това, което ни се иска... И май че на нас ни е по-добре... Знам ли, може би и вие вършите същото, само че повече се криете...

Камериерката направи реверанс, отправи усмивка към всеки от двамата мъже и изчезна зад вратата. Джо я проследи с поглед.

— Може би госпожица Агнес Уайт е малко лекомислена личност с истински темперамент на планинка. Но не можем да отречем, че макар в Шотландия рядко да се раждат хубави момичета, то затова пък, като се родят, са с толкова чар, колкото десет французойки, взети заедно.

— Да, да, точно така е... — Паркър веднага се съгласи с Алекс, но личеше, че не е сериозно увлечен от размишленията на приятеля си върху проблемите на чара на планинските хубавици. — Като оставим настрана нейния личен чар — промърмори, — тя ни даде няколко ценни сведения...

СЕДМА ГЛАВА

„ПРЕДИ ДА ПОГОВОРИМ С ЧЛЕНОВЕТЕ НА СЕМЕЙСТВОТО...“

— Именно — потвърди Джо. — Събрахме вече немалко информация и трябва някак си да я сортираме, преди да поговорим с членовете на семейството...

Паркър взе в ръка молив и бележника си.

— Нека да запишем какво знаем. Обичам да имам всичко на хартия.

— Добре. И така, на мястото на престъплението или: на нещастния случай (въпреки че лично аз предпочитам думата „престъпление“) открихме следните важни за разследването факти:

1. Двете прощални писма:

а) писмото „а“ лежеше на бюрото пред мъртвия и съдържаше нещо като изповед. В него сър Гордън твърдеше, че умира от собствената си ръка, защото в ролята си на финансов експерт е злоупотребил с оказаното му доверие заради материална изгода. Върху това писмо има отпечатъци от пръстите на сър Гордън Бедфорд, но според вашия специалист по дактилоскопия те не са естествено оставени. Освен това установихме, че това писмо е било написано, преди да бъде поставена в пишещата машина намиращата се понастоящем в нея лента;

б) писмото „б“ също лежеше на бюрото, но беше скрито под ръкописа, в който сър Гордън тъкмо е нанасял допълнения и поправки. По него няма никакви следи, а вашият специалист твърди, че евентуалните отпечатъци са били съзнателно изтрити. Текстът на това писмо, както установихме, е единственият, написан на пишещата машина в кабинета след смяната на лентата. Камериерката Агнес Уайт е чула сър Гордън да се връща, а след това — да пише на машината... Следователно можем да предположим, че писмо „б“ е написано от него...

— Чакай малко — прекъсна го Паркър. — Ако сър Гордън е написал писмо „б“, в което се сбогува с живота, понеже жена му обича

друг, а той не иска да ѝ пречи, тогава той се е самоубил и няма защо ние да търсим под вола теле...

— Не си прав. — Джо стана и се приближи до него. — Аз казах: „можем да предположим“... Същевременно не ни е известно защо по това писмо липсват отпечатъците на сър Гордън, а по онова писмо, написано преди смяната на лентата, ги има. Не ни е известно кой е изтрил неговите отпечатъци от кафеварката, с която той си е приготвил фаталното кафе, както и от дръжката на вратата, през която той е влязъл в кабинета си. Не, Бен, тези въпроси ще оставим за по-нататък. Да не говорим, че в дадения момент сър Гордън хич не е имал намерение да се самоубива. Да продължим... Освен двете писма, в кабинета намерихме:

2. Цианкалий в капсулката, поместена в малка кутийка, а тя — пъхната в страничния джоб на панталона на сър Гордън.

3. Нощната пеперуда в кошчето за боклук, а на нейно място в таблото — забодена с карфичка женска глава, изрязана от снимката на бюрото. Липсва също ножицата, с която е била изрязана тази глава. Нищо не знаем за отпечатъците от пръсти по таблото, но след малко сигурно ще получим данни за тях от вашата лаборатория. Само че...

— Какво? — Паркър вдигна глава от бележника, а ръката му, която бягаше по него с молива, замря.

— След като в кабинета са били изтрити толкова много отпечатъци, едва ли тези ще имат кой знае какво значение... Не, верният път не води по тази следа...

— Все пак ми се ще да знам чии са отпечатъците — възрази заместник-началникът на Криминалния отдел. — Всеки, който оставя някъде своите отпечатъци, е длъжен да обясни как те са попаднали там. Впрочем ти казваше, че много държиш на резултатите от дактилоскопичния анализ.

— Да — съгласи се Джо. — И то много! Но в по-друга светлина. Засега ме интересуват най-много онези отпечатъци, които липсват.

Паркър опря молива на листа:

— Продължаваме!

— Докъде бяхме стигнали? А, до пеперудата в кошчето за боклук. Пиши:

4. Чашка с остатъци от кафе и цианкалий, от която е пил сър Гордън. По нея има само негови отпечатъци и отпечатъци на

камериерката, което показва, че или го е отровила тя, или той се е самоубил. Но...

— Но какво?

— Нищо, нищо. Продължаваме:

5. Подвързан ръкопис, в който наскоро са били нанасяни поправки и допълнения. Автоматична писалка, която неизвестно защо не е била използвана, за да бъде поставен подпись поне под едно от писмата на „самоубиеца“. Бележник ИН МЕМОРИАМ, от който аз си преписах няколко интересни бележки:

19. VI. (тоест — онзи ден)... да проверя самолетната резервация (най-вероятно — за Съединените щати)... Р. да се обади на С., че ще отидем за уикенда... (Ясно — личният секретар се казва Робърт Ройт, значи и двете Р. пасват, а името на брата е Сирил и той живее тук.)

20. VI. (значи — вчера) Естествено бурканчето, да го помоля да сипе обратно. Същото с кафето. После да бъда мил с нея... (На това място трябва да поставим само въпросителни: Какво бурканче? Какво да сипе? Какво с кафето? Да бъде мил с кого?)

21. VI. (значи — днес) Да се изгори! Да помня за подредената работа... Да го накарам да напише няколко думи. Да се изгори!!! (Това е що-где ясно. Може да се отнася за някаква работа, впрочем става дума за работа.)

— С дневна дата ли? — рече замислено Паркър. — В такъв случай той си е отбелязал тези неща след лова на пеперуди...

— Защо пък, не е задължително. Може би това са най-важните задачи за днес, отбелязани по-рано. Но да продължим.

6. Цяла група предмети, по които трябва да има отпечатъци от пръсти, а няма:

а) дръжката на прозореца, макар Агнес Уайт да твърди, че е била в кабинета преди полунощ, когато останалите са били вече по стаите си, отваряла е прозореца и естествено — оставила е отпечатъците си;

б) машинката за кафе, по която трябва да ги има, защото с нея през нощта е било направено кафето, което сър Гордън е изпил заедно с цианкалия;

в) шкафчето с бурканчето с цианкалий;

г) писмото „б“;

д) дръжката на вратата към хола, по която липсват отпечатъците на сър Гордън, но затова пък има отпечатъци на други две лица.

Възможно е обаче сър Гордън да се е прибирал от лова с гумени ръкавици на ръцете, които след това е приbral в чекмеджето. Тогава въпросът с дръжката на вратата се изяснява. Юдит Бедфорд би могла например да влезе през тази врата след вечеря, а Робърт Ройт сутринта. Докато сър Гордън не е оставил следи поради гумените ръкавици...

— А Агнес Уайт? — попита спокойно Паркър. — Нали и тя е влизала в кабинета преди престъплението?

— Ох, да... — разтри челото си Алекс. — Агнес Уайт, която е била тук и не е оставила никакви следи нито по вратата, нито по прозореца... Истински дух, а?

— А може би Агнес Уайт не е влизала изобщо в кабинета? — поклати глава Паркър и въздъхна. — А може би този съвършен съпруг, Катон на финансите и страшилище за нощните пеперуди, е бил виновен за нейния страх и визитата у лекаря? Може би тя го е убила? Може би именно тя му е подала чашата е кафето, по която са нейните и неговите отпечатъци?

Джо разпери ръце:

— Знам ли... Всичко е възможно, дори и това, че не сър Гордън е написал въпросното писмо, въпреки че Агнес го е чула да пише на машината, а по клавишите и има отпечатъци от неговите пръсти. Да речем, някой го е отровил веднага щом той се е приbral в два часа от градината, пренесъл е машината на бюрото и е изчукал с пръстите на мъртвия този кратък текст... Обаче да се върнем към прозореца. Агнес Уайт е оставила отпечатъци, а сега тях ги няма, а след това е изтрил дръжката. Ако този някой е бил самият сър Гордън, Гордън-самоубиецът, трябва да е имал някаква причина. Може би е изхвърлил нещо през прозореца? Може би някой му е подал нещо отвън? Поне това лесно ще установим...

Той отиде до прозореца и го отвори. Пред тях, зад пищния орнамент на решетката, се простираше широка леха с цветя, а зад нея — шпалир на живия плет. По-насам, близо до къщата, беше грижливо окопаната леха с великолепни червени гергини, широка само няколко крачки.

— Оттук едва ли може да се хвърли нещо далече... — отбеляза Паркър. — Решетката пречи. Джо надникна:

— Прав си. Я да излезем навън и да разгледаме внимателно лехата.

Излязоха от кабинета, минаха край седналия на стълбите сержант Джоунс, който скочи на крака, като ги видя, и излязоха в градината.

Дори дете щеше да забележи, че под прозореца на кабинета на сър Гордън Бедфорд отдавна никой не е стъпвал. По разкопаната мека пръст нямаше нито една стъпка. Паркър нареди на двама цивилни полициа да изследват пространството, в което би могъл да падне хвърлен от прозореца предмет, и тръгна обратно към къщата. Отново се озоваха в хола. Джо огледа малкия, навит еcran и сгъваемата масичка, изправени до стената. Пипна екрана, после масичката и влезе в кабинета. Едва затвориха вратата и някой почука.

— Влез!

— По телефона от централата, шефе... — Джоунс бързо се отдръпна, за да пропусне Паркър край себе си.

Алекс стоеше в средата на кабинета с бръчка между веждите и заковани в килима очи. Говореше си тихо:

— Писмата... проклетите писма...

Паркър се върна:

— Съобщиха лекарското заключение. Доктор Бъркли твърди категорично, че сър Гордън е умрял между три и половина и четири и половина сутринта. Причина: цианкалий. Смъртта е настъпила незабавно.

Джо въздъхна:

— Господи... Ами тогава излиза, че *той е написал писмото*, в което заявява, че се оттегля от тази грешна земя, за да не пречи на благородната си съпруга... И Агнес Уайт наистина го е чула да пише на машина, преди да заспи. В такъв случай едната от моите концепции отпада и остават само две.

— Какви три концепции?

— Относно писмата:

1. Че сър Гордън е искал да се самоубие и е написал едното от писмата, но някой го е убил, преди да успее сам да отнеме живота си, и е подхвърлил второто писмо, без да знае за първото.

2. Че сър Гордън се е самоубил, а някой, като го е видял мъртъв и не е видял скритото под ръкописа писмо, е подхвърлил второ писмо.

3. Че сър Гордън не е написал нито едно от писмата, бил е убит и двете писма са оставени с все още неизвестна за нас цел.

Това са единствените три възможности. Той би могъл да напише едното или двете писма, или пък да не напише нито едно от тях. Сега третата евентуалност отпада и остават само първите две...

Изричайки тези думи, Джо не знаеше, че въпреки законите на елементарната логика би могла да съществува още една възможност. Но той още не я беше съзрял.

ОСМА ГЛАВА

УПЛАШЕНИЯТ МЛАД ЧОВЕК

Робърт Ронт влезе в столовата, спря се до вратата и леко се поклони на седналите до масата мъже. Джо се надигна от стола и му посочи мястото срещу себе си. Този млад човек беше видимо уплашен — след две крачки се спъна и едва не се просна на пода. Измънка: „Извинявам се...“, седна и наведе мълчаливо очи.

— Вие сте господин Робърт Ройт, нали?

— Да, господине.

— Били сте личен секретар на починалия сър Гордън Бедфорд?

— Да, господине.

— Откога?

— Господин професорът ме ангажира като негов личен секретар, когато завърших университета. Понеже се дипломирах с награда като специалист в областта на ентомологията в зоологическия факултет, работя... боже мой... работех като негов асистент. — Той започна да сплита и разплита своите дълги нервни пръсти, очевидно без да си дава сметка какво прави.

— Аз разбирам, случилото се вероятно е било за вас шок... — кимна съчувствено Джо. — Но станалото не може да се промени и ще трябва да си възвърнете самообладанието. Излишно е да го вземате толкова навътре... — извади кутията с цигари и предложи: — Ще запалите ли?

— Не, не, благодаря. Не пуша... — Ройт тръсна глава. — Господа, всичко това е кошмарно, толкова неочеквано...

— Значи нищо не свидетелствуваше, че сър Гордън има намерение да се самоубие? Вие сигурно сте го познавали добре, след като сте били негов асистент и личен секретар, нали така?

— Да, да, разбира се... Тоест познавах добре сър Гордън, но нищо не ми подсказваше, че... абсолютно нищо... Дори в два часа през нощта, когато се разделихме, той обсъждаше с мен и с господин Сирил книгата и докладите, които щеше да изнася в Щатите. Днес трябваше да замине с жена си за Ню Йорк... Работехме денем и

нощем. Сър Гордън притежаваше изумителни сили. Беше толкова жизнен човек... Дори днес, както вече ви казах... Бяхме се уговорили да отидем при него в седем часа сутринта, но после, когато се разделяхме в два часа, той промени часа на шест. Вероятно е искал още веднъж обстойно да прегледа ръкописа на книгата, която днес аз трябваше да занеса в издателството съгласно неговата уговорка. А господин Сирил трябваше да подготви целия илюстративен материал. Оставаше още да определим местата на илюстрациите в текста. В Съединените щати сър Гордън щеше да изнася доклад за трасетата на прелитане на *Atropos*... тоест пеперудите Мъртвешка глава... През последните години той беше провел действително сензационни изследвания върху тези пеперуди. Господа, не знам доколко ви е известно, че пеперудата Мъртвешка глава по принцип живее в Северна Африка и по европейското крайбрежие на Средиземно море. А до нас и до Скандинавския полуостров долита в края на май и началото на юни...

Като видя нетърпеливия жест на Паркър, той мълкна, но Джо бързо го подкани:

— Но моля ви! Разважете по-подробно... Искаме да се ориентираме върху какво е работил сър Гордън в последно време и макар да не сме кой знае какви специалисти по пеперудите, ще се опитаме да подразберем нещичко.

— И така, господа, в резултат на продължителни и прецизни изследвания, в които участвуваха и учени от континента, сър Гордън установи точно трасетата на прелитане на Мъртвешка глава, нейните обичаи, начин на живот по време на път и след долитането на север и което е може би най-важното — предложи много интересна и много модерна хипотеза относно един присъщ на тази пеперуда феномен. А именно, след долитането си на север Мъртвешка глава дава поколение, но то е безплодно и непродуктивно, своего рода сляпа уличка за разновидността. По експериментален път и чрез теоретични изчисления сър Гордън доказа кои пеперуди от този вид долитат на север, защо и преди всичко — на какво се дължи този удивителен, несрещан другаде в природата феномен да се раждат непрекъснато екземпляри, осъдени да дават на бял свят безплодно потомство.

Понеже неговите изводи бяха съвършено нови и оригинални дори за специалистите, трябваше да бъдат подгответи много солидно.

Трябаше да се вземе предвид и генетиката, и климатът, и историята на земята през последните няколко десетки хиляди години... Изводите на сър Гордън бяха особено важни, защото представляваха принос не само към науката за насекомите, но и към науката за разvoя на животинските общества и за вторичните генетични белези. Между другото сър Гордън установи високата степен на обществени отношения на Atropos по време на прелитанията и доказа, че между представителите на това общество по време на път съществува комуникационна система, която им позволява не само да определят правилно посоката (тази способност е присъща на всички живи същества, периодично променящи местожителството си), но и къде биха могли да намерят храна... Както е известно, Atropos се хранят с картофи и...

Ройт прекъсна обясненията си и смотолеви:

— Извинявам се... Аз май се поувлякох...

— Сега поне отгоре-отгоре ще знаем с какво се е занимавал професорът... — усмихна се Джо. — Опасявам се, че ако не се запознаем по-подробно с неговите изследвания, няма да се придвижим особено напред. За съжаление налага се да се върнем към нашия невесел проблем и нашите невесели задължения. Значи вие сте убеден, че до последния миг сър Гордън не е проявявал желание за самоубийство? Не е ли преживявал например периоди на депресия? На жизнена умора? Не се ли е изказвал пессимистично за света, за хората и за работата си? Нали разбирате какво искам да кажа...

— Да, разбирам, господине... — Ройт се позамисли. — Не, господине. Никога. Напротив, сър Гордън винаги ми е правил впечатление на човек, който е в състояние да проявява желание и воля за работа дори когато е много уморен. Той беше много горд с последните си резултати и предаваше книгата за печат с огромно задоволство. Очакваше и пътуването до Съединените щати с доклад, който всъщност беше резюме на тази книга, да му донесе голям и заслужен успех... Наистина в известен смисъл той... професорът, беше специалист в коренно различна област — икономическите отношения, но същевременно провежданите от него ентомологични изследвания щяха да му донесат в най-близко време заслужена слава. Впрочем той и без нея беше един от най-прочутите изследователи на ношните пеперуди. По принцип ентомологията е наука, чиито най-

видни представители са имали друга професия. Най-голям напредък в науката за нощните пеперуди, паяците, пчелите и термитите са допринесли хора без зоологическо образование...

— Ясно... А според вас сър Гордън имал ли е някаква причина да се самоубие?

— Причина ли, господине?

— Ами да, питам дали не ви е известен някакъв факт, който да е подтикнал сър Гордън към самоубийството, ако не очаквано е научил за него?

Алекс дори не мигна, изговаряйки тези думи. Взираше се с неподвижен поглед в лицето на младия учен. Забеляза, че челото на Ройт се покри с дребни капчици пот.

— Не... не ви разбирам, господине.

— Добре. Сигурно ще ме разберете по-лесно, ако ви кажа, че до трупа намерихме писмо, в което сър Гордън пояснява защо се разделя с живота — за да позволи на любимата жена да живее с мъжа, когото тя обича... Моля ви, извинете ме, че ви задавам толкова нетактичен въпрос, но вие сте живели продължително време със семейство Бедфорд и като такъв може би сте имали възможност да забележите дали сър Гордън е имал основание да напише подобно писмо...

— Той е написал такова нещо! — Ройт скри лице в дланите си. Но само след миг се изправи и постави ръцете си върху коленете. Джо видя по лицето му следи от две сълзи, които той не се опитваше да скрие. — Ужасно... — прошепна. — Не, невъзможно е... Той... той не беше от хората, които отстъпват от нечий път и се отказват от борбата... Подозирам, че по-скоро е бил способен да убие този човек и жена си... Но... но... — той разпери ръце и още по-тихо повтори: — Това е ужасно...

— Питах ви дали не сте забелязали нещо, което да обоснове наличието на това писмо.

— Дали аз...? — Ройт шумно преглътна. — Аз ли? Не, не... — гласът му почти премина във фалцет. — Не, откъде бих могъл да забележа? Аз съм само секретар. Дори ако... не бих си позволил да проявя любопитство... А и госпожа Силвия е извън всяко подозрение... Сър Гордън се отнасяше към нея с такава почит... Не, със сигурност — не.

Алекс въздъхна:

— Добре... Но съвсем излишно е да се притеснявате толкова. Вие сте възрастен мъж, а в настоящия момент се провежда разследване. Ние търсим помощ у хората, които са познавали добре покойния и отношенията в неговото обкръжение.

— Да, господине — прошепна Ройт и се изпъна на стола като момче, комуто е била направена строга забележка за непослушание. Обаче въпреки усилията му да се овладее, очите му бяха на насам-натам и нито за секунда не посмяха да срещнат погледа на Алекс, а ръцете му се сплитаха и разплитаха с несъзнателно и безсмислено движение.

— Да се върнем към вашите предишни думи... — рече небрежно Джо. — Такава среща в шест часа сутринта, след като всички са работили до три или четири часа, вероятно не влизаше в графика на нормалния трудов ритъм на сър Гордън?

— Какво? А, да!... Не, по-скоро беше в стила на обикновения му начин на работа... Той винаги работеше нощем, когато имаше много работа, а обикновено беше много зает, защото си поставяше все по-амбициозни задачи. Аз свикнах с неговия начин на работа, макар че в началото бях все полузаспал. От друга страна, след всеки напрегнат период обикновено идваше време, през което той нямаше нужда от мен и тогава можех да се наспя до насита. Сър Гордън се съобразяваше със сътрудниците си!

— Значи тази промяна в уговорката за сутрешната среща не ви учуди ни най-малко?

— Не. Работих до три часа, прегледах и коригирах текста до края, нагласих будилника шест без петнадесет, а като се събудих, взех душ, облякох се и слязох долу.

Ройт потрепери.

— И намерихте сър Гордън мъртъв, така ли?

— Да, господине.

— Колко часът беше тогава?

— Точно шест, господине, до секундата. Сър Гордън много държеше на точността и ние всички се съобразявахме...

Алекс кимна, запали цигара и подхвърли уж между другото:

— Споменахте, че най-напред сър Гордън се е уговорил с вас за седем часа, а после е преместил срещата за шест. При какви обстоятелства се уговорихте за седем часа?

— Моля?

— Много просто: кога ви го каза?

— Кога ли?... Момент... По време на вечерята. Всички бяха на масата, искам да кажа, двете дами, сър Гордън, господин Сирил и аз. Тогава сър Гордън каза: „Робърт, имайте предвид, че в седем часа сутринта ви чакам в кабинета си. Разбира се, надявам се да донесете текста готов...“ Аз отговорих, че ще го занеса естествено и след вечеря веднага седнах да работя.

— Затова ли не присъствувахте на лова на пеперуди?

— Да, господине.

— А кога сър Гордън промени решението си?

— В около два без петнадесет излязох при тях в градината. Исках да попитам сър Гордън веднага ли да му занеса текста, като го прегледам, или в седем часа. Сър Гордън имаше още работа върху доклада си. Уговори се с нас за шест часа, за да разполагаме с повече време за работа. След това аз трябваше да занеса готовия ръкопис в издателството... Господин Сирил и аз вече се качвахме по стълбите, когато той ни напомни още веднъж за промяната в часа. И това бяха последните думи, които чух от устата му...

— Искате да кажете, в присъствието на свидетел?

— Не ви разбирам, господине.

— Казах — поясни Алекс търпеливо, — че сър Гордън ви е съобщил в присъствието на някакъв свидетел, че ще ви чака в кабинета си в шест часа.

— Да, да. Господин Сирил Бедфорд присъствуващ.

— Смятате ли, че той е запомnil тези думи?

— Ами да. Те се отнасяха и за него.

— Добре. Още нещо. Ние забелязахме, че на малката пишеща машина „Ъндъруд“ в кабинета на сър Гордън неотдавна е поставена нова лента. Да знаете кой и кога е сменил лентата?

— Знам, господине. Аз я сложих.

— Кога?

— В събота сутринта. Пристигнах преди сър Гордън и госпожа Силвия. В моите задължения влизаше да подгответ мястото за работа на сър Гордън: пишещата машина, моливите, мастилото, хартията... всички помощни материали... Дойдох, огледах всичко, забелязах, че лентата е съвсем изтрита и изпратих камериерката да купи нова. Съвсем наблизо има магазин с книжарски стоки.

— След това сър Гордън или вие писахте ли на машината?

— Аз — не... Сър Гордън сигурно също не е писал, макар че не мога да гарантирам... Той донесе доклада си готов, написан на машина. Трябаше да работи само върху стиловата редакция и евентуално да допълни някои данни. Обикновено ги вписваше с автоматична писалка. При мен беше ръкописът на книгата, също преписан на машина.

Аз четях текста и проверявах данните... Нито един от нас нямаше работа, свързана с писане на машина.

— Ясно. А вие как влязохте в кабинета на сър Гордън преди неговото пристигане? Камериерката ни каза, че в негово отсъствие кабинетът е заключен.

— Така е наистина. Сър Гордън ми даде ключа, преди да тръгна. Камериерката трябаше да почисти, а освен това, както вече ви казах, аз трябаше да подгответ мястото и материалите за работата му.

— Да... — пак кимна Алекс. — На колко години сте?

Ройт беше така изненадан от въпроса, че не отговори.

— Моля? Не ви разбирам.

— Какво не разбирате? Въпросът, който ви зададох, е може би най-простият в света. Попитах ви на колко години сте.

— На двадесет и осем, господине.

— Така и предполагах. А сър Гордън беше на петдесет и осем, ако не се лъжа?

— Да, господине. Но аз не разбирам...

— Господин Ройт, вие не разбирате много, много неща — завъртя глава Джо. — А уж сте завършили с награда висше учебно заведение. Би могло да се очаква, че... Но стига! Благодаря ви, господине. Засега...

Ройт стана. Джо също се надигна, но изведнъж се удари по челото, сякаш току-що си беше спомнил:

— Ох, само още една дреболия... Елате, ако обичате, за момент в кабинета.

Младият учен тръгна към посочената му врата, свързваша столовата с кабинета на сър Гордън. Алекс избръзва и я отвори. Ройт влезе и се спря на прага. Паркър затвори бележника, в който си водеше бележки, и се приближи до тях.

— Това ли са пеперудите, които професорът е уловил вчера? — Джо отиде до масата и посочи стъклените съдове с пеперудите, сега извадени от чантата. Ройт пристъпи бавно и хвърли уплашен поглед към бюрото, до което вече не седеше никой.

Наведе се над масата.

— Май че да... — той прегледа пеперудите една след друга, — да... Тук има четири Atropos... А сър Гордън ми спомена, че точно толкова е уловил през нощта... Радващ се, че са имали изключителен късмет, и вероятно с основание, защото рядко се случва на едно място и за една нощ... Нищо повече не мога да ви кажа, господа, аз не бях с тях в градината вчера... Господин Сирил сигурно ще ви обясни по-добре. Той участвуващ в лова.

— Да, сигурно — съгласи се Джо. — И още един, дребен въпрос: приближавали ли сте се в последно време до този прозорец?

— Как така?

— Питам ви... — въздъхна Джо — дали не сте се приближавали до този прозорец днес сутринта, когато намерихте сър Гордън? Дали не ви се е сторило например, че той е само припаднал и да сте се опитали да отворите прозореца, за да влезе малко чист въздух? Подобни действия имах предвид.

— Не, господине. Изобщо не съм се приближавал до прозореца. Сигурен съм. Просто не ми хрумна такова нещо. Може би защото никой никога не отваряше прозорци в присъствието на сър Гордън... Той боледуваше от възпаление на ставите. Имаше ревматични деформации и течението беше просто убийствено за него... Винаги много се измъчваше при криза и затова обикновено се обличаше много по-топло, отколкото го изискваше времето. Особено внимаваше да не попадне на течение в жилището... Беше му станало почти мания.

— Това е всичко, още веднъж ви благодарим. — Джо погледна Ройт проницателно. — Дадохте ни ценна информация. Надявам се, че отговаряйки на нашите въпроси, сте ни казали всичко, което знаете? Известно ви е, че укриването на факти, които могат да спомогнат за разкриване на истината при провеждане на полицейско разследване е престъпен акт, нали?

— Да, господине... — прошепна Ройт. — Предполагам, така е...

Той отклони очи, понеже не можа да издържи повече строгия поглед на Алекс.

— Мога ли... мога ли да си отида?

— Но моля ви, разбира се!

Джо го изгледа, докато вратата не се затвори зад гърба му, ибавно се обърна към Паркър.

— Бен, какво мислиш за този млад човек с добра външност?

— Мисля, че наистина изглежда добре... — Паркър отвори вратата за столовата. — Но същевременно смятам, че той не ни каза всичко, което знае. Той скрива нещо, Джо, и ако не беше уговорката ни да не те прекъсвам и моето убеждение, че ти го остави съзнателно да си отиде, та да „доузре“ насаме, не бих му позволил да се измъква с любезните „Не разбирам, господине... Да, господине... Не, господине...“ Но той ни е подръка и след разговора с останалите обитатели на дома ще трябва още веднъж да се върнем към него.

— И аз съм на същото мнение... — Джо влезе в столовата и седна до масата. — А сега какво смяташ да правим, Бен?

Паркър не успя да отговори, понеже на вратата се почука и на прага се появи сержант Джоунс с продълговат, тесен, запечатан служебен плик в ръка.

— Изпращат ги от централата, шефе... Шофьорът каза, че са му наредили да предаде, че всеки момент можем да очакваме данните за отпечатъците от пръсти по таблото и изрязаната от снимката глава.

— Добре... — Паркър взе плика и се върна с него към масата. Джоунс се оттегли на поста си, като безшумно затвори вратата.

— Какво има в него? — любопитно попита Джо.

Заместник-началникът на Следствения отдел отвори плика.

— Щом дойдохме, предадох в централата имената на покойника и на близките му. Исках да разбера дали в нашия архив няма нещо интересно за някое от тези лица. В архива има данни за хиляди хора и винаги има шанс те да помогнат при... — той не довърши, пробягна с очи по листа, прикрепен е голям кламер към друг, по-малък плик, поставен вътре в по-големия. Подаде на Алекс този лист.

Джо прочете:

— Архивът дава следните сведения:

1. Гордън Бедфорд — никакви конфликти със закона, както и никакъв контакт със случай, преминал през съд или следствие.

2. Силвия Бедфорд — също не.

3. Юдит Бедфорд — също не.

4. Робърт Ройт — също не.

5. Сирил Бедфорд — прилагаме извлечение от неговото досие.

Той още не беше стигнал до края, когато Бен отвори втория плик.

Извади от него няколко листа, плътно покрити с машинописен текст, и ги разположи пред себе си.

— Слушай... Слушай внимателно, изключително интересно е...

Джо се наведе над рамото му:

— Какво е това? Дано ни даде основание да обясним с няколко думи, че господин Сирил Бедфорд е убил брат си и тогава най-сетне ще мога да си отида в моето уютно, топло, тихо жилище... и да заспя... Кафето не ми помогна, както очаквах...

— Ти само чуй... — Паркър махна с ръка, пропъждайки като досадни мухи последните му думи. — Набързо ще ти го прочета.

Паркър зачете полугласно. Джо се облегна удобно на стола. Обаче въпреки затворените му очи и заспалия му вид, нито една дума не се изплъзваше от вниманието му.

ДЕВЕТА ГЛАВА

ГОСПОДИН СИРИЛ БЕДФОРД

Сирил Бедфорд — роден на 27.X.1914 година в Лондон, син на Едуард и Даяна, по баща Барнет, ръст шест фута и два инча, тегло около двеста и двадесет фунта, очи сини, коса руса, особени белези няма, капитан от бронетанковите войски в резерва, кавалер на много отличия и медали за смелост през последната война.

Арестуван на 10 февруари 1951 година с обвинение за фалшифициране на подписа и опит да осребри чек на стойност 1000 (хиляда) фунта от банковата сметка на своя брат, сър Гордън Бедфорд, в лондонската централна Барклиз банк. Чекът не бил оспорен, но поради високата сума банката се свързала със собственика на сметката, който веднага отрекъл да е подписвал такъв чек комуто и да било... Тогава сър Гордън още не е знаел, че чекът е предявен от родния му брат. **Сирил Бедфорд** незабавно бил арестуван. Още същия ден следобед било получено оплакване от страна на фирмата Безег и Безег, търгуваща с фотоапарати и фотографска апаратура. Обвиненият работел във фирмата като експедитор на стоките ѝ. Направената този ден ревизия открила липсата на стоки на стойност 980 (деветстотин и осемдесет) фунта, която стойност не била внесена на сметката на фирмата.

Същия ден вечерта **Сирил Бедфорд** се признал за виновен за извършването както на първото, така и на второто престъпление.

Делото не било изпратено в съда, защото на другия ден сутринта *и двете обвинения били оттеглени*. Затова съгласно закона той бил пуснат на свобода.

Забележка: От секретни източници ни е известно, че сър Гордън веднага е оттеглил обвинението си за фалшифициране на чека, щом е разбрал, че престъплението е било извършено от собствения му брат. А що се отнася до фирмата Безег и Безег, според получената информация сър Гордън е използвал цялото си влияние и незабавно е компенсиран загубите, възникнали вследствие липсите в касата на споменатата фирма...

Паркър спря да чете:

— Вероятно не е било трудно да се обясни на фирмата Безег и Безег, че трябва да приеме парите и да оттегли оплакването си. Едва ли в Англия има фирма, която ще поиска без уважителни причини да си разваля отношенията с един от най-авторитетните кралски експерти по въпросите на вноса и износа... Но да продължим:

Информация относно биографията и характера на Сирил Бедфорд

Рядко смел човек, неведнъж споменаван в заповедите за награди в армията. От дете проявява лоши наклонности. На петнадесетгодишна възраст избягва от къщи. Заловен е в пристанището, където възнамерява да се отправи отвъд океана като пътник без билет, и е върнат в родителския дом. По-късно завършва образоването си в Кеймбридж, но още там е известен като гуляйджия и любител на лесните любовни приключения. После се занимава със залагания при конни надбягвания и картоиграчество. След смъртта на родителите си пропилява за няколко години полагащата му се половина от наследството — солидна сума на стойност около осемдесет хиляди фунта стерлинги. Неговата наследствена част в родния му дом, разположен в околностите на Ричмънд Парк, откупува по-възрастният му брат Гордън Бедфорд.

След завършване на университета и пропиляване на наследството Сирил Бедфорд попада в съмнителната среда на агентите по конни надбягвания и собствениците на игрални домове в Сохо. Продължително време се намира под наблюдението на Скотланд Ярд, но не е установено никакво по-сериозно нарушение, налагашо необходимостта да бъде изправен пред съда. Една година преди войната се запознава с Юдит Бедфорд, по-възрастна от него с осем години, собственичка на неголямо поземлено имущество в Сари, и се оженва за нея. Сирил Бедфорд успява да хвърли на вятъра както парите, така и имението й (според притежаваната от нас информация). В деня на избухването на войната съпругата му остава без пукнато пени и кой знае как е щяла да преживява, ако сър Гордън Бедфорд не и позволява да живее в родния му дом и не й помага с парични средства.

След демобилизирането си Сирил Бедфорд не се завръща при съпругата си. Опитва късмета си в различни занятия. Веднъж за малко не е обвинен в производството и разпространяването на порнографски

картички заедно с някой си Дейвид Шингл (неведнъж регистриран при нас). Но и в този случай не са събрани достатъчно обвинения против него. По-късно се занимава с какво ли не, докато не се задържа на работа във фирмата Безег и Безег. Подробностите за обстоятелствата, при която напуска фирмата, дадохме в началото на настоящото извлечение.

След освобождаването му от ареста Сирил Бедфорд се завръща при жена си и остава да живее в своя роден дом. Имаме основания да предполагаме, че сър Гордън Бедфорд, човек с безупречно поведение и репутация, е окказал върху брат си известен натиск, най-вероятно като е запазил материалите, с които делото за фалшифициране на чека би могло да бъде възстановено. Поверително бяхме уведомени, че той е заплашил брат си със затвор, ако не промени начина си на живот и не спре да опетнява името Бедфорд. Иначе трудно може да се обясни защо Сирил Бедфорд се е завърнал при съпругата си и защо от този момент води напълно изолиран живот.

Оценка на характера, следваща от притежаваната информация: много интелигентен, с изключителни способности — по мнение както на училището, така и на университета. Остър и оригинален ум. За съжаление въпреки маниерите и държането му на джентълмен, лошите наклонности у него винаги са вземали връх над добрите...

Паркър сгъна листа и го пъхна обратно в плика.

С малки съкращения ти прочетох всичко. Приложени са също неговите отпечатъци от пръсти и някои подробности от биографията му...

Джо се протегна и се прозина.

— Възхитен съм от вашия архив, Бен. Много бих дал, за да разбера какво мисли за мен Скотланд Ярд. „Според притежаваната от нас поверителна информация Джо Алекс е чешит, самомнителен и лекомислен човек...“ Какво ще кажеш, а, Бен?

— Ти никога не си прекрачвал границата на законността... Ако го направиш, от този момент всички данни за теб ще бъдат систематично събиращи при всеки подозрителен случай, през целия ти живот. А господин Сирил Бедфорд и хабер си няма колко много неща за него са ни известни.

— Кой знае... Обаче този факт с нищо не ни помага... Освен ако главната цел на твоето пребиваване тук е да направиш поразително

впечатление на господин Сирил Бедфорд с подробната информация, която вашите сътрудници са вписали в книгата на житието му... Искаш ли сега да го извикаме? Неговата биография ме заинтригува. Този сър Гордън с неговите пеперуди, търговско-финансов талант, безупречна репутация и пълно въздържание от цигари и алкохол ми е несравнено по-несимпатичен от неговото непрокопсано братче. Хайде, нека да поговорим с четиридесетгодишния плейбой. Може пък да ни каже нещо интересно, а?

Паркър кимна в знак на съгласие. Мълком стана, отиде до вратата и прошепна нещо на невидимия Джоунс. Чакаха мълчаливо, най-сетне на вратата се почука, Джоунс пъхна глава в пролуката, извести: „Господин Сирил Бедфорд“, пропусна край себе си обявената личност и затвори вратата.

Паркър все едно че не забеляза нищо, извади само бележника си и започна да го прелиства.

Алекс стала от мястото си.

— Бъдете така любезен да седнете и да ме извините, че отправям такава покана в собствения ви дом... — рече любезно той и отново седна, разглеждайки новодошлия с интерес. Дори ако не знаеше, че този човек е брат на Гордън Бедфорд, още на пръв поглед щеше да го предположи.

Сирил Бедфорд беше ужасно висок, а раменете му вероятно бяха широки колкото раменете на брат му. Но макар че Джо никога не беше виждал прочутия ловец на пеперуди жив, беше готов да се обзаложи, че той не е притежавал и половината от гъвкавостта и грацията, с която седна човекът срещу него. Той веднага измъкна от джоба си лула, кибрит и приспособление за натъпкване на тютюна. Погледите им се срещнаха и Алекс разбра защо Агнес Уайт определи Сирил като хубав мъж. Той наистина беше хубав мъж.

— Позволихме си да ви поканим тук във връзка с трагичното събитие, чиято жертва е вашият брат, сър Гордън Бедфорд — започна Джо. — Ако не сте много развлнуван, ще ви бъдем извънредно благодарни за желанието да ни помогнете... — той замълча, но мъжът срещу него дори не помръдна и Джо продължи: — Казах, че се нуждаем от вашата помощ. Веднага искам да добавя, че обстоятелствата, при които е починал сър Гордън, изправят полицията пред особено трудна задача...

Забеляза, че Сирил Бедфорд трепна, Паркър престана да записва и вдигна глава.

— Ще бъдете ли така учтив да се изразявате по-ясно? — съвършено спокойно каза Сирил Бедфорд, толкова спокойно, че сега пък трепна Алекс. — С какво по-точно мога да ви бъда полезен в случая? Смъртта е необратима.

— И престъплението — също — кимна Джо. — Но аз не ви молех да помогнете на трагично починалия си брат, защото тази помощ не е по силите на хората. Молим ви да помогнете на нас, които се стараем да служим на справедливостта в този свят. Вашият брат е бил убит.

Очите на мъжа отсреща се притвориха я веднага се отвориха. Това беше единствената проява на чувства. Гласът му беше напълно овладян, когато попита:

— Сигурен ли сте, господине?

— Почти напълно.

Отново настъпи мълчание. Сирил Бедфорд запали лулата си, натъпка тлеещия тютюн и започна да изпуска бавно кълба дим.

— Бихте ли ни разказали как изглеждаха последните минути, които прекарахте с брат си? — Джо с удоволствие вдъхна аромата на добър тютюн.

Сирил остави настррана лулата.

— Моля... След вечеря отидохме да ловим пеперуди. Асистентът на брат ми, Робърт Ройт, преглеждаше текста на ръкописа, който трябваше да бъде предаден в издателството на другия ден, а понеже нощта беше много красива и тъкмо беше настъпил периодът на интензивното прелитане на пеперудите Мъртвешка глава, брат ми държеше да остане поне няколко часа до екрана, с който ги примамвахме. Затова аз отидох с него. Обикновено аз тровех насекомите, а Гордън ги ловеше. Правеше го много сръчно. Целта е да не се увредят тези деликатни създания, които така отчаяно се опитват да си възвърнат свободата. Имахме наистина чудесен лов. Гордън улови четири екземпляра и беше във великолепно настроение, защото техният повишен брой в околността точно по това време потвърждаваше неговите теоретични изчисления. Трудно ми е да кажа какви... — той мълкна, а на Алекс се стори, че ъгълчетата на устните му потрепнаха в намек за усмивка. — Понеже аз не обичам особено

пеперудите, а най-вече не обичам пеперудите Мъртвешка глава... Във всеки случай ловихме, докато не стана два часът. Ройт слезе с някакъв въпрос към брат ми и тримата се върнахме заедно вкъщи. Робърт и аз се качихме, а Гордън остана долу. Днес трябваше да отлети за Америка и доизпипваше доклада си. Още преди това се беше уговорил с нас двамата за седем часа, но после премести срещата за шест, понеже имахме доста работа по книгата, а освен това искаше да поспи и да прегледа с Ройт доклада си...

— Какво правихте вие, като се качихте в стаята си?

— Отидох най-напред във фотолабораторията и проверих копията, които бях оставил да съхнат. След петнадесетина минути дойде Гордън...

— Значи брат ви се е качвал горе, след като се бяхте разделили пред кабинета му?

Сирил повдигна вежди:

— Да, и какво от това... Прегледа снимките на Atropos, поговорихме кои от тях ще вземе за Щатите и си отиде...

— Къде отиде — в спалнята си или долу в кабинета?

— Мисля, че в кабинета. Не беше приключил работата си. Казах му, че и аз ще поработя до три часа и после ще подремна. Понеже моят будилник звъни много силно, не като будилника на Ройт, помолих брат си да ме събуди в пет и половина. Исках да поспя поне два часа, защото ни чакаше тежък ден, с много работа, докато вечерта Гордън не потегли към летището.

— В колко часа горе-долу брат ви дойде във фотолабораторията?

— Мога да ви отговоря дори съвсем точно — отвърна спокойно Сирил Бедфорд. — Беше точно два часът и двадесет минути. Когато го молех да ме събуди, машинално погледнах часовника, много добре си спомням...

— Много ви благодаря. Какво стана после?

— Работих още двадесет минути. Подредих снимките, които щяха да ми бъдат необходими в шест часа, избрах ги и проверих дали репродукциите са качествени... Впрочем част от тях направил по-рано... Отидох в стаята си, съблякох се, измисих се и веднага си легнах.

— Колко часът беше тогава?

— Преди да угася лампата, погледнах часовника, и ако не греша, беше три без пет, а може би — три и пет... Не мога да определя точно.

Бях полузаспал и освен това не знаех, че този факт ще бъде толкова важен... Събуди ме Ройт... Разбира се, преди това не се събудих сам, защото Гордън не ме събуди поради това, че, както се оказа, е мъртъв.

Обясненията бяха дадени с равен, приятно модулиран глас. Сирил Бедфорд явно не се опитваше да играе ролята на смазан от неочекваната жестока загуба човек. Очевидно смъртта на най-близкия му роднина на този свят не го беше потресла дълбоко.

Алекс си пое дълбоко дъх и изрече бързо, като че ли без много-много да се замисля над думите си:

— Извинете, но нямате вид на човек, който преживява тежко смъртта на своя брат.

Сирил Бедфорд извади от устата си лулата, която тъкмо беше захапал, и се загледа в Алекс. После обясни:

— Понякога го мразех повече от когото и да е на света. Никога не сме се обичали с него, дори тогава, когато аз бях малко момче, а той юноша.

— Благодаря за искреността. Но бих искал да ви информирам, че на нас са ни известни някои от причините, поради които живеете тук и не се отдалечавате никога от дома си. Скотланд Ярд притежава в архива си доста подробно описание на онази история. Не можете да отречете, че именно вие сте човекът, който би спечелил много от смъртта на сър Гордън?

— Ах, господа, вие знаете греховете на моята младост... — поусмихна се Сирил Бедфорд. — Прави сте, смъртта на сър Гордън Бедфорд не е най-трагичното събитие в моя живот. Затова пък ще трябва да ви разочаровам, ако ме попитате дали аз съм убил брат си. Не, аз не съм го убил.

— А кой според вас би могъл да го убие?

Сирил Бедфорд вдигна бързо глава и започна да проучва изражението на двамата мъже срещу себе си. После посегна към загасналата лула и твърде дълго се опитва да я запали. Явно беше, че печели време, за да обмисли отговора си. Най-накрая заяви със спокоеч, дори сякаш малко прекалено спокоеч тон:

— Не знам... А дори да знаех, нямаше да ви кажа.

— Защо?

— Защото моят покойен брат, въпреки пословичната си честност и почтеност, въпреки положителния си характер, според моето скромно

мнение беше същество, лишено от човешки черти. Той беше ужасен, нетърпящ възражения, ипохондричен и тровещ живота на околните глупак. Който и да го е убил, ако все пак не е самоубийство (в което се съмнявам, защото това би била първата човешка реакция, която съм забелязвал у Гордън!), той ми е направил огромна услуга. Сигурно ще се съгласите с мен, че човек не бива да издава своите благодетели?... — той мълкна и веднага стана сериозен. — Господа, не допускате ли все пак да е самоубийство?

— А според вас какъв повод за самоубийство може да е имал?

Сирил Бедфорд отново се замисли дълбоко.

— Не знам — отговори най-сетне тихо. — Не виждам никакъв повод... Аз познавам донякъде хората, а с него говорих наскоро преди да умре. В никакъв случай нямаше вид на човек, който е решил да се самоубие... Не... невъзможно е...

— Но същевременно нямате представа кой го е убил?

— Не. А всъщност, ако трябва да бъда искрен, всеки може да е имал повод да го направи. В края на краищата човек не се убива току-така... Не, не знам... Аз бях единственият човек, който имаше и желание, и мотив да го убие.

— Без съмнение сте имали и мотив, и удобен случай... — съгласи се Джо. — Но едва ли само вие... Имаме основание да предполагаме, че ако вашият брат не е имал намерение доброволно да се раздели е живота си, поне двама души са искали да му помогнат в подобно начинание... Но може би греша... Може би е било другояче. Ще ви призная, че имам известна хипотеза, която засега се основава на абстрактни разсъждения — все още не сме разпитали дори бегло всички домашни. Вие ли отглеждате тези толкова красиви гергини?

Бедфорд изглеждаше доста изненадан от въпроса, но бързо се овладя.

— Да, аз. Харесват ли ви?

— Много. Изненадах се, като ги видях да цъфтят толкова рано. Какво правите, че са цъфнали в ранна пролет?

— Много просто, малко повече време и изобретателност... Достатъчно е. С растенията човек може да направи чудеса, стига да има време и желание.

— Гергините произхождат от Мексико, ако не се лъжа?

— Всички разновидности на гергината произхождат от Мексико.

— Прав сте. Но струва ми се, че само те и още един вид червена роза съдържат много характерен естествен оцветител, използуван някога за боядисване на памук и вълна. Как се назава той? Вие не си ли спомняте, господине?

— Не, мен ме интересуват повече тяхната форма и багри, а не химическите им свойства.

— Да, несъмнено... — съгълчето на окото си Джо хвани недоумяващия поглед на Паркър. — Благодаря ви, господине. — Той стана. Сирил Бедфорд също се изправи. — Сега най-любезно ви моля да се върнете в стаята си. Поради провежданото разследване ще бъдем принудени още известно време да изискваме от всички членове на семейството ви да останат на първия етаж, докато това разпореждане не бъде отменено. Много съжалявам, но полицайт в хола и в градината са получили нареддане да не пускат никого без специално разрешение, а понеже домът е обграден, споменавам за тази подробност само за да предпазя всички ви от евентуални излишни неприятности.

Бедфорд мълчаливо и любезно наведе глава, насочи се към вратата, отвори я безшумно и също така я затвори подир себе си.

Паркър веднага реагира остро:

— Какви са тези глупости? Към всички тези хора се отнасяш така, сякаш очакваш убиецът да дойде и сам да си признае, като при това ни бъде благодарен, че ще го заведем на бесилката! И какви ги дрънкаш за тези гергини?

— Отговорът на твоя първи въпрос гласи — Джо вдигна нагоре показалеца си: — Да, вярвам, че не след дълго ще знаем със сигурност кой е убиецът. Следите са толкова много, че ни липсва само пословичната брънка от веригата... Отговорът на втория ти въпрос — той прибави още един пръст към показалеца си — е: припомних си най-сетне как се наричаше онова багрилно вещество. То се среща само в червените рози и в червените гергини.

— Как?

— Цианина... И като си помислиш, че при моето почти пълно невежество в областта на химията съм запомнил именно това!

ДЕСЕТА ГЛАВА

ОТПЕЧАТЬЦИТЕ ОТ ПРЪСТИ ПО ТАБЛОТО И СНИМКАТА ПРИНАДЛЕЖАТ НА...

— Останаха ни само двете госпожи Бедфорд, ако не се лъжа...
Коя от тях да извикаме?

Но съдбата отмени Паркър и вместо него отговори на въпроса на Алекс.

— Обаждат се по телефона от централата, шефе! — каза сержант Джоунс, като за кой ли път този ден пъхна главата си през открехнатата врата.

Паркър стана и с бърза крачка излезе от столовата. Алекс опря с ръце главата си. Остана така неподвижно. Безгрижната усмивка изчезна от лицето му. Сега то беше сериозно и съсредоточено.

— Да... — мърмореше си той тихичко. — Сигурно е така... Или не... Главичката е можела да изреже и камериерката, но тя не го е направила, понеже... ами да... Юдит Бедфорд естествено. Любопитен съм как изглежда тя... От думите на Агнес съдя, че е някаква нещастничка с комплекси. Сигурно го обича? Да, да... Колко много любов под този пуритански покрив!... Да. Юдит Бедфорд.

В рязко отворената врата се показа Паркър. Той я затвори със замах и се приближи до масата. Постави ръка върху рамото на приятеля си. Като го видя, Джо отново се изправи и се опря на облегалката на стола.

— Знаеш ли чии отпечатъци са намерени по таблото и по изрязаната от снимката глава? Е, кажи де, сънливецо, дето винаги си твърдял, че целият апарат на полицията служи само да повдига самочувствието на лицата, провеждащи разследването, и само пречи да се открие убиецът! Имаш от мен един цял английски звънтящ шилинг, ако ми кажеш! Но не можеш да ми кажеш, защото не знаеш!

Алекс въздъхна:

— Ох ти, Тома неверни! Не разбирам откъде у един толкова порядъчен и интелигентен в личния си живот човек като теб (а аз те познавам като такъв от много, много години) се взема такова

презрение към мозъка и неговата комплицирана дейност. Когато си на служба, веднага започваш да се държиш като читател на криминални романи. „Отпечатък от пръста заведе убиеца на бесилката!“ „Благодарение на съдействието на прочутата лаборатория и на съвременните научни методи за кратко време беше заловен опасен престъпник!“ Цитирах ти тези заглавия на статии от булевардните издания. Но ти, моят приятел... ти, самият Бенджамин Паркър, заместник-шефът на Криминално-следствения отдел на Кралската муниципална полиция, наричана също Скотланд Ярд, ти допускаш, че аз *не знам* кой е оставил тези, отпечатъци?... Бен, миличък, мога да ти кажа под секрет...

— Кажи де — недоверчиво го погледна Паркър. — Е, може случайно да улучиш. Имаш шанс едно към пет, толкова са заподозрените лица.

— Не, душичко. Аз знам със сигурност, че тези отпечатъци е оставила госпожа Юдит Бедфорд...

Паркър отвори уста, затвори я и пак я отвори. После извади от джоба си сребърна монета от един шилинг и я подаде на Алекс.

— Значи така... — рече той тихо. — Тогава ти знаеш и кой е убил Бедфорд, но си траеш?

— Защо смяташ така?

— Е, надявам се, че тази мадама няма да ни се измъкне, като я затрупаме с доказателства, като откритите нейни отпечатъци от пръсти тук-там из кабинета!

— Ще видим... По ситуацията в кабинета на сър Гордън можем да съдим, че убиецът не е глупак. Но... възможно е аз да греша!

— Грешиш, разбира се... — Паркър тръгна енергично към вратата, но по средата се спря и погледна подозрително през рамо: — Какво искаше да кажеш с тези свои думи, Джо?

— Нищо! Вземай си своята госпожа Юдит Бедфорд и си я разпитвай... — Джо разпери ръце. — Ужасно ми е любопитно как изглежда тя, а освен това ме изпълва предчувствието, че се приближаваме към края на разследването...

— Ей сега ще я доведат!

В хола Паркър размени няколко думи е Джоунс. Върна се до масата, опря ръка върху нея и застана така мълчаливо, с поглед към вратата. Джо, който добре го познаваше, скришом се усмихна. Знаеше

зашо Паркър стои прав. Юдит Бедфорд беше жена, следователно той не можеше да я приеме седнал, но същевременно тя беше и убиец, поради което той не можеше да става при влизането ѝ, както би направил, ако ставаше дума за обикновена жена, спрямо която трябваше да се прояви полагащото се на пола ѝ уважение. Затова я чакаше прав.

Вратата се отвори.

Джо се надигна, без да издаде удивлението си, но това му струваше много усилия. Жената, на която той подаде стол и покани с ръка да седне, отговаряше на всички възможни предположения, но едва ли на създадения у него образ на съпругата на Сирил Бедфорд. Ниска, много слаба, приведена, тя приличаше на гърбушко без гърбица. Най-странны беше главата ѝ — със съвършено бели коси и покрито с мрежица от тъпички бръчки лице. Без да бъде момче или дори младеж, нейният съпруг спокойно би могъл да я представя за своя майка. Но тя се движеше енергично и бодро и затова по движенията ѝ Алекс оцени, че няма повече от петдесет и няколко години... Преди около двадесет години тя, като Юдит Спенсър, беше срециала на пътя си млад, красив великан. Дали се е влюбила в него от пръв поглед? Вероятно. Как ли се е чувствуvalа, когато е проиграл на карти цялата ѝ зестра? Когато е заминал на фронта и я е оставил без пени и без да го е грижа какво ще стане с нея? А когато след края на войната не се е върнал при нея?... Може би го е мразела? А може би през цялото време го е обичала, дори да си е давала сметка, че обича с несподелена любов, едностраница като любовта на майка към лошо дете? Във всеки случай приела го е отново, когато се е завърнал под принудата на своя по-голям и толкова честен брат... Сигурно и тогава е страдала...

Паркър понечи да каже нещо. Джо побърза да се изкашля и да започне пръв:

— Госпожо, можете ли да хвърлите малко светлина върху нашия случай? Честно казано, срецихме доста трудности. Имаме основания да предполагаме, че в брака на сър Гордън Бедфорд и госпожа Силвия Бедфорд не всичко е било, както трябва да бъде... Нещо повече, можем да предполагаме, че само неведението на сър Гордън е запазило този брак от незабавно разпадане... Същевременно и вашият съпруг, и секретарят в един глас твърдят, че дори два-три часа преди смъртта си

сър Гордън не е проявявал ни най-малки самоубийствени намерения. Държал се е нормално и е подготвял заедно с тях работата за днес... А в същото време ние го намерихме мъртъв след изпиване на кафе с цианкалий. Пред него лежеше писмо, в което той с най-нежни слова се сбогува със съпругата си... А като повод за постъпката си посочва своята собствена непочтеност в търговските работи, ако мога така да формулирам накратко изложените мотиви...

— Искате да кажете, че Гордън е смятал себе си за крадец, а своята жена — за ангел невинен? — попита Юдит Бедфорд с равен, но леко разтреперан от вълнение глас. Очевидно полагаше усилия да се овладее.

— Горе-долу...

— Лъжа — отсече тя.

— Защо смятате така?

— Защото дори ако дете беше прекарало с тях половин ден, щеше да разбере, че Гордън е чист като сълза, а тя... Силвия имаше връзка с друг мъж!

— Давате ли си сметка за важността на обвинението, което отправяте срещу една жена при разследването за евентуалното убийство на нейния по-възрастен с тридесет години съпруг?

— Нито веднъж през живота си не съм лъгала — обърна към него своите малки, ядосани очи Юдит Бедфорд. Бледото, сбръчкано лице се покри с керемидена руменина. — Знам какво говоря и не съм свикнала млади хора като вас да ми дават указания как да се държа.

— Красиво, много красиво е, че никога през живота си не сте лъгали... — кимна със сериозно изражение на лицето Джо, без да обръща внимание на втората част от изказването й. — Но аз ви повтарям, че тук се провежда разследване, чийто изход може да се окаже катастрофален за евентуалния убиец на сър Гордън. Твърдението, че неговата млада съпруга му е изневеряvalа, а може би е обичала друг мъж, я поставя в много неблагоприятна светлина. Онзи, който твърди такова нещо, трябва да докаже, че твърденията му не са голословни. Откъде вие знаете за изневярата?

— Моята стая е до стаята на младежа. Чула съм достатъчно, за да бъда сигурна.

— През стената ли?

— Камините имат общ комин... — рече Юдит Бедфорд доста по-тихо. Отново почервеня, този път не от гняв, а от срам.

— И какво чухте?

— Много. Достатъчно, за да разбера, че Силвия е влюбена до уши в този млад човек. Днес сутринта, няколко часа преди два часа, я чух да заявява, че не само не обича Гордън, но го и мрази... И че ще го убие със собствените си ръце, само и само да не замине с него в Съединените щати...

— Господин Ройт ли е този млад човек?

— Други млади хора тук няма.

— И какво отговори той?

— Страхуваше се — вдигна рамене тя. — Той е слабохарактерно, възглупаво момче... — добави с презрителната точност, която понякога е най-страшното оръжие на остаряващите злощастни жени.

— Силвия, тя си е загубила ума... Само тя.

— Кога за първи път ги чухте да разговарят по начин, доказващ техните интимни отношения?

— Непосредствено преди да си заминат миналата седмица... Бях в градината, берях цветя за жилището на Гордън в Сити. Те сигурно са ме видели в градината и са мислели, че още съм там... Тогава все говореха само за любов... Но Силвия говореше по начин, от който разбрах... — тя замълча за миг, а руменината по бузите ѝ стана още по-интензивна, — че не става дума за платонична любов... и че тя... изневерява на Гордън.

— Какво направихте тогава?

— Нищо.

— Защо? Не ви ли засягаше?

— Какво можех да направя? Страх ме беше да отида при Гордън, макар да знаех, че трябва да му кажа. Отдавна възnenавидих тази пройдоха... Предчувствувах, че всичко ще свърши зле. Но Гордън нямаше да ми повярва. А неговата непреклонност по отношение на Силвия щеше да се струпа на мой... на наш гръб... Сирил щеше да ми се разсърди... И то много...

— Следователно не сте казвали и на съпруга си?

— На него казах... — прошепна Юдит. — Но чак след като те си бяха отишли. Казах му в сряда.

— Как реагира той?

— Най-напред... — жената мълкна, а после продължи притеснено: — ... най-напред той се разсмя! Да, господа... Аз самата не бих повярвала, ако не го бях чула със собствените си уши...

Алекс само мълчаливо кимна, но този жест имаше за цел да замаскира усмивката, която изведнъж започна да гъделичка ъгълчетата на устните му.

— Разсмя се... — продължи госпожа Юдит. — И заяви, че Гордън е отвратителен стар глупак и че на мястото на Силвия той отдавна щял бил да му постави такива рога, че всички нощни пеперуди да кацат по тях като по дъб... Но след първата своя реакция той стана сериозен и категорично ми забрани да говоря по тези въпроси. Обясни ми, че Гордън я обича толкова много, а нейното влияние върху него е толкова силно, че подобна намеса би могла да завърши пагубно за нас, без тя изобщо да пострада. Съгласих се с него, впрочем щом Сирил беше на това мнение, не намерих за нужно да му противореча... Но после се случиха други неща и съвсем се обърках... понеже... — тя мълкна. После добави тихо: — Но те нямат нищо общо с... Мои лични проблеми, мои и на съпруга ми...

Алекс се наведе към нея и с кротък, но ясен и отчетлив глас заговори:

— Госпожо... Преди няколко минути вие казахте, че никога през живота си не сте лъгали... Кажете ни сега истината, цялата истина. Не забравяйте, че полицията е приятел на всеки порядъчен човек и поради това ние ще направим всичко, което зависи от нас, за да пощадим вашите чувства. Нито една дума, несвързана с необходимостта да бъде доказана вината на престъпника, няма да стане ничие достояние.

Възрастната жена вдигна глава и дълго-дълго го гледа в очите, преди да заговори отново:

— Вярвам ви, младежо — промълви. — Имате вид на почен човек, и онзи господин — тя кимна към Паркър — също... Аз съвсем другояче си представях полицайте. Без униформа ли ходите? — в гласа й прозвучаха нотки на детско любопитство.

— Госпожо, разкажете ни всичко, най-подробно. Много ви молим — меко изрече Алекс.

— Та значи по-късно... по-късно разбрах, че и без това ще се наложи да поговоря с Гордън. Но не по този въпрос... Исках... исках от него да изгони нашата камериерка, Агнес Уайт...

— Защо?

— Защото... защото... Виждате ли, господине, Сирил, тоест моят съпруг, е много чувствителен човек... Да, много чувствителен... — пак замълча, очевидно търсейки думи. — А тя, вероятно сте я видели, господа... Тя е простичко момиче, но притежава известни качества... как да се изразя... е, тя е и млада, и хубава, с тази своя селска хубост... И с една дума *аз повече не можех да издържам това положение!*

Тя изрече последните думи с висок, пресеклив глас и скри лице в дланите си.

— Сега вече знаете всичко, господа... Тя е виновна, Агнес. Нейното поведение спрямо съпруга ми беше... прекалено свободно... Може би трябва да употребя друго определение... Но живеем така изолирано, само ние тримата и готвачката... Та исках да споделя грижата си с Гордън, като най-напред го помоля да се закълне, че няма да каже на Сирил... Ако Сирил разбереше, че съм говорила е Гордън по този въпрос, не знам какво щеше да направи... Затова още от събота чаках удобен момент, чаках Гордън да остане сам... Но и за секунда не можах да го издебна... А освен това онези зад стената говореха такива неща, че аз все по-натрапчиво си мислех колко нечестни са хората и че камериерката със Сирил... Не че бях сигурна, но момичетата са толкова хитри, а мъжете — толкова наивни... През нощта изчаках те да се върнат от лова на пеперуди... Тогава чух как Силвия уговаряше този младеж да избягат и си помислих, че момиче като Агнес, наистина простоватично, но със своеобразен чар, докато аз не съм от най-младите, може по същия начин да започне да уговаря Сирил... Естествено не вярвам, че той би се поддал, но когато човек се страхува и не вярва в себе си... И когато бях съвсем сигурна, че Сирил е свършил работата си във фотолабораторията и си е легнал... Тогава погледнах в стаята му и забелязах, че спи... тихично излязох в коридора и слязох по стълбите надолу...

— Колко беше часът?

— Почти четири и половина. Вече се развиделяваше... Къщата беше притихнала. Хората спят най-дълбоко призори. А Сирил си легна толкова късно, че сигурно веднага е заспал... Значи слязох. Знаех, че Гордън работи сам и се надявах най-сетне да поговоря с него... Познавах го добре, той не би търпял под покрива си камериерка с

некромно поведение. Разбира се, изобщо нямах намерение да споменавам за Силвия, за да не проваля всичко. Гордън можеше да изпадне в бяс и да прогони всички ни, а в бъркотията тази мома да отмъкне Сирил... Исках само да внуша на Гордън, че трябва да я отпрати преди заминаването си, без да обяснява решението си, да не би Сирил да се досети, че в дъното му стоя аз... Влязох в кабинета и го видях... Беше мъртъв... Тоест приближих се до него и едва тогава разбрах, че е мъртъв. Пипнах челото му с ръка... То беше съвсем студено... И тогава...

— Тогава взехте от масата ножицата, изрязахте главата на Силвия Бедфорд от снимката и я прикачихте в таблото между двете пеперуди. Защо направихте това?

— Мислех си, че... аз не допусках, че е убит. Смятах, че е умрял от сърце, щом няма следи от кръв... Хрумна ми също, че може би е станало така, защото Сирил му е казал за Силвия и Робърт... Или понеже той самият се е досетил?... А след това си припомних какво говореше тя преди няколко часа и си рекох, че е възможно те да са го отровили... Но не можех да призная, че съм била долу, нямаше как да обясня на Сирил... Исках обаче полицията да узнае, че именно тя е причината за смъртта му. Видях снимката, грабнах я и забодох в таблото изрязаната глава, на мястото на някаква грозна пеперуда. После избягах...

— Без да уведомите когото и да било?

— Защо? Гордън така и така си беше мъртъв. А Сирил никога нямаше да ми прости, ако узнаеше защо съм слязла в кабинета... Впрочем уплаших се. Бях съвсем сама. Изтичах до стаята си, напъхах се под юргана и зачаках. Знаех, че те трябваше да се съберат там в седем часа. Но Робърт дори беше слязъл по-рано и още в шест вдигна тревога...

— А не ви ли хрумна, че полицията ще ви попита какво сте правили в кабинета на сър Гордън и защо сте изрязали главата от снимката?

— Не. И откъде щяхте да знаете? Ако не ви бях казала...

Джо погледна бързо Паркър, който седеше с опрени на масата лакти и се вглеждаше във възрастната жена с нямо удивление.

— Не четете ли криминални романи, госпожо? — попита Джо.

— Не. Според мен тези книги стават единствено за прислугата.
Аз чета само поезия.

Паркър се изкашля многозначително и Джо усети, че се изчервява, но попита малко недоверчиво:

— И никога ли нищо не сте чували за отпечатъците от пръсти?

— Моля? — каза госпожа Юдит Бедфорд. — Не разбирам за какво говорите.

— А приближавахте ли се до прозореца на кабинета?

— Кога?

— Когато намерихте сър Гордън мъртъв.

— Не, господине. Нямаше защо да отварям прозореца. Та нали той беше мъртъв! Чистият въздух нямаше да му помогне. Впрочем аз веднага си помислих за снимката, а после единственото ми желание беше да избягам и да се пъхна в леглото си...

— Пазите ли резервните ключове за всички помещения в къщата? Някой ми спомена, че сър Гордън е заключвал кабинета си, преди да замине, но че у вас има резервни ключове. Така ли е?

— Да, той ми беше дал една голяма връзка ключове... Но от години не съм я пипала, ние не си губим ключовете. Тя е в някое от чекмеджетата на бюрото ми или пък виси на някой гвоздей в стаята ми...

— Да... — замисли се Джо. За съжаление сега ще трябва да извикаме госпожа Силвия Бедфорд, господин Робърт Ройт и вашия съпруг, които трябва да потвърдят думите ви очи в очи... — Той извади кутията „Голд флейк“, измъкна цигара и кибрит, но после сякаш си припомни нещо, стана и поднесе кутията към нея: — Извинете, вие пушите ли?

Юдит Бедфорд се усмихна:

— Никога през живота си не съм опитвала. Може би днешният ден е подходящ за начало, но се опасявам, че съм вече прекалено стара, та тепърва да се уча на нови пороци...

Джо възрази:

— Но почти всички съвременни млади момичета пушат. И вашата етърва сигурно също...

— Не — тръсна глава Юдит. — Единственият неин плюс е, че не пуши и не пие. Гордън никак не обичаше цигарите, но и тя май никога не е пушила. Онази малката в кухнята също не пуши, така че,

господине, не всички жени на свeta пушат... Но нали не възнамерявате да ги изправите наистина лице в лице с мен... Аз... Те не бива да разберат, че съм подслушвала разговорите им... И Сирил не бива да знае, че съм споделила е вас неговата забрана да говоря с Гордън за тях...

— Сега, когато сър Гордън е мъртъв, ако те се обичат, всичко ще излезе на бял свят... — промърмори Алекс. — Но аз ви давам честната си дума, че за своите постъпки и за откровеността си с нас няма да пострадате поради моя нетактичност. Няма да засягаме вашите лични проблеми.

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА ПЕПЕРУДАТА МЪРТВЕШКА ГЛАВА

— Сега какво смяташ да правиш? — попита Паркър, когато вратата се затвори зад Юдит Бедфорд. Приближи се до Алекс и го погледна с нескрито недоволство. — През живота си не съм виждал подобно разследване. През цялото време е от ясно по-ясно, че всеки от тях укрива нещо. Ако само го беше понатиснал, Ройт например, щеше да ни каже suma неща, можеше дори да се огъне съвсем, не ми прилича на човек с въжени нерви. А ти... — Паркър замълча и неодобрително поклати глава, обаче почти веднага продължи с неочеквана надежда в гласа: — Ти може би предполагаш, че разпитът на госпожа Силвия Бедфорд ще бъде решаващ и затова остави за нея всички изненади, които икономиса пред останалите, нали?

— Госпожа Силвия Бедфорд ли? — вдигна вежди Джо. — А защо пък трябва да разпитваме госпожа Силвия Бедфорд?

— Как така защо? — заместник-началникът на Криминалния отдел вероятно се приготви да изрече много думи наведнъж, та замря с отворена уста. Но бързо се овладя: — Искаш да кажеш, че нямаш, намерение да разпитваш всички лица, които са присъствали в дома по време на убийството?

Джо въздъхна:

— В устата ти този въпрос прозвуча толкова драматично, че аз дори се позамислих дали, дявол го взел, не извършвам престъпление, като не желая да разпитвам госпожа Силвия Бедфорд. Но нали не сме дошли тук да разпитаме целия квартал, а да установим какво се е случило, тоест — кой е убил сър Гордън Бедфорд. Може би греша? — усмихна се той лекичко. — Именно това качество у всеки представител на закона винаги ме е забавлявало най-много — неизбежната необходимост да се вършат ненужни неща. Ако използувах такива методи в моите скромни криминални книжлета, всяко от тях щеше да съдържа най-малко петстотин страници и хората щяха да задрямват още по средата или да поглеждат в края кой е извършил това толкова скучно престъпление. При нас обаче най-важен

е принципът: колкото по-дебела е папката на делото, толкова по-добра работа е свършила следствената група. Можеш ли да ми обясниш защо трябва да разпитваме госпожа Силвия Бедфорд и да ѝ задаваме унизителни въпроси относно кирливите ризи в семейството, чието състояние всъщност не засяга пряко нито теб, нито мен?

— Джо, ти да не си се побъркал? — с искрена загриженост попита Бен Паркър. — Или искаш да ме убедиш, че въз основа на чутото и видяното досега можеш да докажеш неоспоримо кой е убил Гордън Бедфорд?

Джо разпери ръце.

— Ами да... Смятах, че и на теб вече ти е ясно...

— Така ли смяташ? Ако смяташ така, грешиш. Но щом нещата са толкова прости и ясни, бъди така любезен да ми изясниш кой е убил сър Гордън Бедфорд и на какво основание твърдиш, че го е убило лицето X, а не лицето Y? Някои елементи наистина ни се изясниха, но, от друга страна, те още повече замъглиха картината. При това сигурно не е необходимо да ти напомням, че наше задължение е не само да изградим ефектна хипотеза, а и да съберем факти, които безспорно да доказват вината на един от заподозрените. За да можем да елиминираме останалите, трябва да бъдем абсолютно сигурни. Иначе всеки средно способен адвокат ще разбие обвинителния ни акт на пух и прах... А аз ще стана за смях.

— Допускаш ли, мой високопочитан приятелю, че аз ще позволя да доживееш мига, в който по моя вина ще станеш за смях на кокошките в цяла Англия? — Джо отново се усмихна, защото му се видяха забавни евентуалните заглавия на булевардните писания, определящи Бен Паркър като некадърен полицай. — Аз мисля, че разследването е приключено и знам със сигурност кой е убил Бедфорд. Дори според скромните си способности бих се опитал да елиминирам пред теб невинните лица. Затова ти казах, че вече можем да пристъпим към рекапитулацията. Освен това ти ме събуди много рано и на мен страшно ми се ще да се върна в леглото си. Представи си, аз съм в състояние да спя по всяко, ама абсолютно по всяко време на денонощието, щом не съм си доспал час или два. За съжаление Скотланд Ярд смята моя сън...

— Спри да се правиш на палячо, умолявам те! В края на краищата става дума за убийство и убиец. В никакъв случай аз не мога

да прекъсна разследването, ако... ако не се убедя, че то наистина е било доведено до резултатен край — завърши Паркър доста безпомощно. Той разбираше, че като водещ разследването офицер не бива да говори така. Но познаваше добре Алекс и съзираше зад усмивката му твърда убеденост. През дългите години на сътрудничество с него Бенджамин Паркър само веднъж беше преживял мигове на съмнение. Събитията се развиваха в стар дом, разположен над скалиста пропаст, и Джо се запъти към магаре на мост да не прекъсват безсмисленото според Паркър разследване. Убитият беше прочут демонолог и през цялото време непрекъснато се говореше за дявола. В края на краишата се оказа, че убийството, което уж никой не е можел да извърши, все пак е било извършено. И тогава заместник-шефът на Криминалния отдел повярва, че ако там действително е бил замесен някакъв дявол, той живее в ума на неговия приятел Джо Алекс и като на Фауст му помага с действия и съвети. Обаче много, много време беше изминало от онази случка. Сега ситуацията беше точно обратната. Той, Паркър, смяташе, че разследването едва започва, а Джо беше спокоен, усмихнат и самоуверен.

— Какво трябва да направя според теб? — тонът на Паркър беше почти отчаян.

— Мисля, че си струва действително да съберем заедно всички тези хора и да приключим.

— Абсолютно сигурен ли си кой е убиецът и можеш ли да го докажеш?

— Да.

Паркър се поколеба, но само за миг.

— Добре. Казвай, Джо. Ако ти призная, че умирам от любопитство, няма да те изльжа.

Тогава Джо му каза.

След двадесет минути всички бяха събрани в столовата: три жени и двама мъже. Очите им бяха уморени и всеки посвоему повече или по-малко нервничеше.

Алекс изчака до вратата всички да седнат и се насочи към масата, но най-напред се отклони към вратата за кабинета и широко я отвори. После се облегна до рамката ѝ и като погледна Паркър, който седеше от късата страна на масата с плик документи пред себе си, започна:

— Понеже всеки един от вас приблизително подробно е запознат е мнението и отношението на другите към него, бих искал да избегна обсъждането на тази информация, още повече че, както установихме, тя е по-скоро с интимен характер и никому няма да бъде приятно да бъде обсъждана публично. Затова ще се постарая да избягвам личните въпроси... — Джо прекъсна, като видя, че Агнес Уайт поруменя и почти незабележимо му кимна в знак на благодарност.

Паркър също я забеляза и беше готов да се закълне, че Джо е готов да отвърне на усмивката ѝ, но едва се въздържа. Само след секунда обаче забрави за дребния инцидент, понеже мекият тон на Джо стана по-делови:

— Бих искал да ви обясня какво открихме при разследването и какви неизбежни изводи направихме след сравнително прости разсъждения.

Най-напред, полицията не можеше да приеме безкритично налагашата се на пръв поглед хипотеза за самоубийство. Макар че не на всички е известен този факт, на бюрото на мъртвия ние намерихме не едно, а две прощални писма... — Джо мъркна и плъзна поглед по лицата на хората срещу него. Никой от тях не помръдна. Джо кимна, сякаш в потвърждение на собствените си мисли, и бързо продължи: — Да, две писма. Нещо повече — всяко от тях представяше като причина за самоубийството съвършено различен мотив. В писмото, да го наречем **писмо номер 1**, оставено върху бюрото и притежаващо отпечатъци от пръстите на сър Гордън, се твърдеше, че господарят на този дом иска доброволно да се раздели с живота, понеже е кривнал от правия път и е приемал големи подкупи. В това писмо сър Гордън се прощава със съпругата си с най-топли слова. В процеса на разследването установихме, че това писмо е било написано преди пристигането на сър Гордън за настоящия уикенд, тъй като е написано с изтрита лента, а присъствуващият сред нас господин Ройт обясни, че е сменил тази стара лента с нова преди семейство Бедфорд да пристигнат в събота сутринта. Засега толкова относно първото писмо. Под подвързания ръкопис на книгата на сър Гордън господин Паркър откри писмо, което ще наречем **писмо номер 2**. Листът беше сгънат на две и по него нямаше никакви отпечатъци от пръсти. Затова пък това писмо беше написано с новата лента. Както установихме, неговият текст беше единственият, отпечатан с тази лента, и той дори можеше

да се прочете по лентата, ако тя се върне наляво. В това писмо сър Гордън пишеше с болка, че любимата жена обича друг. Той самият, като не иска да бъде пречка в любовта на двама души, които цени и уважава, е решил да се оттегли...

— Какво? — прошепна Силвия. — Той да се оттегли!... Господине, вие лъжете!

— Досега рядко ми се е случвало да ме обвинят в неточност, а камо ли в лъжа... — усмихна се Джо. — Обаче аз се надявам, че с тези свои думи вие искахте да изразите не толкова недоверието си в моите думи, колкото във факта, че вашият починал съпруг е искал да се оттегли от пътя на двамата влюбени, нали?

— Извинете, господине... — Силвия се беше овладяла напълно. Тя наведе с достойнство своята хубава, тъмнокоса глава. — Прав сте. Не вярвам и няма да повярвам, че Гордън, тоест моят съпруг, е бил способен на такава постъпка. Тя е несъвместима с характера му. При това той беше дълбоко религиозен. Смяташе самоубийството за още по-голям грех от убийството.

— Учудвам ти се... — Юдит Бедфорд говореше тихо и задъхано.
— Чудя ти се, че и след смъртта му си позволяващ да петниш името му! Достатъчно окаля името Бедфорд, докато той беше жив!

— Не бях аз първата, която опозори името Бедфорд! — отби светкавично удара Силвия и се изправи на стола, като хвърли красноречив поглед към Сирил. Той се усмихна добродушно, сякаш намекът ни най-малко не го засягаше.

— Моля ви, един момент... — Джо се приближи до седналите и се обърна към Силвия: — Колкото и трудно да беше първоначално да разберем кой е написал писмото, по което имаше отпечатъци от пръстите на сър Гордън, установихме, че именно второто писмо, чието съдържание ви се струва невероятно и по което изобщо няма никакви отпечатъци, е било написано от сър Гордън, и то един час, най-много — два часа преди смъртта му. Госпожица Агнес Уайт, чиято стая се намира точно под кабинета, е чула мъжете да се връщат от градината, чула е също стъпките на сър Гордън в стаята над себе си и шума на пишеща машина. Понеже единствената машина в къщата е била тази в кабинета му, а сър Гордън е умрял час или два по-късно и понеже единствено текстът на това писмо се откроява по лентата на машината,

то трябва да допуснем, че или сър Гордън е написал това писмо, или Агнес Уайт лъже...

— Как така, господине? — Агнес отвори широко своите честни сини очи. — Защо ще ви лъжа? Чух, наистина чух!

— Вярвам ви, госпожице. Но ние сме задължени да проверим всяка възможност. Още повече че именно вие ни казахте, че преди полунощ сте отваряли прозореца в кабинета, а по него ние не намерихме никакви отпечатъци. Значи вие също бихте могли да подадете на сър Гордън кафето с отровата и да изтриете отпечатъците! Но тогава ни лъжете, че сте го чули да пише на машина. Убили сте го, написали сте това писмо и сте го скрили под ръкописа... Преди да излезете, сте изтрили отпечатъците от пръстите си по вратата...

— Но защо, господине?

— Ох... — Алекс направи неопределен жест с ръка. — Ако се заинатим, сигурно ще намерим повод. Може би малко понагласен, но какво ли не измислят момичетата, като си лежат сами в леглото, не могат да заспят и размишляват за живота... Например бихте могли да предположите, госпожице, че едно писмо, разкриващо изневярата на съпругата и самоубийството на съпруга, може да лиши невярната съпруга от наследство. В този случай богатството на Бедфорд ще наследи някой друг, който... С една дума някакъв мотив все ще се намери...

Агнес загуби ума и дума.

— Да не мислите, че... че аз...

Джо отсече:

— Не, не мисля! Не мисля преди всичко, защото в никакъв случай не виждам как сте написали точно такова писмо. То не принадлежи към върховните постижения на британското епистоларно изкуство, по все пак да напишете това писмо на према виста, и то с известивация труп зад гърба си (нали живият сър Гордън не би ви позволил да пишете ни в клин, ни в ръкав през нощта на машината му)... Не, това е можел да направи само човек, добре запознат с техниката на кореспонденцията и литературата...

— Но аз никога не съм писала на машина! — извика Агнес отчаяно. — Вие твърдите, че не съм можела да напиша писмото по някакъв си определен начин, а аз изобщо не бих могла да го напиша! Просто не умея да пиша на машина...

— И за това помислихме... Писмото е написано без нито една печатна грешка, бързо и сръчно. Написал го е някой, който си служи с пишеща машина във всекидневната си работа... Естествено не успяхме да проверим дали в живота ви не е имало курс по машинопис, обаче анализът на съдържанието и ситуацията, в която се е налагало да го напишете, ви изключваха категорично. А след като ви бяхме изключили като убиец, трябваше да приемем за достоверни вашите показания.

— С това искате да кажете — с равен глас попита Силвия, — че моят мъртъв съпруг е извършил самоубийство, за да се махне от пътя на онова, което вие нарекохте любов на двама души?

— Не, такова нещо не съм казвал. Исках само да подчертая, че можем да приемем, че сър Гордън е написал **писмо номер 2**...

Джо прочете писмото, даде го на Паркър и застана до него:

— Представете си, дами и господа, ако нямаше второ писмо, случаят щеше да изглежда на пръв поглед много прост. Обикновено самоубийство. Естествено щеше да се наложи да изясним защо сър Гордън не е подписал писмото, нито пък го е написал на ръка с писалката, която в момента на смъртта му е лежала отворена пред него. Щеше да се наложи да изясним също защо той е изтрил своите отпечатъци по дръжката на вратата и на прозореца, а също — и по машинката за кафе. Защото ако допуснем, че сам си е приготвил отровното кафе, ще да е оставил отпечатъци по нея, нали? После шкафчето... и бурканчето с отровата... И те без отпечатъци... Изглеждаше, че сме изправени пред неразрешима загадка. Към нея се прибави и една човешка глава, забодена с карфичка между две пеперуди Мъртвешка глава... Имам предвид главата, изрязана от снимката на бюрото...

Някой шумно си пое дъх. Джо погледна седналите хора, но всички бяха неподвижни. Седяха заслушани и с вперени в него очи.

— В крайна сметка тази глава се оказа несъществена за разследването. Затова няма да се връщам повече към нея. Обаче бих искал да проследя пред вас начина, по който ние анализирахме положението с писмата. От самото начало вниманието ни се концентрира върху тях.

От математическа гледна точка съществуваха четири варианта:

Предложение „A“:

1. Сър Гордън е написал двете писма и се е самоубил.
2. Сър Гордън е написал писмо номер 1, самоубил се е, а някой е подхвърлил писмо номер 2.
3. Сър Гордън е написал писмо номер 2, самоубил се, а някой е подхвърлил писмо номер 1.

(Този някой естествено е или убиецът или някой друг, който по неизвестни причини е подхвърлил съответното прощално писмо.)

4. Сър Гордън се е самоубил, без да напише никакво писмо, а двете писма са били подхвърлени, след смъртта му.

Предложение „Б“:

1. Сър Гордън е бил убит, а след това двете писма са били подхвърлени на бюрото.
2. Сър Гордън е бил убит, но преди това е написал двете писма.
3. Сър Гордън е бил убит. Преди това собственоръчно е написал писмо номер 1, а писмо номер 2 е било подхвърлено от убиеца.
4. Сър Гордън е бил убит. Преди това собственоръчно е написал писмо номер 2, а писмо номер 1 е било подхвърлено от убиеца.

Извинявам се, дами и господа, за горното въздълго изреждане, но според мен то изчерпва всички комбинации от възможните ситуации. А за нас систематизирането им беше особено важно. След това оставаше само да елиминираме и да търсим най-вероятната комбинация.

Имаме осем разрешения, четири предположения за самоубийство и също толкова предположения за убийство. Да разгледаме най-напред самоубийствените варианти. Какви са фактите?

Вечерта сър Гордън лови с ентузиазъм нощи пеперуди. Насрочва за шест часа сутринта среща с брат си и секретаря си във връзка с работата върху новата си книга. Написва прощалното писмо и се качва (както свидетелствува господин Сирил Бедфорд) в неговата фотолаборатория, за да обсъди в брат си въпроси, свързани със снимките за същата книга. При това ние го намерихме до бюрото, върху което лежеше разтворен ръкописът на доклада му за Съединените щати. Върху ръкописа беше оставена автоматична писалка. Починалият е започнал да пише с нея едно изречение, което е възнамерявал да вмъкне в текста. Изречението е прекъснато по средата и никога няма да бъде завършено. Сър Гордън е започнал да пие кафето си, държейки в ръка чашката с чинийката. Изпил е

съдържанието на един дъх и веднага е умрял. Чашката е паднала на пода, изпусната от безволната дясна ръка, а чинийката, която е държал в лявата, е паднала на коленете му, а оттам се е изхлузила на килима. Веднага си помислихме, че едва ли самоубиецът, който си е сипал цианкалий в кафето, ще изпие отровата с чинийка в другата си ръка. Така се държи по-скоро човек, който поема кафето от някой друг. Тогава обикновено се взема чашката заедно с чинийката и така се пие... Но това беше само моя визия. По-важен в случая беше фактът, че макар сър Гордън да е оставил свои отпечатъци, по дръжката на вратата, излизайки в градината, а след това — още два пъти(когато е излязъл, за да отиде във фотолабораторията, и когато се е връщал от нея), ние не ги открихме. Негови отпечатъци нямаше и върху машинката, с която си е направил кафето. Нямаше ги и върху шкафчето и бурканчето с отровата, въпреки че той лично е донесъл бурканчето от градината и собственоръчно го е върнал в шкафчето. Никакви отпечатъци нямаше и по прозореца, чиято дръжка е докосвала Агнес Уайт, когато преди полунощ е отворила прозореца и след това го е затворила. Всички лица, които са влизали в кабинета, отричат да са пипали прозореца...

Ако към всички тези факти добавим, че сър Гордън е бил човек с непоколебими принципи, че е бил по свой начин дълбоко религиозен и че най-вероятно е смятал самоубийството за проява на най-срамно малодушие спрямо живота, трудно ни е да затворим очи пред тази лавина от доказателства и да продължим да твърдим, че сър Гордън се е самоубил, макар да не е бил от хората, способни да го направят. Непосредствено преди смъртта си той е кроял нови планове, смъртта го е изненадала по време на работа и освен това... Напълно неразбирамо е защо той се е заел да изтрива своите отпечатъци от всички дръжки и предмети, ако е възнамерявал, както ни убеждава лиричното писмо, да си отиде, за да не се изпречва пред щастието на други хора?... А какво прави в такъв случай на бюрото му второто писмо, също без неговия подпись?

Не, версията за самоубийство не обяснява нищо. Тя не хвърля светлина и върху доста странните бележки в **Ин мемориам**, където под вчерашна дата е написано: „Естествено бурканчето, да го помоля да сипе обратно. Същото е кафето. После да бъда мил с нея“... а под днешна дата: „Да се изгори! Да помня за подредената работа... Да му

кажа да напише няколко думи. Да се изгори!!!“ Тези текстове са много, много интересни, защото се отнасят за бурканчето, кафето и подредената работа, тоест за най-важните предмети от кабинета на сър Гордън. Понеже при онзи деншната дата все още няма нищо интересно, а само бележка за уикенда и проверката на самолетната резервация, можем да допуснем, че между пристигането тук и вчеращия ден се е случило нещо, което е накарало сър Гордън да нанесе горната бележка.

Джо пак огледа петимата и продължи отривисто:

— В светлината на тези доказателства самоубийството беше и е абсолютно изключено. Гордън Бедфорд не е бил шут. Той не би се разделил с живота, пишайки идиотски писма и изтривайки от писмата отпечатъците си; той не би извършил самоубийство, прекъсвайки по средата започнатото изречение в ръкописа си; той не би уговорял среща за сутринта и не би ловил нощи пеперуди, нито пък би отишъл във фотолабораторията да разглежда техните снимки с брат си. Човекът, който е решил да се раздели с живота, не се държи като палячо — освен ако няма специален повод да се държи така. Още нещо — макар че намерихме в джоба на сър Гордън капсулка с цианкалий, върху бюрото нямаше празна капсулка. А понеже и върху шкафчето, и върху бурканчето няма отпечатъци от неговите пръсти, то... — Джо разпери ръце, — не знаем откъде е взет цианкалият в капсулката. Цианкалий не се носи току-така в джоба! Впрочем в стаята няма и следи от цианкалий. Не! Не можем дори да допуснем, че човекът, който не е имал психическо предразположение към извършване на самоубийство, който не е издал с нищо намерението си да се самоубие, чието поведение (ако се е самоубил) изглежда абсолютно безсмислено и в действителност би било абсолютно безсмислено... че този човек действително се е самоубил. Гордън Бедфорд е бил убит и това го знаем добре всички тук, както и убиецът му.

Той мъркна.

— Е, хубаво... — обади се Сирил Бедфорд. — Но какво от това? Дори ако е бил убит, нищо от досегашните ви думи не изяснява случилото се.

— В началото казах само, че е имало осем вероятни възможности в рамките на две предположения. Вече можем да

задраскаме едното предположение, а заедно с него отпадат и четирите варианта. Остава ни второто предположение и следните възможности:

1. Че е бил убит и са му подхвърлили двете писма.
2. Че е бил убит, но преди това е написал писма.
3. Че е бил убит, но е написал писмо номер 1, а убиецът или някой друг му е подхвърлил писмо номер 2.
4. Че е бил убит, но е написал писмо номер 2, а убиецът е подхвърлил писмо номер 1.

Да разгледаме последователно всяка от тях:

1. Бил е убит и двете писма са били подхвърлени след смъртта му...

В светлината на получената от госпожица Агнес Уайт информация, че тя го е чула да пише на машината писмо номер 2, трябва да отхвърлим тази версия. Госпожица Агнес заяви, че преди това е чула как мъжете са затворили входната врата и са разговаряли тихичко в хола. После господата Сирил Бедфорд и Робърт Ройт са се качили горе, а сър Гордън се е разхождал известно време из кабинета, след което е седнал да пише на машината, нали така?

Агнес кимна:

— Да... Точно така беше, както казахте сега, господине.

— Понеже текстът на писмо номер 2 е единственият текст, написан след смяната на лентата, а в къщата няма друга машина, трябва да приемем, че сър Гордън е написал именно това писмо. И въпреки че госпожица Уайт не го е видяла с очите си, то поне знаем, че той известно време е останал в кабинета, а едва доста по-късно е отишъл във фотолабораторията на горния етаж и там е разговарял с господин Сирил. Това е единственият промеждутьк от време, през който някой би могъл да влезе в кабинета и да напише писмо номер 2. Но госпожица Уайт по-късно не е чула да се пише.

Следователно трябва да приемем, че сър Гордън е написал писмо номер 2 и поради този факт веднага отпадат останалите две възможности:

1. Че е бил убит и двете писма са били подхвърлени след смъртта му и
3. Че е написал писмо номер 1, а писмо номер 2 е било подхвърлено от убиеца. (Със същата цел, с която сър Гордън е написал писмо номер 2.)

Остават ни само две възможности, само едната от които е вярната, защото вече изчерпахме всички възможни комбинации. Те са:

2. Че е бил убит, но преди това е написал двете писма.

4. Че е бил убит, но преди това е написал писмо номер 2, а писмо номер 1 е било подхвърлено.

Да разгледаме първата от тези възможности.

Сър Гордън е написал двете прощални писма, след което някой го е убил.

— Сирил... — прошепна Юдит Бедфорд. — Разбиращ ли макар дума от това, което говори този човек?

Сирил Бедфорд потвърди:

— Да... Никога не би ми хрумнало да подходя по подобен механичен начин към един толкова комплициран проблем, но засега вашите разсъждения са безупречни, господине...

— Благодаря ви. — Джо се усмихна любезно. — Знам, че сигурно ще ви отегча, дами и господа, но нека помним, че не става дума за математическа игра, а за елиминиране на безсмислените и нереалните версии. Едва след като си изясним въпроса с тези писма, ще можем да се съблазним да пристъпим към реконструкция на събитията. Иначе ще се получи невъобразим хаос и камара абсурди. Останаха ни две възможности и нека най-напред се заемем с първата, съгласно която сър Гордън е написал двете писма, а после някой го е убил.

И така, сър Гордън е написал първото писмо, в което окайва живота си и се обявява за циничен и подкупен, още през изминалата седмица, защото не е бил тук от понеделник, а господин Ройт е сменил лентата онзи ден, преди пристигането му. Както знаем, това писмо е написано на машината в кабинета и със старата лента. Следователно сър Гордън е носил цяла седмица или е държал на скришно място това писмо с едничката цел: по-късно да напише съвършено различно писмо и в него да посочи друг, съвършено различен мотив за самоубийството си — любовта на госпожа Силвия към някого, когото сър Гордън обича и уважава.

Пак повтарям: човекът, който е бил толкова далече от мисълта за самоубийство; който е възнамерявал днес да замине за Съединените щати, който през нощта е ловил с опиянение любимите си пеперуди... този човек от една седмица е тайл у себе си намерението да се

самоубие, измъчван от своята мерзост. В последния момент променя решението си и поисква да умре от любов. Да, обаче убиецът го изпреварва и го убива, като не му дава възможност да реализира намерението си! Освен това по писмо номер 1 има отпечатъци от пръстите на сър Гордън, които полицейската лаборатория определи като направени вероятно след смъртта му, понеже са неясни и неравномерни. Машинописният текст също е тук-там изтрит, вероятно при опита да се премахнат други отпечатъци. Какъв е изводът? Нима сър Гордън само е изтрил своите отпечатъци по това писмо, без да го унищожи, а убиецът ги е нанесъл отново след неговата смърт? И защо написаното преди седмица писмо беше отгоре на бюрото, а другото, написано само преди час — скрито под ръкописа? Струва ми се, че писмо номер 1, в което става дума за подкупи, е било оставено пред сър Гордън след убийството от човек, който не е знаел за съществуването на писмо номер 2. Най-вероятно сър Гордън е написал второто писмо, свалил го е от машината и го е оставил на бюрото, но е чул нечии стъпки, сгънал го е, избърсал е отпечатъците си по него и го е скрил под ръкописа, върху който тъкмо е работел. След кратък разговор убиецът му е подал кафето, което може би е станало готово по същото време. Сър Гордън е умрял, а убиецът е оставил писмото, по което е направил отпечатъци с мъртвата ръка. После е избягал, без да знае, че на бюрото има още едно писмо, благодарение на което ще отпадне версията за самоубийство и ще започне разследване на едно от най-странныте събития, с които съм се сблъсквал през живота си... Защото убиецът не е знаел също, че в кошчето за боклук ние ще открием голяма, отдавна умряла пеперуда, а на нейно място в таблото — изрязана от снимката на бюрото глава. Главата на госпожа Силвия Бедфорд. Убиецът не е знаел също, че преди полунощ в кабинета е влязла Агнес Уйт и е проветрила стаята, отваряйки широко прозореца и затваряйки го след няколко минути... Естествено при това тя е оставила отпечатъците си по дръжката — отпечатъци, които ние не открихме...

Но да се върнем към различните версии. Понеже версията, че сър Гордън е написал през последната седмица-две съвършено различни прощални писма, а не се е самоубил, но затова пък е бил убит, е абсолютно абсурдна (поради съдържанието на писмата и личността на написалия ги човек, както и поради свързаните с писмо номер 1

обстоятелства и отпечатъци от пръсти), остава ни да анализираме само още една възможност, а именно:

... Че сър Гордън е написал писмо номер 2, онова за самоубийството от любов, че е бил убит и че някой е подхвърлил писмо номер 1, внушаващо самоубийство, предизвикано от угрizения на съвестта.

Знаем, че сър Гордън действително е написал писмо номер 2. Остава подхвърленото писмо номер 1.

През цялото време най-абсурден ми изглеждаше фактът, че един човек пише прощално писмо, а друг човек, който не знае това, идва и го убива, оставяйки второ писмо, понеже не предполага съществуването на първото. На практика подобна ситуация е толкова невероятна, колкото и останалите седем, които вече отхвърлиха... Добре тогава, но *други възможности няма*, а нали сър Гордън е мъртъв и смъртта му не се помещава в рамките на нито една от изложените концепции!

Разберете ме правилно: един човек иска да се самоубие, а друг не знае за намерението му. Според теорията на вероятностите е почти невъзможно убиецът да изпревари самоубиеца! Такова стечение на обстоятелства не се среща в живота, има го само в евтините криминални романи.

Обаче съществува още един вариант: убиецът знае за намерението на първия човек да се самоубие. Възможно е някой да знае за намерението на друг човек да извърши такова нещо, просто той може да го сподели. Обаче тогава трябва да си луд, за да убиваш. Защо да убиваме и да се излагаме на опасността да увиснем на бесилката, след като нашата жертва държи да стори това вместо нас? Достатъчно е да почакаме и може би — донякъде да повлияем върху психиката ѝ. Тогава тя ще извърши желаното от нас, като същевременно ни избави от страха пред разкритието и страшното наказание. И този вариант е напълно абсурден.

Алекс замълча и се изкашля.

— Господине, с всичко това искате да кажете, че ни държите тук повече от един час, за да ни обясните, че благодарение на вашите безпогрешни разсъждения вече можем да се разотидем с убеждението, че моят брат не е бил убит и не се е самоубил въпреки купищата прощални писма и липсата на отпечатъци там, където според вас би

трябвало да ги има в огромно количество, така ли? — Сирил Бедфорд се усмихна, извади лулата си и я запали.

Джо разпери ръце:

— Много се извинявам, ако съм ви дотегнал. Но не виждам друг начин, освен да проследя разсъжденията си точка по точка. И така, спряхме се на ситуацията, която на пръв поглед не даваше възможност за логично разрешение. Признавам, че не се чувствувах особено приятно в този момент. Направих логична равносметка и установих, че сър Гордън не се вмества в нито една от тези комбинации! А повече комбинации няма!

И тогава разбрах къде съм допуснал грешка... При първите седем възможности съм бил напълно прав, но при осмата!...

Той замълча отново и след драматична пауза продължи тутакси, сякаш разрешението на проблема беше за него по-важно от присъствието на петимата толкова увлечени от разказа му хора.

— Дотогава аз или допусках, че сър Гордън е искал да се самоубие, но убиецът не е знаел за това и го е убил, което оцених като невъзможно стечние на обстоятелствата, или че е искал да се самоубие, а убиецът, знаейки за намерението му, го е изпреварил. Втората версия оцених като абсурдна, защото тя би доказвала пълната неадекватност на убиеца, а сред заподозрените лица не видях нито едно с патологични отклонения. Обаче през цялото време аз забравях нещо друго: че сър Гордън е можел да напише писмо номер 2, без да има намерение да се самоубива!

— Как така? — Робърт Ройт разтри очи, уморени от упоритото взиране в лицето на Алекс. — Не е искал, пък е написал прощално писмо? И тогава някой го е убил и е подхвърлил другото писмо ли? Господине, какви ги говорите? Та нали точно това е съвсем нелогично... Още по-нелогично от предишните ви твърдения...

Джо го погледна без особена симпатия:

— Хммм... Така ли мислите? В такъв случай позволете ми, господине, да продължа още няколко минути моите абсурдни разсъждения. Виждал съм и по-продължителни разследвания. Мисля, че полицията не ви е измъчила особено много — нито за дълго време, нито с множество въпроси. Реално погледнато, тук сме от, има-няма, три часа. Дори не сме разпитвали всички домашни... Затова ще си

позволя — той се обърна към останалите — да доведа разказа си до край.

Силвия присви очи:

— До края ли? Сигурен ли сте?

— Абсолютно, госпожо. „До края“ значи: докато не ви разясня кой и при какви обстоятелства е убил сър Гордън Бедфорд.

Настана пълна тишина.

— О, боже... — прошепна Агнес Уайт. След нейните думи отново се възцари тишина.

— Да... — Алекс седна и запали цигара. — Когато достигнах до този абсурден, както го определи господин Ройт, извод, си зададох въпроса: „Какво всъщност знаем ние?“ Знаем само, че днес през нощта, преди смъртта си, сър Гордън е написал писмо, в което заявява, че се отдръпва от полезрението на двама обичащи се хора. Но нали това писмо не е подписано и по него няма никакви отпечатъци от пръсти. А това означава, че поставено пред който и да е самоубиец, то би изиграло същата роля — стига самоубиецът да пасва на психическия портрет, обрисуван в писмото...

— Как така? — Силвия не разбра.

— Много просто, госпожо. Помислете сама. Нима ако например господин Робърт Ройт се е влюбил във вас с несподелена любов, но същевременно е изпитвал толкова големи угрizения на съвестта за допуснатата подлост спрямо своя покровител, работодател и научен ръководител, че мисълта за нея не му е позволявала да живее повече, нима, повтарям, едно такова писмо не би обяснило великолепно подобна негова стъпка? Когато разбрах това, си дадох сметка, че от самото начало смъртта на сър Гордън ни предлага единствено тази логична възможност.

Очите на Силвия се разшириха от уплаха:

— Но... Но нали Робърт е жив, а той е мъртъв?

— Именно. Обаче ако допуснем, че капсулката с цианкалий в джоба на сър Гордън е била предназначена за господин Ройт, също както и писмо номер 2? Ако думите: „... после да бъда мил с нея...“ в бележника **Ин мемориам** разглеждаме в тази светлина? Ако свържем факта, че отпечатъците от бурканчето с отрова и по кафеварката, са били изтрити, с думите от **Ин мемориам**: „Бурканчето, да го помоля да сипе обратно, същото с кафето“, всичко се изяснява. Достатъчно е

господин Ройт да дойде в кабинета, да изсипе, по молба на сър Гордън цианкалий обратно в бурканчето, а след това да запари кафе и... неговите отпечатъци ще останат по всички ключови предмети при изследване на евентуалното самоубийство... А като прибавим и писмото на самоубиеца, написано на машина... Бележката в **Ин мемориам**: „Да му наредя да напише няколко думи. Да се изгори!“ би могла да означава, че сър Гордън ще помоли господин Ройт да напише под негова диктовка няколко думи — достатъчни, за да останат по клавишите необходимите отпечатъци...

— Да... Но вашата версия предполага, че аз ще сляза и тогава той ще ме убие, инсценирайки самоубийство. Но всички знаеха, че той е в кабинета и че аз ще отида при него... И че ще работим заедно...

— Нима? — Алекс поклати недоверчиво глава. — В присъствието на останалите сър Гордън се е уговорил с вас за седем часа. После, насаме — за шест... В такъв случай, ако днес той слезеше в кабинета си в седем часа и ви намереше там мъртъв, никой нямаше да знае за промяната в уговорката. Той би могъл да каже, че през това време е бил заедно с господин Сирил във фотолабораторията. Всичко би могло да протече именно така...

— Но оставам аз... — вдигна рамене Сирил Бедфорд. — Гордън се уговори с господин Ройт в присъствието на всички за седем часа, но уговорката за шест часа важеше и за мен.

— О, аз изобщо не твърдя, че вие също сте искали да убияте господин Ройт. Вие изобщо не сте искали да го убивате...

— Благодаря ви... — усмихна се и се поклони Сирил.

— За нищо... — отвърна Джо. — Още не сме си доизяснили всичко. И така, за да определя кой може да бъде убиецът, трябваше да се замисля върху кандидатурата на всеки от присъствуващите. Всеки от вас би могъл да убие сър Гордън. Първо, в момента на неговата смърт всички сте се намирали под този покрив, и второ, всеки от вас е имал някакъв повод да го премахне. Дори за госпожица Агнес, както вече ви споменах, измислих мотив да, но ако сър Гордън е искал да убие господин Ройт и е запланувал убийството за днес през нощта, а всичко свидетелствува в полза на тази моя хипотеза — изтритите следи по кафеварката и бурканчето с цианкалий, бележките в **Ин мемориам**, написаното от сър Гордън писмо, капсулката в неговия джоб, е, и това, че е имал повод поради породилата се между госпожа

Силвия и господин Ройт любов, то от възникналите обстоятелства е можел да се възползува само убиецът, комуто те са били известни. Едва тогава, подхвърляйки абсурдното писмо за финансовите злоупотреби на Гордън Бедфорд, убиецът би насочил полицейското разследване към обитателите на къщата. Тогава на бял свят биха излезли отношенията между госпожа Силвия и господин Ройт. В най-добрания случай двамата биха се измъкнали, обаче след пълно компрометиране благодарение на вестникарите, а в най-лошия случай можеха да станат жертва на процес по улики. Не бива да забравяме също в колко неблагоприятно положение ще се озоват те, ако се докаже, че сър Гордън е бил убит! Е, добре, но кой е знаел, че сър Гордън иска да убие Ройт? Самият Ройт и госпожа Силвия отпадат по разбираеми причини. При разследването госпожа Юдит Бедфорд заяви, че е попаднала по следите на връзката на госпожа Силвия с господин Ройт благодарение на камината, която й е дала възможност да ги подслушва. Иначе те са били добре законспириирани.

— Ах ти, змия такава... — рече Силвия. В погледа, който тя насочи към по-възрастната жена, нямаше омраза, а само изненада. — Как си могла да му кажеш?

— Не съм му казала! — Твърдо отрече Юдит. — Никога нямаше да му кажа!

— Но сте казали на съпруга си... — намеси се Джо. — Казали сте му веднага след заминаването на сър Гордън и госпожа Силвия.

— Е, добре де... — призна Сирил. — Но аз не съм му казвал. Ако му бях казал... сигурно щеше да разрушчи къщата като Самсон!

В усмивката на Джо се четеше извинение:

— Не, при моите разсъждения приех друг изходен пункт. Приех, че сте казали на брат си още онзи ден, веднага щом е пристигнал. В първия удобен момент, когато сте останали сами. Предположих също, че след като сте научили тайната на госпожа Силвия и господин Ройт, сте написали онова писмо, което нарекохме писмо номер 1. Резервните ключове от кабинета са били у госпожа Юдит. Но тя май че не ги е съхранявала особено бдително, понеже дори не можа да си припомни къде ги държи. После допуснах, че вие сте разказали на брат си цялата история и сте му подхвърлили идеята да убие господин Ройт. Използвали сте например аргумента, че господин Ройт е извършил престъпление, което законът не наказва. Мисля, че за вашия брат, при

неговия суров морал, едно наложено от самия него и справедливо — според него — наказание не е било тъждествено с убийство. Тоест като неблагодарник и прельстител господин Ройт е заслужил най-голямото наказание. Като прибавим ревността, засегнатото честолюбие и яростта — картинаста става пълна. Аз мисля, че сър Гордън нямаше след това да изостави жена си. Записал е в своето бележниче: „Да бъда после мил с нея.“ Да, да бъде мил с нея...

— Не може да се отрече, че притежавате изумително въображение! — прекъсна го Сирил с искрено възхищение.

— Без фантазия разследването продължава с месеци... — въздъхна Джо. — За какво говорехме? Аха. Значи предположих, както вече казах, че сър Гордън е обмислил плана за отмъщението заедно с вас, господин Бедфорд. Можел е да разчита на вашата дискретност. От години той ви е държал в ръцете си и лесно е можел да оспори вашето евентуално свидетелствуване против него. Впрочем никому и през ум нямаше да мине, че човек като него може да убие друг човек. Плана за убийството на господин Ройт сте обмислили до съвършенство. По време на вечерята сър Гордън се е уговорил с него и с вас, господине, за седем часа. След това, насаме с вас двамата, той променя часа на шест. Ако Ройт умре, а вие си държите езика зад зъбите, можели сте да го отровите в шест часа и спокойно да отидете да спите, а после, като слезете в седем — да го намерите мъртъв...

— Но защо ли ми е притрябвало да наговарям Гордън да убива? — пак се усмихна Сирил. — Нима смятате, господине, че присъствуващият тук господин Робърт, горкичкият, ми пречи с нещо? Аз дори бях доволен, че е сложил рога на Гордън... Извинявам се, че засегнах този въпрос. Но нали обсъждаме различните хипотези за престъплението. Затова искам веднага да подчертая, че смяtam смъртта на Ройт и моите уговорки Гордън да извърши престъпление за абсолютна глупост.

— Но аз вече казах, че вие не сте искали смъртта на господин Ройт. Вие сте желали смъртта на брат си, който ви е държал изкъсо от години. Знаели сте, че ако той умре, ще си възвърнете свободата и ще излетите от клетката, в която той ви е затворил. Впрочем всичко е било много лесно. Обсъдили сте подробните на убийството. Вие е трябвало да осигурите алибита му, както и той вашето. Вероятно сте се уговорили да кажете, че сте събудили Гордън в шест часа и сте

работили до седем във фотолабораторията. А после сте слезли долу и сте намерили Ройт вече студен. Същевременно вашият собствен план е бил още по-прост, господин Бедфорд. Да слезете долу около четири часа или малко по-късно, под предлог да подгответе всичко преди идването на Ройт (разбира се, с ръкавици на ръцете, уж за да не оставяте следи, и с капсулка в джоба), незабележимо да я поставите в кафето на сър Гордън, да му го подадете, да проверите всичко наоколо в ред ли е, да се измъкнете тихично и да си легнете горе...

— Добре че нямате доказателства... — Сирил изпразни лулата си и отново я натъпка. — Иначе, при вашата проницателност, след малко ще ме оковете в белезници.

— Господине, нима не разбирате, че ако сър Гордън е искал да убие господин Ройт, вие сте единственото лице, което е можело да убие сър Гордън? Само вие, с изключение на мъртвия, сте знаели за проектираното убийство. Само вие, с изключение на мъртвия и Ройт, сте знаели за срещата в шест часа. Ако не сте били посветени в намеренията на сър Гордън, той нямаше да ви извика *заедно с Ройт*. Щели сте да бъдете единственият свидетел на смъртта на Ройт. Вие сте знаели за връзката на Силвия и Ройт, вие печелите от смъртта на Гордън, вие сте го мразели, вие сте знаели плана му, вие сте имали възможност да напишете писмо номер 1, с една дума — вие отговаряте на всички условия. Няма нито едно нещо, което да не сте могли да извършите. Обаче имаше и други неразгадани проблеми, които също би трябвало да паснат към вас. Щом всичко започна да се подрежда така красиво, започнах да се замислям и върху останалите загадки и преди всичко — върху дръжката на прозореца. Все не ми ставаше ясно кой и защо е премахнал отпечатъците върху нея. Сър Гордън — не. Убиецът — да, но защо ли му е трябвало на убиета да отваря прозореца?

Той замълча.

— Но, господине — намеси се Агнес Уайт, — съвсем не е нужно да се отваря прозореца, за да се избърше дръжката.

— Права сте, но благодарение на щастливото стечание на обстоятелствата знаехме, че вие сте били там преди полунощ, отворили сте прозореца, затворили сте го и сте си отишли, без да изтривате дръжката. Следователно някой друг по-късно е избрал отпечатъците от пръсти. Този някой молеше да бъде само убиецът. Но

защо го е направил? Нищо не е изхвърлил през прозореца. Нищо не му е било подадено отвън.

— Може би е искал да проветри стаята?

— Браво... Но от какво? От кафето ли? Не. От цианкалия ли? Та нали полицията и без това ще разбере от какво е умрял Гордън Бедфорд. Убиецът е отворил прозореца поради причината, която обикновено насочва действията на престъпниците, за да заличи следите от присъствието си.

Алекс пак замълча.

— Как и защо? — учуди се Силвия.

— Ами например, за да излезе миризмата на тютюн...

— Миризмата на тютюн ли?... Нали никой от нас... — Силвия рязко прекъсна мисълта си и погледна Сирил. Ройт седеше с глупав вид, Юдит Бедфорд дори не трепна.

— Глупости... — произнесе спокойно Сирил Бедфорд. — В тази къща пуша само аз, а аз не съм отварял този прозорец...

Джо вдигна показалеца си:

— Да, но тя говори нещо друго... Ако обичате, заповядайте в кабинета...

Той тръгна пръв. Зад гърба му се чуваше шумът от отместваните столове.

Сирил се приближи до прозореца, воден от все така вдигнатия показалец на Алекс:

— Какво е това?

— Пеперуда Мъртвешка глава. Влязла е тук, когато сте отворили прозореца. Вие не сте дръпнали завесата, защото сте се страхували да не би някой да ви види отвън...

— Глупости! — Сирил пак вдигна рамене. — Не е можела да долети... Беше вече съвсем светло...

Той мълкна като попарен и се перна по устата.

— Именно... — рече Алекс. — Било е светло. Вие го казахте, Сирил Бедфорд.

Сирил Бедфорд се хвърли към прозореца, но решетката го спря. Обърна се. Огромният блок на тялото му надвисна за миг над слабата фигура на Джо Алекс.

— Спокойно... — Паркър стоеше съвсем неподвижно. Дългото, оксидирано дуло на пистолета не помръдна в ръката му, докато

изричаше тази единствена дума. Но постигна желания ефект.

Сирил Бедфорд се поколеба, а после вдигнатите нагоре мощни юмруци бавно се отпуснаха.

— Добре... предавам се... Но как е могла да се напъха там? Беше наистина съвсем светло...

— Сигурно някакъв добър дух я е поставил... — измърмори Джо.

След половин час, когато загълхна и последният звук от сирената на полицейската кола, Паркър облече палтото си, погледна пеперудата и се изненада:

— Ей, ама тя все още си седи там...

— И ще си седи до сетното пришествие, ако не я свалим... — Джо подскочи и с крайчетата на пръстите си сне пеперудата от завесата.

— Но тя не се мърда... — неговият приятел се приближи и се наведе над насекомото в ръката на Алекс.

— Има си хас... Както знаеш, мъртвите не мърдат... — Джо хвана внимателно края на карфичката, с която пеперудата беше закачена за завесата, занесе я до таблото и я постави на мястото ѝ.

— Оная същата... — обясни. — Помогна ни малко, въпреки че ние и без това имахме достатъчно доказателства. Винаги е по-добре престъпникът сам да си признае. Тогава човек може спокойно да си легне да спи.

Паркър погледна часовника си.

— Да не смяташ сега да легнеш да спиш? Почти десет часът е!

Алекс се наведе над ухото му и обясни шепнешком:

— Ще ти призная нещо под секрет. Потръгна ми толкова лесно само защото и аз съм малко нещо нощна пеперуда. Мога да спя цял ден и да скитам нощем. Лека нощ, Бен. От утре можеш да ме наричаш Джо Атропос!

Той излезе от стаята със смях. Заместник-началникът на Криминалния следствен отдел на Скотланд Ярд чу как далечната входна врата се затръшна, чу стъпки по пясъчната алея и видя стройната фигура на Алекс да се приближава към уличната вратичка. Униформеният полицай му направи път и козириува. Вратичката се затвори и Джо изчезна.

— Мили боже... — Паркър разтри челото си. — Божичко!... На него жена му никога няма да му изневери... А ако му изневери и той реши да убие нея и любовника ѝ, ние няма да разкрием това престъпление наистина до второ пришествие...

Лицето му помрачня, но само след миг отново се развесели. За щастие Джо Алекс не беше женен.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.